

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker

Deres ref

Vår ref

Dato

18/127

16.01.2018

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2018

Tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet er todelt:

- Kunnskapsdepartementets etatsstyring av Forskningsrådet (del 1)
- Kunnskapsdepartementet som sektordepartement (del 2)

Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger for 2018 vil bli formidlet gjennom tillegg til tildelingsbrev i løpet av året.

Del 1 – Kunnskapsdepartementets etatsstyring av Norges forskningsråd

1. INNLEDNING

Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger og krav som departementet utleder av dette. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til Forskningsrådet og er hovedkanal for formidling av styringssignaler og forventninger for 2018.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
<http://www.kd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90*
Org no.
872 417 842

Forskningsavdelingen

Saksbehandler
Sidsel Aarnæs Arbo
93223631

2. REGJERINGENS FORSKNINGSPOLITISKE DOKUMENTER OG STRATEGIER

Regjeringen har høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Forskning og utdanning påvirker økonomien ved å heve kvaliteten på arbeidskraften og gjør det mulig å ta i bruk og utvikle ny kunnskap om nye løsninger, produkter, prosesser og tjenester. Kunnskap og kompetanse legger til rette for verdiskaping og omstilling både i offentlig og privat sektor.

Regjeringen vil prioritere satsinger der forskning og høyere utdanning kan medvirke vesentlig til å møte de utfordringene vi står overfor og der vi har grunnlag for særlig høy kvalitet. De to mest sentrale forskningspolitiske dokumentene fra regjeringen for å fremme kvalitet og konkurransevne i norsk forskning er Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7 (2014-2015) og strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU.

Langtidsplanen uttrykker regjeringens ambisjoner og retning for politikken for forskning og høyere utdanning, og den medfører større forutsigbarhet og langsiktighet i forskningsprioriteringene. Langtidsplanen har tre overordnede mål for offentlige investeringer i forskning og høyere utdanning:

- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Løse store samfunnsutfordringer
- Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Regjeringen har som del av langtidsplanen trappet opp bevilgningene til seks langsiktige prioriteringer (hav, klima, miljø og miljøvennlig energi, fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester, muliggjørende teknologier, et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv og verdensledende fagmiljøer). I perioden 2015-2018 er langtidsplanen fulgt opp med om lag 3,1 mrd. kroner. Satsingen legger til rette for den omstillingen som samfunnet og næringslivet må gjennom. Langtidsplanen skal revideres hvert fjerde år.

Regjeringen har lagt fram en strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU.

Regjeringen har fire hovedmålsettinger for den norske deltakelsen i Horisont 2020 og ERA:

- Deltakelsen skal bidra til økt kvalitet i norsk forskning og innovasjon og til at norsk forskning og innovasjon hevder seg internasjonalt.
- Deltakelsen skal bidra til økt innovasjonsevne, verdiskaping og bærekraftig økonomisk utvikling.
- Deltakelsen skal bidra til bedre velferd og en mer bærekraftig samfunnsutvikling gjennom forskning og innovasjon som gjør oss i stand til å håndtere store samfunnsutfordringer.
- Deltakelsen skal bidra til å utvikle vår egen forsknings- og innovasjonssektor, både gjennom videreutvikling av politikk og virkemidler og gjennom nye samarbeidsmønstre på tvers av landegrenser, sektorer og fag.

Regjeringens ambisjon er at to prosent av de konkurranseutsatte midlene i Horisont 2020 tilfaller norske aktører. EU-strategien presenterer tiltak som må til for å nå ambisjonen, og

regjeringen har fulgt opp den varslede opptrappingen av stimuleringsmidler for å bidra til god norsk deltakelse i det europeiske rammeprogrammet for forskning og innovasjon.

Norges forskningsråd er et sentralt virkemiddel for å gjennomføre regjeringens samlede forskningspolitiske prioriteringer. Forskningsrådet har i samarbeid med andre aktører i det norske forsknings- og innovasjonssystemet en viktig rolle i oppfølgingen av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og andre meldinger og strategier fra regjeringen. Forskningsrådet er også et sentralt virkemiddel for departementene i arbeidet med å bidra inn mot sektorpolitiske mål og prioriteringer.

3. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Det er fastsatt fem mål for Forskningsrådet. I dette tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer beskrives de fem målene, strategiske områder og styringsinformasjon for Forskningsrådet. Både langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og regjeringens strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU er reflektert i Forskningsrådets mål. Departementene, inkludert Kunnskapsdepartementet, utarbeider tildelingsbrev som viser hvilke av de fem målene for Forskningsrådet som er særlig relevante i lys av departementenes sektorpolitiske prioriteringer, hvordan de sektorpolitiske prioriteringene støtter opp om de fem målene og hva departementet ønsker å oppnå med bevilgningene til Forskningsrådet.

Dokumentet «*Styringssystemet for Norges forskningsråd*» ligger til grunn for departementenes styring. Ambisjonene er at styringen fra departementene skal:

- bli mer strategisk og langsiktig
- ha økt oppmerksomhet på resultater i betydning virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet
- ha hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i styringen av aktiviteter, oppdrag og forskningsområder
- gjennomføres på en effektiv måte, med mer lik praksis mellom departementene i formen på styring og i rapporteringskrav

Styringssystemet for Forskningsrådet har vært under utvikling i en treårsperiode (2015-2017), og en ekstern følgeevaluering har sett på utviklingen av systemet, innføringen og utviklingen av styringspraksis. Følgeevalueringen bekrefter at arbeidet med styringssystemet er på rett vei, men at det fortsatt er behov for oppmerksomhet på gjennomføring og oppfølging av styringssystemet. Departementet vil legge vekt på fortsatt god dialog med departementene og Forskningsrådet om videre utvikling av systemet som er etablert.

I dette tildelingsbrevet fastsettes strategiske områder og styringsinformasjon for 2018. For nærmere beskrivelse av styringsinformasjonen og hvordan rapporteringen skal skje vises det til punkt 4.

Beskrivelsen av de strategiske områdene er ment å være forholdsvis stabilt fra år til år, men det kan være behov for justeringer. På bakgrunn av erfaringer i styringsdialogen, vurderinger av vesentlighet og endringsbehov og ny informasjon om måloppnåelse, skal de strategiske områdene i styringssystemet vurderes hvert år. Det har vært dialog med departementene og Forskningsrådet om de strategiske områdene og styringsinformasjon for 2018, og det er få endringer fra 2017 til 2018.

3.1 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2018

Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

For alle forskningens begrunnelser, både instrumentelle og kulturelle, er den vitenskapelige kvaliteten en grunnleggende forutsetning. Vitenskapelig kvalitet forutsetter både talentfulle individer og infrastruktur og andre forskningsressurser av høy kvalitet. Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

En forholdsvis stor del av den mest betydningsfulle forskningen kan tilskrives et fåtall av forskerne, som virker i fronten av sine felt. Det er et mål at flere fagmiljøer i Norge driver forskning av internasjonalt fremragende kvalitet. Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkelig gjøres.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådets bidrag til internasjonalt fremtredende fagmiljøer i Norge.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

For å utnytte forskningens potensial er det ikke tilstrekkelig med bare de få miljøene som er ledende på sine felt, det er også behov for vitenskapelig kvalitet i bredden av en mangfoldig forskningssektor og på en rekke områder. Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådets bidrag til vitenskapelig kvalitet med utgangspunkt i undersøkelse av vitenskapelig kvalitet og konkurranse i Forskningsrådets virkemidler basert på søknadsdata og fagfellevurderinger.

Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping

gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

Styringsinformasjon:

- FoU-innsatsen i foretakene med støtte sammenlignet med FoU-innsatsen i foretakene med avslåtte søknader som er vurdert som gode
- Utvikling i FoU-innsats for foretak med støtte
- Forskningsrådets vurdering av bedrifts- og samfunnsøkonomisk effekt

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- Utvikling i omsetning for foretak med støtte
- Brukernes vurderinger av oppnådde resultater og betydningen av ulike former for utbytte fra prosjektet

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådets bidrag for å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- Forskningsrådets tildelinger og fremtidig utvikling i ulike næringer
- FoU-innsats og økonomisk utvikling i ulike næringer

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi.

Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådets bidrag for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner
- Private investeringer i kommersialiseringsprosjekter med støtte fra Forskningsrådet ved offentlig finansierte forskningsinstitusjoner

Følgende momenter også skal trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- Andel av prosjekter som er finansiert av andre enn Forskningsrådet (fordelt på kilde, søknadstype og program)

Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

Et sentralt mål for forskningspolitikken er kunnskap som gjør oss best mulig i stand til å møte de store utfordringene samfunnet står overfor. Forskningsrådet skal finansiere forskning som er nyttig for samfunnet, og for å møte de store samfunnsutfordringene. Forskningsrådet påvirker hvilke områder/problemstillinger det forskes på og hvor mye, kvaliteten på forskningen og kompetansen i miljøene, og koblingene i og mellom forskningssystemet og i ulike deler av samfunnet.

Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester

Forvaltningen og de offentlige tjenestene møter store krav til kunnskap og kompetanse fremover, blant annet på grunn av komplekse samfunnsendringer (blant annet knyttet til demografi, bosetting, sikkerhet, helse og arbeidsdeltakelse), høye kvalitetskrav og behovet for samspill mellom tjenestene. Det offentlige har ansvar for at tjenestene har høy kvalitet og for å vite om tjenestene virker etter hensikten. Flere områder i offentlig sektor er forskningssvake i den forstand at det finnes lite forskningsbasert kunnskap på området i dag.

Forskningsrådet skal øke forskningens bidrag til gode, effektive og kunnskapsbaserte tjenester og til fornyelse i offentlig sektor. Forskningsrådet skal bidra til å heve forskningskvaliteten på strategisk viktige områder, til at det drives relevant forskning på områder med store kunnskapsbehov (f.eks. som identifisert av tjenestemottakere, tjenestene og myndighetene), til styrket samspill mellom forskning, utdanning og praksis. Forskningsrådet skal også bidra til at forskningsbasert kunnskap spres og bidrar til innovasjon i offentlig forvaltning og næringsliv til nytte for tjenestemottakerne.

Strategisk område: Hav

Norges viktigste næringer har sitt utspring i havet. Havet er uunnværlig for å løse de globale utfordringene, men samtidig er verdens hav sterkt belastet. En realisering av havets verdier vil kreve bærekraftige tilnærminger. Forskningsrådet skal bidra til kunnskaps- og teknologiutvikling for forvaltning av økosystemer og ressurser i havområdene for å sikre et rent og rikt hav og produksjon av sunn og trygg sjømat. Sammen med en fortsatt satsing på forskning for de havbaserte næringene: fiskeri, havbruk, petroleum, maritim, fornybar energi og også nye næringer, vil dette gi økt verdiskaping. Forskningsrådet skal arbeide for helhetlig kunnskap, samspill og kompetanseoverføring mellom og fra havnæringene og internasjonalt samarbeid.

Strategisk område: Klima, miljø og miljøvennlig energi

De største miljøutfordringene er klimaendringer, miljøgifter og tap av naturmangfold. Utfordringene er komplekse og må ses i sammenheng. Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Forskningsrådet skal bidra til utvikling av kunnskap og teknologi for en bærekraftig omstilling, klimatilpasning, miljøvennlig energi og langsiktig bevaring av velfungerende økosystemer. Dette krever en internasjonal, tverrfaglig, målrettet og helhetlig forsknings- og innovasjonsinnsats for en grønn samfunnsutvikling, som også fremmer grønn verdiskaping.

Styringsinformasjon:

Styringsinformasjon for de tre strategiske områdene Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester; Hav; Klima, miljø og miljøvennlig energi skal ta utgangspunkt i egenskaper som er felles for de tre områdene. Hvert strategiske område skal på denne måten vurderes ut fra styringsinformasjon knyttet til følgende områder

- *vitenskapelig kvalitet*
- *forskning som er relevant for samfunnsutfordringene*
- *forskning som øker innovasjonsevnen i både privat og offentlig sektor*

Mål 4: Velfungerende forskningssystem

Et velfungerende forskningssystem er en grunnleggende forutsetning for å nå målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og -resultater utnyttes best mulig. Forskningsrådet skal bidra til å utvikle det nasjonale forskningssystemet, til styrket helhet og samspill, og til god interaksjon med internasjonale forskningsarenaer.

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er et sentralt virkemiddel for å forbedre norsk forskning, både for å oppnå høyere vitenskapelig kvalitet og større positive bidrag til samfunns- og næringsutviklingen. Europa er det viktigste området for norske samarbeidsrelasjoner og deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon det viktigste enkelttiltaket for internasjonalisering av norsk forskning. Forskningsrådet skal bidra til å mobilisere til økt deltakelse i rammeprogrammet og til at søknadene i større grad kvalifiserer til støtte.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådet avgjør styringsinformasjon under det strategiske området.

Strategisk område: Strukturerende endringer

Forskningsrådet skal stimulere til endringer som gjør forskningssystemet bedre i stand til å svare på forventningene i forskningspolitikken. Dette innebærer påvirkning på samspillet mellom aktørene i systemet, mellom disipliner og forskningstema, og på de menneskelige ressursene.

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådet avgjør styringsinformasjonen under det strategiske området.

Mål 5: God rådgivning

Forskningsrådet har ansvar for å gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker. Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder sektorvise problemstillinger), og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene
Dette strategiske området skal legge til rette for en strategisk dialog med departementene om de viktigste elementene i Forskningsrådets rådgivningsfunksjon.

Dialogen vil dreie seg både om kvaliteten og effektiviteten i rådgivningen. Kvalitet handler i stor grad om hvor relevante, velfunderte og godt begrunnet rådene er. For å ha effekt må også rådene tas i bruk og rådgivningsprosessen legge til rette for dette (til riktig tid, i riktig format, med en tillitsvekkende dialog, osv.).

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådet avgjør styringsinformasjonen under det strategiske området.

3.2 Områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2018

Nedenfor følger en nærmere omtale av områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2018 og som er relevante for flere av målene:

- Oppfølging av områdegjennomgangen av Norges forskningsråd

Ekspertergruppen for områdegjennomgangen av Norges forskningsråd som leverte sin rapport 1. februar 2017, bekreftet det overordnede inntrykket av at Forskningsrådet er en veldrevet organisasjon. Samtidig er det potensial for forbedring og effektivisering.

Kunnskapsdepartementet følger opp anbefalingene i samarbeid med departementene og Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet har bl.a. utarbeidet en veileder for sektoransvaret for forskning. Regjeringen har også fastsatt prinsipper for fordeling av midler på budsjettposten som finansierer sektorovergripende forskning (kap. 285 post 53), jf. nærmere omtale i del to av dette brevet. Hensikten er å gjøre bruken av midlene på denne posten mer strategisk. I 2018 samles også alle departementenes bevilgninger til drift av virksomheten i Forskningsrådet på én post på Kunnskapsdepartementets budsjett, kap. 285 post 55.

Departementet forventer at rådet har stor oppmerksomhet på oppfølgingen av de sentrale anbefalingene, både når det gjelder økt vitenskapelig kvalitet og reduserte administrasjonskostnader.

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet fortsatt skal ha stor oppmerksomhet på sitt bidrag til økt vitenskapelig kvalitet i norsk forskning, samtidig som rådet må kunne bygge kapasitet på prioriterte områder. Vi viser i denne forbindelse til at økt vitenskapelig kvalitet er ett av fem mål for Forskningsrådet. Departementet understreker at vitenskapelig kvalitet skal

tillegges økt vekt ved tildeling av midler innenfor de enkelte formålene som midlene er tildelt. I brev av 30. august redegjør Forskningsrådet for sine vurderinger av ekspertgruppens anbefalinger og presenterer planer for videre oppfølging om bl.a. bredere programmer, vurderingskriterier og mer bevissthet om økt vitenskapelig kvalitet på tvers av programmene.

Ekspertgruppen for områdegjennomgangen anbefalte også forenklinger i systemet for tildeling av forskningsmidler i Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet forventer at rådet viderefører arbeidet med enklere program- og virkemiddelstruktur, et mer gjennomgående system for faglig vurdering og rangering, økt standardisering og forenkling av søknadstyper i 2018. Forskningsrådet må også framover forvente krav om ytterligere effektivisering og innsparinger i alle ledd i organisasjonen, og det er derfor viktig at Forskningsrådet prioriterer investeringer som kan bidra til realisering av effektivisering og ytterligere digitalisering. Vi viser her til departementets brev av 20. september 2017 der Forskningsrådet ble bedt om å synliggjøre en innsparing på 30 mill. kroner.

Regjeringen vil vurdere ytterligere oppfølging av områdegjennomgangens anbefalinger i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet for 2019.

- Oppfølging av strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU

Potensialet for å øke omfanget av deltakelsen i Horisont 2020 er til stede i alle sektorer og innenfor de fleste fagmiljøer. I sin strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU, fremmer regjeringen klare forventninger om at norske fagmiljøer og samfunns- og næringsliv deltar aktivt i samarbeidet og at de på noen områder er i front på den europeiske konkurransearenaen.

Regjeringen har trappet opp ordninger til stimulering for god norsk deltakelse i Horisont 2020 gjennom oppfølgingen av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024. Midlene har gått til målrettede tiltak for ulike sektorer gjennom ordninger i Norges forskningsråd og Innovasjon Norge. Mobilisering i Horisont 2020 og påvirkningsarbeidet mot FP9 krever et tett og godt samarbeid mellom Forskningsrådet og Innovasjon Norge. Forskningsrådet og Innovasjon Norge ga i 2017 en felles tilbakemelding på samarbeidet om mobilisering i Horisont 2020. Departementet forutsetter at planene for felles mobilisering følges opp, og at samarbeidet videreutvikles i 2018, både nasjonalt og ved Kunnskapskontoret i Brussel.

I løpet av 2018 vil Europakommisjonen legge frem sitt forslag til neste rammeprogram (FP9). Norge har så langt oversendt to innspill til dette arbeidet, men det må arbeides videre med å få gjennomslag for norske synspunkter og prioriteringer. Vi forventer at Forskningsrådet tar en fortsatt aktiv rolle i arbeidet med å sikre gjennomslag i neste rammeprogram.

Departementet ser den betydelige innsatsen som Forskningsrådet har nedlagt for å mobilisere til økt deltakelse i Horisont 2020. Norske forskningsmiljøer gjør det godt på flere områder som f.eks. marin, maritim, energi, klima og miljø. Departementet forventer at Forskningsrådet fortsatt skal bidra til å mobilisere til økt deltakelse i rammeprogrammet, jf. mål 4 for

Forskningsrådet, og at Forskningsrådet også har særlig oppmerksomhet rettet mot å styrke norsk deltakelse i de delene av rammeprogrammet hvor potensialet er stort.

- Åpen forskning

Forskningsrådet er sentral i gjennomføringen av arbeidet med åpen forskning. Regjeringen har som mål at alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024, og la i august 2017 frem retningslinjer og tiltak som skal bidra til at målet nås. Nasjonal strategi for deling og tilgjengeliggjøring av forskningsdata og data for forskning som ble lagt frem i desember 2017, skal bidra til å øke forskningskvaliteten og den kunnskapsintensive verdiskapingen gjennom å fastslå grunnprinsipper for håndtering og tilrettelegging av offentlig finansierte forskningsdata.

Kunnskapsdepartementet forventer at rådet viderefører arbeidet og egne tiltak for åpen forskning, og at dette forankres i hele virksomheten. Kunnskapsdepartementet ser også behov for bistand fra Forskningsrådet i forbindelse med oppfølgingen av både Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler og Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata.

Den tematiske bredden i disse problemstillingene tilsier at ulike deler av Forskningsrådets organisasjon bør bidra med kunnskap, innsikt og øvrig rådgivning. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette gjennom dialog med Forskningsrådet.

4. RAPPORTERING FOR 2018

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådets innsats og resultater. Årsrapporten skal også inneholde en rapportering for virksomhetskostnadene. Dette skal gi departementene grunnlag for å vurdere ressursbruk og måloppnåelse, jf. krav til årsrapport i bestemmelser om økonomistyring i staten. Vi viser også til punkt 8 for nærmere informasjon om frister og andre rapporteringskrav (administrative forhold og lovpålagt rapportering).

Departementet er opptatt av at likestillings- og mangfoldsperspektivet er godt ivaretatt i drift, styring og iverksetting av programvirksomheten og viser i denne forbindelse til departementets brev av 21. desember 2017 om gjeninnføring av redegjørelsesplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven som trådte i kraft 1. januar 2018.

Som vedlegg 1 følger struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise årsrapporter) som skal legges til grunn for Forskningsrådets rapportering for 2018. Forskningsrådet skal følge DFØ sine krav til årsrapport.

4.1 Årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse)

Forskningsrådets årsrapport har to hoveddeler: Forskningsrådets mål og oppfølging av langtidsplan for forskning og høyere utdanning.

4.1.1 Rapportering på Forskningsrådets mål

I punkt 3.1 i dette tildelingsbrevet fremgår mål, strategiske områder og hvilken styringsinformasjon som departementene forventer at Forskningsrådet rapporterer på. Der det er mulig er det også en forventning om at Forskningsrådet skal bryte ned styringsinformasjonen på ulike tematiske områder/fagområder som har særlig interesse for departementene. Forskningsrådet velger selv ytterligere informasjon som de mener er relevant for å belyse måloppnåelsen. Vurderingen av måloppnåelse må ikke alene være knyttet til aktiviteter i rapporteringsåret, men kan skrive seg fra aktiviteter så langt tilbake i tid som det er hensiktsmessig å inkludere. Vurderingen av måloppnåelse skal gjøres på grunnlag av de strategiske områdene under målene. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

All informasjon knyttet til Forskningsrådets måloppnåelse skal presenteres i rapport på samlet måloppnåelse. Dette skal bidra til å gjøre det enklere for departementene å vurdere helheten i Forskningsrådets måloppnåelse.

Kunnskapsdepartementet viser også til tilbakemeldingsdokumentet fra etatsstyringsmøtet 2017 hvor departementet understreket at årsrapporten må bli tydeligere, innenfor alle målene, på Forskningsrådets vurderinger av egne resultater, sentrale utfordringer og hvilke endringer som skal prioriteres fremover for å bedre måloppnåelsen. Årsrapporten bør vektlegge strategiske vurderinger i større grad og i mindre grad legge vekt på aktivitetsbeskrivelse.

Det har vært dialog med departementene og Forskningsrådet om planlagt styringsinformasjon for de nærmeste årene for å sikre forutsigbarhet i rapporteringen og balanse i omfang og innhold. Styringsinformasjonen for 2018 er i samsvar med planen Forskningsrådet har utarbeidet for styringsinformasjon.

Nedenfor utdypes nærmere styringsinformasjon som departementene forventer at Forskningsrådet rapporterer på i årsrapporten for de forskjellige målene for 2018.

Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådet rapporterer på sitt bidrag til internasjonalt fremtredende fagmiljøer med utgangspunkt i Midtveisevaluering av SFF-III.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

Styringsinformasjon:

- Forskningsrådet videreutvikler analysen fra 2017 av søknadsdata, tildelinger og resultater fra fagfellevurderinger.

Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Styringsinformasjon:

- *FoU-innsatsen i foretakene med støtte sammenlignet med FoU-innsatsen i foretakene med avslåtte søknader som er vurdert som gode*
Det skal undersøkes hvordan Forskningsrådet bidrar til å øke FoU-innsatsen i foretakene med støtte ved å sammenligne med søkere uten støtte. Undersøkelsen skal bygge på FoU-statistikk på foretaksnivå og Forskningsrådets søknadsvurderinger. Den endelige avgrensningen av karakterer man vil sammenligne må gjøres av miljøet som får i oppdrag å lage indikatoren.
- *Utvikling i FoU-innsats for foretak med støtte*
Det skal undersøkes hvordan Forskningsrådet bidrar til å øke FoU-innsatsen i foretakene med støtte ved å sammenligne med FoU-innsatsen før støtten. Undersøkelsen skal bygge på FoU-statistikk på foretaksnivå. Undersøkelsen bør se på både total egenutført FoU og forholdet mellom egenfinansiering og offentlig støtte.
- *Forskningsrådets vurdering av bedrifts- og samfunnsøkonomisk effekt*
Undersøkelsen skal bygge på delkarakterer fra Forskningsrådets søknadsvurderinger.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Utvikling i omsetning for foretak med støtte*
Det skal undersøkes hvordan den økonomiske aktiviteten utvikler seg i foretakene med støtte. Undersøkelsen skal bygge på regnskapsdata i bedrifts- og foretaksregisteret.
- *Brukernes vurderinger av oppnådde resultater og betydningen av ulike former for utbytte fra prosjektet*
Vurderingen skal baseres på data fra fremdrifts- og sluttrapporter samt data innhentet gjennom spørreundersøkelser.

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Styringsinformasjon:

- *Forskningsrådets bidrag for å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi*
Forskningsrådet skal gi en kortfattet vurdering av sin aktivitet for å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi. Vurderingen skal inkludere begrunnelser for de viktigste tiltakene og prioriteringer som er gjort, hvilke virkninger de har hatt, og hvilke effekter man mener man kan oppnå fremover.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Forskningsrådets tildelinger og fremtidig utvikling i ulike næringer*

Forskningsrådet skal vurdere hvordan tildelingene fordeler og har fordelt seg på ulike næringer, og hvordan man ser for seg næringsutviklingen fremover. Data skal hentes fra Forskningsrådets databaser.

- *FoU-innsats og økonomisk utvikling i ulike næringer*
Forskningsrådet skal beskrive og vurdere sin rolle i å påvirke FoU-innsatsen i næringslivet og fordelingen på ulike næringer. Redegjørelsen skal inneholde en beskrivelse av næringslivets FoU-innsats fordelt på ulike næringer, og sett i lys av næringsutviklingen. Data hentes fra tilgjengelig statistikk (FoU-statistikk, nasjonalregnskap).

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Styringsinformasjon:

- *Forskningsrådets bidrag for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner*
Forskningsrådet skal gi en kortfattet vurdering av aktiviteten for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner. Vurderingen skal begrunne de viktigste tiltakene og prioriteringene som er gjort, virkningene av dem og hvilken effekt de er ment å ha på verdiskapingen. Redegjørelsen skal inkludere en vurdering av bidraget til kunnskapsoverføring målt gjennom næringslivets kjøp av FoU-tjenester.
- *Private investeringer i kommersialiseringsprosjekter med støtte fra Forskningsrådet ved offentlig finansierte forskningsinstitusjoner*
Det skal gis en oversikt og vurdering av investeringer i støttede kommersialiseringsprosjekter. Investeringene kan være i form av inntekter fra lisenser eller salg av patenter, emisjoner, salg og børsnotering. Oversikten skal dekke den totale porteføljen og inkludere tidsserier over minst fem år.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Andel av prosjekter som er finansiert av andre enn Forskningsrådet (fordelt på kilde, søknadstype og program)*
Forskningsrådets støtte skal være utløsende for et forskningsprosjekt. Samtidig bidrar privat medfinansiering til å sikre at andre går god for det kommersielle potensialet i prosjektet. Andelen av prosjektene som er privat finansiert er i stor grad gitt av søknadstypen, men kan allikevel gi nyttig informasjon for å diskutere om Forskningsrådet har funnet en god balanse mellom disse hensynene. Tallene hentes fra Forskningsrådets database.

Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

Styringsinformasjon for de tre strategiske områdene Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester; Hav; Klima, miljø og miljøvennlig energi

skal ta utgangspunkt i egenskaper som er felles for de tre områdene. Hvert strategisk område skal på denne måten vurderes ut fra styringsinformasjon knyttet til følgende områder:

- *vitenskapelig kvalitet*
- *forskning som er relevant for samfunnsutfordringene*
- *forskning som øker innovasjonsevnen i både privat og offentlig sektor*

Disse utdypes nedenfor. Forskningsrådet kan i tillegg til punktene over benytte relevante porteføljeanalyser for å belyse aktivitet og tiltak innenfor de tre strategiske områdene under mål 3.

Vitenskapelig kvalitet

Forskningsrådets bidrag belyses gjennom:

- Vurdering av vitenskapelig kvalitet og kvalitetsutvikling målt gjennom karakter for vitenskapelig kvalitet gitt i søknadsbehandlingen.

Forskningens relevans for samfunnsutfordringene

Forskningsrådets bidrag belyses gjennom:

- Vurdering av samfunnsnytte målt gjennom karakterer som benyttes i søknadsbehandlingen for å måle søknadenes relevans.
- Status og utvikling i karakter for brukermedvirkning, samt annen informasjon som viser hvordan brukerne involveres.
- Status og utvikling i karakter for samfunnsnytte og prosjektenes relevans for de aktuelle samfunnsutfordringene over tid.
- Forskningens relevans for forvaltningsområdene og tjenestene under disse tre strategiske områdene. Det gjennomføres porteføljeanalyser som viser hvordan prosjektporteføljen treffer samfunnsutfordringer, ulike aktører og temaområder, samt hvordan den treffer de ulike departementenes forvaltningsområder.
- Sammenhengen mellom vitenskapelig kvalitet og relevans undersøkes ved å se på sammenhengen mellom delkarakterene for vitenskapelig kvalitet og de ulike delkarakterene som benyttes for relevans.

Forskning som øker innovasjons- og omstillingsevne i privat og offentlig sektor

Forskningsrådets bidrag belyses gjennom:

- Vurdering av innovasjonsgrad og utviklingen målt gjennom karakter for innovasjonsgrad gitt i søknadsbehandlingen. Dette vil gi informasjon om Forskningsrådets virkemidler bidrar til innovasjon og omstilling på områder som er relevante for å løse samfunnsutfordringene.
- Analysene gjort for styringssystemets *mål 2 – Økt verdiskaping i næringslivet* benyttes til å vurdere Forskningsrådets bidrag til innovasjon og omstilling i næringer som er relevante for å løse utfordringene på de tre strategiske områdene.
- Status og utvikling i samarbeidsmønstre målt gjennom antall og type samarbeidspartnere i prosjekter for å belyse innovasjon og omstilling i privat og offentlig sektor.
- Status og utvikling i porteføljen av virkemidler som bidrar til å øke samspillet i kunnskapstriangelet og øke forskningens relevans for utdanningene og samfunnet for øvrig.

Mål 4: Et velfungerende forskningssystem

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

Styringsinformasjon:

- I samsvar med sin plan for styringsinformasjon vil Forskningsrådet gjennomføre en evaluering av PES og STIM EU-ordningen og gjennomføre en undersøkelse av deltakelsen i ERC.

Strategisk område: Strukturerende endringer

Styringsinformasjon:

- I samsvar med sin plan for styringsinformasjon vil Forskningsrådet gjennomføre en analyse av strukturerende effekter av senterordningene med utgangspunkt i evalueringer av Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og Sentre for fremragende forskning (SFF).

Mål 5: God rådgivning

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

Styringsinformasjon:

- I samsvar med sin plan for styringsinformasjon vil Forskningsrådet gjennomføre en analyse av sentrale rådgivningsdokumenter fra rådet mht. relevans og kvalitet.

4.1.2 Rapportering på oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Kunnskapsdepartementet ber om at Forskningsrådet i sin rapport om langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7 (2014-2015)) redegjøre for hvordan rådets FoU-tildelinger er fordelt på regjeringens prioriteringer i langtidsplanen for gjeldende år og sammenliknet med tidligere år der det er mulig. Det er først og fremst snakk om aktiviteter og pengestrømmer heller enn måloppnåelse (virkninger og effekter). Vi viser til vedlagte struktur og forventninger til innhold i årsrapporten for nærmere omtale av forventninger til rapportering på oppfølging av langtidsplanen.

4.1.3 Rapportering på oppfølging av områdegjennomgangen av Norges forskningsråd

Kunnskapsdepartementet ber om at Forskningsrådet i årsrapporten for 2017 redegjør for sin oppfølging av anbefalingene i områdegjennomgangen. Anbefalingene gjelder økt vitenskapelig kvalitet og effektivisering. Rapporteringen på økt vitenskapelig kvalitet kan gjøres i forbindelse med rådets rapportering på mål 1 om økt vitenskapelig kvalitet. Rapporteringen på effektivisering kan inngå som del av rådets rapportering på virksomhetsbudsjettet.

4.2 Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)

De departementsvise rapportene skal supplere rapporten på samlet måloppnåelse ved å gi relevant informasjon som grunnlag for departementenes styringsmøter og for departementenes arbeid med Prop 1 S. De departementsvise rapportene skal gi korte vurderinger med vekt på virkninger av Forskningsrådets bidrag til de sektorpolitiske prioriteringene.

Forskningsrådets vurderinger skal gis med utgangspunkt i ulike dimensjoner som fremgår i den standardiserte strukturen og forventningene til innholdet i de departementsvise rapportene (jf. vedlagte struktur og forventninger til innhold i årsrapporten). Dette er dimensjoner som er vesentlig for styringen av departementenes bevilgninger, og som er utarbeidet i samarbeid med departementene for å sikre at de dekker departementenes behov for styringsinformasjon. Forskningsrådet oppfordres til dialog underveis i arbeidet med vedlegg til årsrapport med de departementene som opplever utfordringer med rapporteringen.

Rapportene må ta hensyn til departementenes ulike bevilgningsnivå og må tilpasses hvert enkelt departement (jf. tildelingsbrevene). I punkt 5 i departementenes tildelingsbrev fremgår det hvilke sektorpolitiske prioriteringer det aktuelle departementet forventer å få rapportering på.

5. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER (KAP. 285 POST 55)

Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Virksomhetskostnadene over denne posten skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Det er behov for ytterligere avklaringer med hensyn til nivået på virksomhetskostnadene for 2018, og det vil skje i forbindelse med revidert statsbudsjett 2018.

Hovedregelen er at midlene på denne posten skal dekke kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet. Virksomhetskostnadene vil ikke automatisk endres som følge av endringer i FoU-budsjettet. Forskningsrådet kan også ha andre virksomhetsinntekter utover midler fra departementene. Det er fastsatt overordnede retningslinjer for styringen av midlene på denne posten, se vedlegg 2.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk rådgivning og sektorpolitisk rådgivning skal være de forskningsrådsoppgavene som skal ha høyest prioritet. Forskningsrådet skal fortsatt ivareta en rekke oppgaver for departementene, f.eks. sekretariatsfunksjoner for Skattefunn-ordningen og flere av 21-strategiene, oppgaver i forvaltningen av de regionale forskningsfondene og allmennrettet formidlingsarbeid. Forskningsrådet skal også videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene med sikte på bistand og mobilisering til internasjonalt forskningssamarbeid. Forskningsrådet spiller en viktig rolle i oppfølgingen av Panorama, regjeringens strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika (2016-2020). Forskningsrådet skal prioritere forskningssamarbeidet med de prioriterte samarbeidslandene,

og departementet forventer at Forskningsrådet deltar og bistår i forbindelse med delegasjonsbesøk til prioriterte samarbeidsland.

Den faglige dialogen om FoU-bevilgninger og annen aktivitet som er relevant for departementene, f.eks. 21- strategier eller evalueringer initiert av departementene, skal som før ivaretas gjennom departementenes styringsdialog.

Kunnskapsdepartementet forventer også at Forskningsrådet utvikler samarbeidet med de øvrige offentlige virkemiddelaktørene. Virkemiddelaktørene skal organisere samarbeidet seg imellom på en måte som resulterer i tydelige og samkjørte virksomheter, som utøver sine respektive roller i et godt samspill, og slik at de ulike virkemidlene utfyller hverandre på en best mulig måte.

Departementet er opptatt av å etablere gode prosesser for håndtering av eventuelle prioriteringsutfordringer som vil kunne oppstå når det gjelder midlene på denne posten. Kunnskapsdepartementet legger opp til jevnlig dialog med Forskningsrådet når det gjelder virksomhetskostnadene i 2018 og at prioriteringer drøftes i tilknytning til den ordinære styringsdialogen. Departementet forventer at Forskningsrådet har en helhetlig håndtering av kostnadene ved virksomheten.

5.1 Krav og nye oppdrag fra departementene i 2018

Som det fremgår av retningslinjene for styring av virksomhetskostnader skal endringer i Forskningsrådets virksomhet (aktiviteter/programmer/oppgaver) som hovedregel håndteres av Forskningsrådet innenfor den økonomiske rammen for posten. I tabellen under er samlet de foreløpige krav og nye oppdrag som departementene har meldt inn til Kunnskapsdepartementet i forbindelse med arbeidet med tildelingsbrev for 2018. Disse er delt inn i to kategorier:

- 1) Krav og oppdrag som er vurdert å falle innenfor rammen av virksomhetskostnadene
- 2) Oppdrag som må diskuteres nærmere om de kan dekkes innenfor rammen og der Forskningsrådets rolle må vurderes nærmere.

Som nevnt over er Kunnskapsdepartementet opptatt av å etablere gode prosesser for håndtering av eventuelle prioriteringsutfordringer som kan oppstå. Departementet vil derfor ha nærmere dialog med Forskningsrådet og departementene om håndteringen av disse oppdragene og prioriteringen av disse. Departementet er også opptatt av sikre bedre prosesser fram mot tildelingsbrevet for 2019 der departementene og Forskningsrådet diskuterer i hvilken grad nye krav og oppdrag kan dekkes innenfor rammen av virksomhetskostnadene.

Krav og oppdrag som er vurdert å falle innenfor rammen av virksomhetskostnadene:

Oppdrag	Departement	Utfyllende informasjon
Delegasjonsbesøk til Kina	KD	Kina er ett av regjeringens prioriterte samarbeidsland. I Prp. 1 (2017-2018) slås det fast at "Etter normaliseringa av dei bilaterale relasjonane mellom Noreg og Kina er arbeidet med å

		styrke og videreutvikle høgre utdannings- og forskningssamarbeidet med Kina gitt særleg prioritet i den vidare oppfølginga av Panorama-strategien". I den forbindelse vises det blant annet til planlagt delegasjonsbesøk til Kina våren 2018, ledet av kunnskapsministeren. Besøket har høy politisk prioritet og Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet setter av tilstrekkelige ressurser til å følge opp oppdraget på en best mulig måte.
Stipendordning med Kina	KD	Forskningsrådet skal følge opp stipendordningen under kulturavtalen med Kina fra 1963 for studieåret 2018-2019, jf. brev fra Kunnskapsdepartementet til Forskningsrådet og SIU av 6. november 2017.
Oppfølging av tiltak i Industrimeldingen ¹ , Humaniorameldingen ² og Strukturmeldingen ³ knyttet til instituttene	KD, NFD	<p>Industrimeldingen og Humaniorameldingen har begge følgende tiltak:</p> <p><i>«foreta en samlet vurdering av instituttsektorens rolle i forsknings- og innovasjonssystemet, og av om sektoren er godt tilpasset fremtidige behov, når alle områdene er ferdig evaluert, og humaniorameldingen har følgende tillegg: I vurderingen skal den humanistiske forskningens plass i instituttsektoren ses på spesielt.»</i></p> <p>Kunnskapsdepartementet viser til Forskningsrådets evalueringer av instituttsektoren og den varslede syntesen av evalueringene. Kunnskapsdepartementet ber om at syntesen tar hensyn til det ovenstående, at den inkluderer råd om hvordan myndighetene bør følge opp evalueringene og at syntesen foreligger senest høsten 2018.</p> <p>Videre heter det i Strukturmeldingen at <i>«regjeringen vil vurdere om kravene til statlig basisfinansiering skal revideres etter at de nye retningslinjene har virket i tre år.»</i> Kunnskapsdepartementet ber om at en slik vurdering blir inkludert i syntesen.</p> <p>Kunnskapsdepartementet vil følge med på arbeidet med syntesen gjennom kontaktmøter våren 2018, med den hensikt å sikre koordinering av Forskningsrådets arbeid med syntesen med departementets arbeid med oppfølging av Industrimeldingen og Humaniorameldingen.</p>
Rapportering på forskningsindikatorerne i kompetansesentrene utenfor spesialisthelsetjenesten fra 2018	HOD	Forskningsrådet bes om, i samarbeid med Helsedirektoratet og CERES, å bistå forsknings- og kompetansesentre utenfor spesialisthelsetjenesten ved innføring av nye rapporteringsrutiner for forskningsaktivitet fra 2018. Det vil legges til rette for en gradvis overgang over flere år fra en fast bevilgning til forsknings- og kompetansesentrene, til at en større andel av tilskuddsmidler til forskning styres mot resultatbasert finansiering. I 2019 vil det bli forberedt uttrekk av en andel av tilskuddsmidler til forskning fra hvert forsknings- og kompetansesenter som i dag tildeles det enkelte senter fra Helsedirektoratet og forberede overføring av disse til Forskningsrådet. Resultatbasert omfordeling av midler mellom sentrene basert på forskningspoeng skjer først fra 2020, basert på rapporteringen fra publikasjoner publisert i 2018 (rapporteres i mars 2019), avlagte doktorgrader og eksterne forskningsmidler tildelt fra Norges forskningsråd. Det skal være dialog om

¹ Meld. St. 27 (2016-2017)

² Meld. St. 25 (2016-2017)

³ Meld. St. 18 (2014-2015)

		Forskningsrådets videre rolle etter 2018 og eventuelle konsekvenser for virksomhetskostnader.
Kartlegging av forskningsaktivitet innenfor psykisk helse	HOD	Som del av HelseOmsorg21-monitoren skal det gjennomføres en kartlegging av forskningsaktiviteten (ressurser, aktører, tematikk, bibliometri mm) innenfor psykisk helse (og rus). Dette skal gjøres for de siste fem år (2012 – 2017) ved Folkehelseinstituttet, de regionale helseforetakene, universitets- og høyskolesektoren og andre aktuelle forskningsinstitusjoner inkludert private virksomheter. Kartleggingen skal også omfatte forskning på barn og unges psykiske helse. Det vises til møte mellom HOD og Forskningsrådet 18. januar 2018 for å diskutere mulighetsrommet og forventninger knyttet til oppdraget.
HelseOmsorg21-arbeidet	HOD	Forskningsrådet videreutvikler HelseOmsorg21-monitoren i tråd med formålet. HelseOmsorg21-rådet skal ved hjelp av sekretariatet for HelseOmsorg21-rådet, gjennomføre en vurdering av sitt arbeid, arbeidsform, prioriteringer, størrelse mm og gi en anbefaling om HelseOmsorg21-rådet skal videreføres etter 2018 og evt. i hvilken form. Frist til HOD 1. juni 2018.
JPI Oceans	NFD	Forskningsrådet har i dag ansvar for JPI Oceans-sekretariatet. Det er besluttet at JPI Oceans-sekretariatet skal etableres som en egen organisasjon under belgisk lov, fra primo 2018. Forskningsrådet skal dekke norske kostnader ved deltakelse i JPI Oceans AISBL, i tillegg til ev ekstrakostnader som følge av norske forpliktelser om å dekke en større andel av JPI Oceans' driftskostnader i en oppstartsfase. Kostnadene dekkes innenfor Forskningsrådets virksomhetsbudsjett og i tråd med tidligere års administrasjonsbudsjett. Finansiering av faglige aktiviteter gjennom JPI Oceans vil komme i tillegg.
Permanent sekretariat for Maritim21	NFD	Norges forskningsråd bes etablere et permanent sekretariat for forsknings- og innovasjonsstrategien Maritim21 som ble lagt frem 1. november 2016. I tilknytning til sekretariatet skal det etableres en rådgivende gruppe på 5-7 personer. Sekretariatet for Maritim21 skal rapportere til MARUTs Strategiske råd og arbeidsutvalg. Sekretariatet skal evalueres etter 2 år.

Under følger oversikt over oppdrag som må diskuteres nærmere. Dette omfatter nærmere avklaring av Forskningsrådets rolle og omfang og håndteringen av virksomhetskostnadene.

Innovasjonsordning i barnehage og skole	KD	Norges forskningsråd skal etablere en innovasjonsordning for barnehage og skole. Ordningen ble vedtatt i forbindelse med Lærelystmeldingen. Ordningen skal gi forskningsbasert kunnskap om effekter av tiltak for bedre praksis i barnehager og skoler og en mer kunnskapsbasert utdanningspolitikk.
Utsatte barn og unge	BLD	BLD har behov for en overordnet gjennomgang og analyse av tilstand og behov på forskningsområdet innenfor temaet utsatte barn og unge. Ønsket er at resultatet fra arbeidet skal foreligge senest vår 2019. Gjennomgangen og analysen skal avdekke forskningssterke og forskningssvake områder inkludert hvorvidt det er tilstrekkelig forskningskompetanse/kunnskapsmiljøer på områdene. Arbeidet skal avdekke kunnskapshull og gi en analyse av hvordan disse best bør dekkes, herunder vurdering av ulike virkemidler. Det er ønskelig at gjennomgangen er sektorovergripende. Endelig innretning på arbeidet avklares etter nærmere dialog.

Nye arter i oppdrett	NFD	Det ble i 2003 utarbeidet en rapport om «Planmessig igangsetting av nye arter i oppdrett» der markedspotensialet, norske næringsaktørers interesse for ulike arter, det biologiske kunnskapsgrunnlaget, miljø og så videre vurderes. Det er nå behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og Forskningsrådet bes om å igangsette et slikt arbeid innenfor en ramme på rundt 2 mill. kroner.
Evaluerings av Framsenteret	KLD	Framsenteret ble formelt etablert i 2010 som et av de sentrale tiltakene i "Nye byggesteiner i nord, neste trinn i Regjeringens nordområdestrategi" (2009). Klima- og miljødepartementet skal gjennomføre en evaluering av virksomheten i 2018 som grunnlag for den videre utviklingen av senteret. Forskningsrådet vil ha en sentral rolle i evalueringen. KD og KLD vil ha nærmere dialog med Forskningsrådet om omfanget av Forskningsrådets bidrag.
Evaluerings av GenØK	KLD	I forbindelse med en forestående evaluering av GenØk vil KLD i 2018 be Forskningsrådet gjennomføre en evaluering av vitenskapelig kvalitet av forskningen som GenØk har publisert de siste åtte år.
Mineralutvinning	OED	Fremskaffe kunnskapsgrunnlag for forskning og teknologiutvikling på området mineralutvinning på havbunnen. Arbeidet skal påbegynnes i 2018 og ferdigstilles innen 30. juni 2019.

6 ANDRE KRAV OG FORVENTNINGER

Krav som gjelder for alle Kunnskapsdepartementets underliggende virksomheter:

6.1 Samfunnssikkerhet og beredskap

[Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#) skal ligge til grunn for Forskningsrådets arbeid på dette feltet. Forskningsrådet skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser.

Disse kravene til samfunnssikkerhet og beredskap omfatter også informasjonssikkerhetsarbeidet. Forskningsrådet skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med [eForvaltningsforskriften](#) Se også UNINETTs [Veileder i ledelsessystem for informasjonssikkerhet i UH-sektoren](#), NSMs [tiltak mot dataangrep](#) og Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratets [Veiledning i beredskapsplanlegging](#).

Forskningsrådet skal i årsrapporten for 2018 rapportere på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2017 eller 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
2. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
3. Beskriv kort (0,5 - 1 side) Forskningsrådets ledelsessystem for informasjonssikkerhet.

Dersom spørsmål 1 og/eller 2 besvares med "nei", må Forskningsrådet opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

6.2 Lærlinger

Regjeringen og partene i arbeidslivet har inngått en samfunnskontrakt for flere lære plasser for perioden 2016–2020. Målet med kontrakten er å sørge for at alle kvalifiserte elever som ønsker det, skal få tilbud om læreplass. Se mer informasjon på nettsiden www.udir.no.

Forskningsrådet skal ha lærlinger tilknyttet seg, og minst like mange i 2018 som i 2017. Antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Forskningsrådet skal også hvert år vurdere om antall lærlinger kan økes og om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK Stat eller et annet opplæringskontor.

I årsrapporten for 2018 skal Forskningsrådet rapportere om antall lærlinger per år i perioden 2014–2018 og om det er vurdert å øke antall lærlinger og innenfor hvilke fag, og orientere om hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til det og hva de har gjort for å oppfylle kravene.

6.3 Omorganisering

Regjeringen omorganiserer de sentraladministrative virksomhetene i kunnskapssektoren for å legge til rette for høyere kvalitet og en mer effektiv oppgaveløsning, samt å lokalisere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Kunnskapsdepartementet ønsker tydeligere arbeidsdeling og bedre samordning i sektoren. Virksomhetene er avhengige av både hverandre og andre aktører i og utenfor sektoren for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren. Vi forventer at alle virksomheter samarbeider for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren, og bidrar til hverandres måloppnåelse der det er mulig.

Kunnskapsdepartementets avdelingsstruktur skal i 2018 omorganiseres for å bedre departementets evne til å håndtere viktige sektorfaglige utfordringer. Som del av omorganiseringen har departementet identifisert strategiske innsatsområder som skal ha særlig oppmerksomhet i departementets arbeid fremover: kunnskapsgrunnlag for politikktutforming og gjennomføring, digitalisering, styring og samordning. Departementets underliggende virksomheter har mye kompetanse på disse områdene. For å lykkes med våre mål og ambisjoner, er departementet avhengig av å kunne dra veksler på og samarbeide tett med våre underliggende virksomheter. Med ny organisering av departementet og de sentraladministrative virksomhetene, ønsker vi å styre kunnskapssektoren mer strategisk og helhetlig. Departementet ønsker at virksomhetene skal få en mer aktiv rolle i arbeidet med å utforme og gjennomføre utdannings- og forskningspolitikken.

6.4 Digitalisering

Departementet viser til Digitaliseringsrundskrivet som er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger om digitalisering i offentlig sektor. Rundskrivet gjelder for departementene, statens ordinære forvaltningsorganer, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter. Digitalisering legger vekt på å sette brukeren i sentrum og betydningen av et klart og brukertilpasset språk som en viktig forutsetning for at digitale tjenester blir tatt i bruk. Innen utløpet av 2018 skal alle departementer gjøre en vurdering av hvilke tjenester som bør ses i sammenheng med andre virksomheters tjenester, og om tjenestene egner seg for utvikling av tjenestekjeder. Forskningsrådet bes om eventuelle innspill til dette innen 1. oktober.

Fellesføring fra regjeringen:

6.5 Arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Forskningsrådet skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Forskningsrådet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

Vi ber virksomheten gjøres seg kjent med [rundskriv H-8/17](#).

7 ETATSSTYRINGSMØTET

Kunnskapsdepartementet vil på etatsstyringsmøtet 2018 ha strategisk dialog om Forskningsrådets måloppnåelse og forventninger om framtidig utvikling og prioriteringer, inkludert virksomheten i Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet vil i forkant involvere de øvrige departementene i forberedelsene. Etatsstyringsmøtet er berammet til **torsdag 14. juni, kl. 09.00-11.30**. Kunnskapsdepartementet forventer at styreleder, nestleder og divisjonsstyrelederne deltar.

Kunnskapsdepartementet legger opp til en omforent dagsorden for etatsstyringsmøtet. Departementet ber derfor om at Forskningsrådet melder inn strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av årsrapporten 2017, 15. mars 2018. Kunnskapsdepartementet vil sende Forskningsrådet dagsorden for møtet i god tid.

8 FRISTER

Leveranse	Frist	Mottakere	Utfyllende informasjon
Årsregnskap 2018	1. mars 2019	KD	KD oversender årsregnskap til Riksrevisjonen. Oversikt over overførte midler fordelt på poster i statsbudsjettet skal framlegges sammen med regnskapet. Forskningsrådet kan ta utgangspunkt i rapport om overførte midler på program/aktivitetsnivå. Der det er samfinansiering av programmer, godtas en andelsberegning av programmene. Regnskapet skal leveres departementet i tråd med kontoplanen i de statlige regnskapsstandarder (SRS), og det skal leveres en kontantstrømsoppstilling etter den direkte metoden
Årsrapport 2018 (rapport på samlet måloppnåelse)	15. mars 2019	Dep.	
Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)	1. mai 2019	Dep.	
Samlerapport om de regionale forskningsfondenes virksomhet i 2018	1. mai 2019	KD	Forskningsrådet skal rapportere om sitt samarbeid med fondene og for bruken av midlene tildelt Forskningsrådet til dekking av administrative oppgaver, jf. "Retningslinjer for regionale forskningsfond" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. 10. 2009.
Årsrapport for forskningsinstituttene 2018	1. juni 2019	Dep.	Omfanget av denne årsrapporten kan eventuelt reduseres etter nærmere avtale mellom Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet.
Avviksrapport for 1. halvår 2018	20. august 2018	Dep.	Avviksrapportene skal rettes mot vesentlige avvik i forhold til mål og krav som er angitt i tildelingsbrevene. Forskningsrådet skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak, jf. «Bestemmelser om økonomistyring i staten», punkt 1.5.1. Avviksrapporten for første halvår skal inkludere et anslag for forventet overføring til neste år.
Avviksrapport for 2018 (i årsrapporten 2018)	15. mars 2019	Dep.	
Vedtatt budsjett for 2018	1. mars 2018	Dep.	Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2017-2018) og i departementenes tildelingsbrev. I budsjettet skal det avslutningsvis gis en departementsvis oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på program/aktivitetsnivå. Oversikten skal gi informasjon om de ulike programmene totale budsjetttramme samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike programmene. Dokumentet skal inneholde en oversikt over alle aktiviteters budsjett for 2016, budsjett for 2017 og disponibelt budsjett 2017 (som inkluderer overføringer fra tidligere år).
Satsingsforslag 2020	1. nov. 2018	Dep.	Forslaget til store satsinger skal følge opp langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og skal angi klare prioriteringer. Forskningsrådet

			skal se på mulighetene for omprioriteringer som gir rom for satsinger innenfor den eksisterende økonomiske rammen. Det må komme tydelig fram hvordan eventuelle frihetsgrader innenfor departementenes bevilgninger skal benyttes. Det stilles stadig større krav til det faglige grunnlaget for forslag til satsinger på forskning og innovasjon. Forskningsrådets budsjettråd bør speile kunnskapsbaserte vurderinger av kortsiktige og langsiktige forskningsbehov. KD viser også til retningslinjer for satsingsforslag som vil ha konsekvenser for Forskningsrådets arbeid med Store satsinger, jf. ny utredningsinstruks.
Standardiserte økonomiske nøkkeltall	15. februar og 20. februar 2018		Nettobudsjetterte virksomheters utgifter og inntekter skal synliggjøres for å gi et best mulig bilde av statens samlede inntekter og utgifter for virksomheter som omfattes av statsbudsjettet, jf. rundskriv R-8/2016, (statsregnskapet 2015) og R-9/2016 (statsbudsjettet 2017). Kunnskapsdepartementets frist til statsregnskapet er 29. februar, Forskningsrådets frist til Kunnskapsdepartementet for endelige tall til statsregnskapet er 20. februar. Det skal også rapporteres til statsbudsjettet, dette har frist 15. februar, og kan eventuelt være foreløpige tall.

Kunnskapsdepartementet minner om kravene som følger av Finansdepartementets siste revidering av økonomibestemmelsene og rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.2: Virksomheten skal publisere tildelingsbrevet på sine nettsider så snart det er mottatt.
- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.3: Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai eller så snart den er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten.
- Rundskriv R-115, pkt. 4.2: Virksomheten skal publisere revisjonsberetningen som et tillegg til årsregnskapet, etter at Riksrevisjonen har overlevert Dokument 1 til Stortinget og resultatet av regnskapsrevisjonen dermed er offentlig.

Del 2 – Kunnskapsdepartementet som sektordepartement

1. INNLEDNING

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2018, jf. Innst. 12 S (2017-2018) og Prop. 1 S (2017-2018).

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådets virksomhet:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgivning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet arbeider etter tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

1. Utdanning og læring for utvikling og deltakelse i samfunnet for hver enkelt
2. Kompetanse som trengs i dag og i fremtiden
3. Kunnskap for ny erkjennning, samfunnsutvikling og konkurransekraft

Norges forskningsråd er en sentral aktør i det norske forsknings- og innovasjonssystemet og et viktig virkemiddel for å nå Kunnskapsdepartementets overordnede mål.

Kunnskapsdepartementets midler til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til å finansiere:

- Langsiktig, grunnleggende forskning, dvs. ansvar for grunnforskning og særlige satsinger rettet mot UH-sektoren (i hovedsak bevilgningene under kap. 285 post 52 og kap. 281 post 50).
- Sektorovergripende forskning, dvs. ansvar for sektorovergripende satsinger og instituttbevilgninger (i hovedsak bevilgningene under kap. 285 postene 53, 54 og 55, kap. 287 postene 57 og 60, kap. 288 post 21)
- Forskning om kunnskapssektoren (barnehage, utdanning og forskning, bevilgninger over flere poster)

Kunnskapsdepartementet tildeler midler til Forskningsrådet over mange kapitler og poster, og midlene under én post bidrar til flere av målene for rådet. Kunnskapsdepartementets midler bidrar inn mot alle de fem målene for Forskningsrådet.

I arbeidet med å løfte kvaliteten i høyere utdanning, jf. Meld. St. 16 (2016-2017) *Kultur for kvalitet*, har Forskningsrådet en viktig rolle overfor institusjonene. Departementet vil videre vise til Forskningsrådets betydning i arbeidet med rekruttering og gode karriereveier for forskere.

Meld. St. (2016-2017) *Humaniora i Norge* inneholder mange tiltak som skal følges opp av Forskningsrådet. Det gjelder bl.a. å be universiteter og høyskoler og Norges forskningsråd legge til rette for mer utfordringsdrevet humanistisk forskning og utdanning med vekt på områdene integrering, migrasjon og konflikter; de store teknologiskiftene; og klima, miljø og bærekraft; be Norges forskningsråd om å trappe opp arbeidet med å mobilisere humanistiske fagmiljøer til utfordringsdrevet og handlingsrettet forskning; be Norges forskningsråd om å utforme utlysninger innenfor de brede forskningsprogrammene slik at humanistiske forskere kan bidra ut fra sine fags styrker.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene, viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene fremgår i den standardiserte strukturen for forventninger til innholdet i de departementsvise rapportene. Vi viser til punkt 5 i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på i den departementsvise rapporten.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2018

Kunnskapsdepartementet tildeler Norges forskningsråd kroner **5 243 995 000** i 2018. Til grunn for bevilgningene ligger en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform som for 2018 er satt til 0,7 %. Denne reformen er et årlig krav som forutsetter at alle statlige virksomheter setter i verk tiltak for å bli mer effektive.

Fordelingen av midler over forskjellige kapitler og poster i departementets budsjett følger nedenfor. Det vises også til omtale av de enkelte kapitlene og postene i Kunnskapsdepartementets Prop. 1 S (2017-2018).

3.1 Hovedprioriteringene i statsbudsjettet for 2018 er som følger:

Forskning om kunnskapssektoren - midler over kap./poster 226.21, 226.63, 231.21, 231.51, 258.21, 281.50 og 285.53

Kunnskapsdepartementet har høye ambisjoner om at Forskningsrådet skal bidra til å nå målene departementet har satt i *Strategi for utdanningsforskning – Kvalitet og relevans 2014-2019*. Evalueringen av utdanningsforskning vil gi nyttig kunnskap om tilstanden i norsk

utdanningsforskning. Departementet vil ta initiativ til nærmere diskusjon med Forskningsrådet om hvordan evalueringen bør følges opp.

Program for forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) er det viktigste tiltaket Kunnskapsdepartementet har for utdanningsforskningen, og departementet har høye ambisjoner for programmet. Departementet tildeler ca. 125 mill. kroner til FINNUT i 2018.

Innenfor rammen av midlene til FINNUT-programmet har Forskningsrådet finansiert et prosjekt om kvalitet i høyere utdanning. Det er et treårig prosjekt med en årlig bevilgning på 5 mill. kroner med finansiering ut 2017. Fra 2018 skal disse midlene anvendes til en forskningsbasert evaluering med internasjonal deltakelse av strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren. Det settes en ramme på totalt 15 mill. kroner til en slik evaluering over en periode fra tre til fem år. Evalueringen skal knyttes til målene for strukturreformen, slik de ble formulert i strukturmeldingen (Meld. St. 18 *Konsentrasjon for kvalitet 2014-2015*). Av målene for reformen står økt kvalitet gjennom mer solide fagmiljøer i en særstilling. En kjerne i evalueringen blir dermed de sammenslåtte institusjonenes arbeid for å styrke fagmiljøene, og da mer spesifikt hvilke steg de tar for å samordne fagmiljøene og heve kvaliteten i studieprogrammene og i forskningsmiljøene. Gjennom institusjonenes arbeid med å legge grunnlag for mer robuste forskningsgrupper og utdanninger er strukturreformen også ment å bidra til flere fagmiljøer på høyt internasjonalt nivå.

Strukturreformen har også god tilgang til utdanning og kompetanse over hele landet som mål. Det blir derfor viktig at evalueringen inkluderer lærestedenes arbeid med å digitalisere utdanningene, fordi en styrking av fleksibel utdanning kan gi flere muligheter til å ta høyere utdanning av god kvalitet. Å bidra til regional utvikling har lenge vært et mål for høyere utdanningsinstitusjoner i Norge, og er et mål som videreføres i ny struktur. Hvordan lærestedene og fagmiljøene samarbeider med det regionale arbeids- og næringslivet vil dermed ha en naturlig plass i evalueringen. Departementet ønsker nærmere dialog med Forskningsrådet om hensikten med og opplegget for en slik evaluering.

Forskningsstatsingen LÆREEFFEKT har som mål å utvikle ny kunnskap om effektene av ulike former for økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene i grunnskolen. I 2018 tildeles det 11,9 mill. kroner til LÆREEFFEKT over kap. 226 post 63. Av dette gjelder 1,2 mill. kroner delprosjektet som skal gi kunnskap om effekter på læringsutbytte og læringsmiljø i de kommuner og/eller skoler som har fått tilskudd til økt lærertetthet på 1.-4. trinn over kap. 226 post 63 utenom LÆREEFFEKT-satsingen. 1,2 mill. kroner knytter seg til en avsetning som skal dekke uforutsette utgifter i LÆREEFFEKT. Denne avsetningen vil totalt utgjøre 5,8 mill. kroner i perioden 2016-2020. Departementet vil videre ha nærmere dialog med Forskningsrådet om konsekvenser av innføring av lærernorm for prosjektene i LÆREEFFEKT.

Som Forskningsrådet er kjent med vil oppgaven med å drive Kunnskapscenter for utdanning flyttes ut av Forskningsrådet og lyses ut i universitets-, høyskole- og instituttsektorene. Departementet legger til grunn at den nye organiseringen av kunnskapscenterfunksjonen vil kunne etableres med virkning fra 1. januar 2019, og at Norges forskningsråd skal ivareta

funksjonen inntil tidspunktet for flyttingen. Kunnskapssenter for utdanning skal ha tilsetningsstopp frem til flyttingen. Departementet vil ha dialog med Forskningsrådet når det gjelder den videre prosessen med flytting av Kunnskapssentret.

I behandlingen av Lærelyst-meldingen vedtok Stortinget at staten skal innføre en innovasjonsordning i barnehage og skole. Ordningen skal gi forskningsbasert kunnskap om effekter av tiltak for bedre praksis i barnehager og skoler og en mer kunnskapsbasert utdanningspolitikk. Departementet vil ha ytterligere dialog med Forskningsrådet om ordningen.

Felles tiltak for universiteter og høyskoler, tilskudd til Norges forskningsråd, kap./post 281.50

Posten omfatter strategiske midler kanalisert gjennom Norges forskningsråd til ulike forskningsprogrammer og satsinger i Norges forskningsråd. Posten skal bidra til god forsknings-, utdannings- og innovasjonsvirksomhet i universitets- og høyskolesektoren og styrket samspill mellom institusjonene og samfunnet.

Den totale rammen på kap. 281 post 50 er på 223,5 mill. kroner for 2018. I Prop. 1 S (2017-2018) ble det varslet at 5 mill. kroner flyttes fra INSTFUS-ordningen på kap. 281 post 50 til kap. 281 post 01 for å bidra til å bygge opp den nasjonale arenaen for kvalitet i høyere utdanning. Det er en økning på kap. 281 post 50 på 40 mill. kroner som skyldes overføring av midler knyttet til innføring av ny grunnskolelærerutdanning.

Forskningsrådet skal vurdere hvordan effektiviseringskuttet på posten mest hensiktsmessig kan tas ut. Midler til ordningene med offentlig sektor- ph.d og nærings-ph.d og midlene knyttet til innføring av ny grunnskolelærerutdanning skal ikke utsettes for reduksjon. Videre er kap. 281 post 50 i 2018 økt med 12 mill. kroner til helårseffekt av midler tildelt i 2017 til nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d. Vi viser for øvrig til tabellen i kap. 3.2 for de satsingene som skal følges opp.

Departementet forventer at Forskningsrådet tar initiativ til dialog med departementet om lag to år før perioden for et program eller satsing som finansieres under denne posten går ut. Dialogen skal bidra til gode prosesser rundt avklaring om videreføring, omlegging eller avslutning av program eller satsing.

Langsiktig, grunnleggende forskning, kap./post 285.52

Midlene over kap. 285 post 52 skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning på alle fagområder og bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i forskningsmiljøer eller på enkelte forskningsområder. I 2018 styrker Kunnskapsdepartementet Fri prosjektstøtte Toppforsk med 50 mill. kroner og SFF-ordningen med 45 mill. kroner. ⁴ Som en ettårig reduksjon blir det i 2018 trukket ut 30 mill. kroner på denne posten for å få ned Forskningsrådets budsjettmessige overføringer. Den ettårige reduksjonen skal ikke føre til redusert aktivitet, og Forskningsrådet skal fortsette å lyse ut midler i tråd med sine planer.

Strategiske satsinger, kap./post 285.53

⁴ Som følge av samlingen av alle virksomhetskostnader på én felles post er deler av disse beløpene på posten for virksomhetskostnader.

Midlene over denne posten skal særlig støtte opp om den koordinerende rollen Kunnskapsdepartementet har i forskningspolitikken. Midlene finansierer bl.a. store programmer, senter-satsinger (SFI og FME), handlingsrettede programmer og stimuleringsordninger for internasjonalt forskningssamarbeid. Som en ettårig reduksjon blir det i 2018 trukket ut 70 mill. kroner på denne posten for å få ned Forskningsrådets budsjettmessige overføringer. Den ettårige reduksjonen skal ikke føre til redusert aktivitet, og Forskningsrådet skal fortsette å lyse ut midler i tråd med sine planer.

I rapporten fra områdegjennomgangen av Forskningsrådet ble det foreslått å rendyrke 53-posten som en finansieringsmekanisme som skal ivareta endringsbehov, sektorovergrepene områder og lange tidsperspektiv i forskningssystemet. For å følge opp denne anbefalingen har regjeringen besluttet at midlene på denne posten skal dreies i retning av tre prinsipper:

- Bidra til oppfølging av regjeringens forskningspolitiske prioriteringer i langtidspanene for forskning og høyere utdanning
- Gi fleksibilitet til å gjennomføre langsiktige og systemstrategiske endringer. Midler på posten kan f.eks. virke sammen med satsinger fra andre departementer i en startfase. Posten skal virke mobiliserende, ikke kompensierende.
- Støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet

Kunnskapsdepartementet vil understreke behovet for videre dialog om oppfølging av regjeringens prinsipper. I dette ligger blant annet forståelsen av disse prinsippene, eventuell vektning mellom prinsippene, hva prinsippene har å si for eventuelle flyttinger og videre rydding i midler på posten og videre styringsdialog.

I 2018 trapper Kunnskapsdepartementet opp midlene til stimuleringsiltak for god norsk deltakelse i EUs rammeprogram med til sammen 76,5 mill. kroner. Midlene skal gå til å styrke STIM-EU og eventuelle andre virkemidler der det er dokumenterte behov.

Av de samlede bevilgningene på denne posten tildeler departementet 27,2 mill. kroner direkte til Innovasjon Norge, jf. eget oppdragsbrev om dette. Videre blir fra 2018 2,2 mill. kroner trukket ut av denne posten og tildelt direkte til SIU for å dekke SIUs representant ved Kunnskapskontoret i Brussel.

Prosjektet Arven etter Nansen ble i 2017 kvalitetssikret av internasjonale fageksperter og fikk en svært god vurdering. I 2018 øker midlene som er satt av til prosjektet «Arven etter Nansen» med 20 mill. kroner. Totalt 30 mill. kroner er da øremerket Arven etter Nansen over statsbudsjettet fra 2018. I tillegg ber departementet Forskningsrådet omprioritere til sammen 180 mill. kroner til prosjektet fordelt over prosjektets levetid.

Videre økes midlene til muliggjørende teknologier med 85 mill. kroner.⁵ Midlene skal bidra til å bygge videre på og utvikle gode fagmiljøer og høy kompetanse innenfor næringsliv og offentlig sektor. I meld. St. 25 (2016-2017) *Humaniora i Norge* understrekes verdien av humaniora som selvstendig kunnskapsleverandør innenfor de store samfunnsutfordringene og

⁵ Som følge av samlingen av alle virksomhetskostnader på én felles post er deler av disse beløpene på posten for virksomhetskostnader.

i konkrete prioriteringer i langtidsplanen som f.eks. de store teknologiskiftene. Det settes derfor av minimum 5 mill. kroner til å mobilisere humanistiske fagmiljøer til denne type forskning.

10 mill. kroner settes av til forskningssamarbeidet med Kina for å følge opp forsknings- og teknologiavtalen mellom Norge og Kina. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger opp den nye handlingsplanen som er undertegnet mellom Norge og Kina.

I tillegg er det tatt høyde for helårseffekt for de rekrutteringsstillingene i instituttsektoren som kom med 1/3 effekt i 2017, jf. tildelingsbrevet for 2017.

Forskningsinfrastruktur, kap./post 285.54

Midlene over denne posten skal bidra til et velfungerende forskningssystem og økt vitenskapelig kvalitet. Satsingen på forskningsinfrastruktur skal bidra til å utvikle verdensledende fagmiljøer. Samtidig skal infrastruktur av høy kvalitet bidra til økt internasjonalisering og rekruttering.

Midlene over denne posten er på 748 mill. kroner i 2018. 337 mill. kroner av dette er en tilbakeføring av midler som ble trukket ut i 2017-budsjettet som en ettårig teknisk reduksjon. Resten av økningen følger opp opptrappingsplanen for midler til forskningsinfrastruktur.⁶

Gjennom søknaden til EU-kommisjonen om å etablere CESSDA ERIC har Norge forpliktet seg til å betale 800 000 euro hvert år til og med 2021. Kunnskapsdepartementet forutsetter at Forskningsrådet dekker dette beløpet over sitt budsjett. Det er i samsvar med det langtidsbudsjettet som er satt opp. Departementet forutsetter videre at Forskningsrådet selv ivaretar deltakelse i CESSDA ERICs styrende organ (General Assembly). Gjennom deltakelse her vil Forskningsrådet få god innsikt i hvordan CESSDA ERIC utvikler seg og dermed ha grunnlag for å vurdere videre finansiering etter 2021.

Forskningsrådet finansierer interimsprosjektet for etablering av SIOS med om lag 35 mill. kroner fordelt over perioden 2015 - 2018. SIOS-konsortiet planlegges formelt etablert i januar 2018. Den juridiske enheten (SIOS Svalbard AS) ble opprettet i 2016 som et datterselskap under UNIS. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger opp med finansiering i 2018 og deretter dekker det norske vertskapsbidraget for perioden 2019 – 2021 med årlige beløp maksimalt tilsvarende den gjennomsnittlige årlige støtten til interimsprosjektet. Forskningsrådet ble varslet om dette i et tillegg til tildelingsbrev for 2017. Etter 2021 vil departementet vurdere videre støtte på bakgrunn av status for deltakelse og aktivitet i SIOS.

Norge har forpliktet seg til å bidra med 2,5 pst. av konstruksjonskostnadene knyttet til etableringen av European Spallation Source (ESS) i Lund i Sverige. Den totale konstruksjonskostnaden var i utgangspunktet beregnet til 1843 mill. euro (2013-priser).

⁶ Som følge av samlingen av alle virksomhetskostnader på én felles post er deler av denne økningen på posten for virksomhetskostnader.

Gjennom nasjonal og europeisk lov har ESS blitt pålagt ekstra sikkerhetstiltak knyttet til jordskjelv- og terrorsikring, noe som gir ekstra kostnader. Videre mangler noe av den opprinnelig beregnede konstruksjonskostnaden, og det er varslet at en 10 pst. økning av driftsbudsjettet kan forventes. Norges andel av de ekstra kostnadene skal dekkes med midler fra Nasjonal satsing for forskningsinfrastruktur.

Virksomhetskostnader, kap/post 285.55

Midlene over denne posten er på 802 mill. kroner i 2018. I dette beløpet ligger det et kutt på 30 mill. kroner. Samlingen av alle virksomhetskostnader til Forskningsrådet på én post på Kunnskapsdepartementets budsjett innebærer rammeoverføringer fra andre departementer og interne flyttinger på Kunnskapsdepartementets budsjett. For ytterligere detaljer vises det til Prop. 1 S (2017-2018) fra Kunnskapsdepartementet, side 241 og Innst. 12 S (2017-2018). I tillegg til rammeoverføringene er det tatt høyde for økte kostnader til virksomheten i Forskningsrådet knyttet til bl.a. infrastruktur, fri prosjektstøtte, muliggjørende teknologier og Arven etter Nansen.

Forskningsinstitutter og andre tiltak, kap/post 287.57

Som følge av budsjettforliket styrkes bevilgningen til samfunnsvitenskapelige institutter med 25 mill. kroner i 2018.

3.2 Midler til Norges forskningsråd 2018

Kap./post	Kapittel og postnavn	Tildeling i 1000 kroner
226.21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Spesielle driftsutgifter</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 27,267 mill. kroner - Forskning på spesialundervisning (egen utlysning gjennom FINNUT): 5 mill. kroner - Forskning om antisemittisme og gruppebaserte fordommer (del av SAMKUL): 4 mill. kroner 	36 267
226.63	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.-4. trinn</i> <ul style="list-style-type: none"> - LÆREEFFEKT 	11 900
226.71	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tilskudd til vitensentre</i>	65 185
231.21	Barnehager, <i>Spesielle driftsutgifter</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 2,5 mill. kroner - FINNUT: 10 mill. kroner – forskningssenter for barnehagerelevant forskning, jf. eget oppdrag - Kunnskapsenter for utdanning: 1 mill. kroner - Innovasjonsordning i barnehage og skole: 4 mill 	17 500

231.51	Barnehager, <i>Forskning</i> - FINNUT: 8,344 mill. kroner	8 344
258.21	Tiltak for livslang læring, <i>Spesielle driftsutgifter</i> - FINNUT: 4,294 mill. kroner - Kunnskapscenter for utdanning: 10,1 mill. kroner	14 394
281.50	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, <i>Tilskudd til Norges forskningsråd</i> Tiltak som finansieres over denne posten: - Nærings-ph.d og offentlig-sektor-ph.d - Tiltak for grunnskolelærerutdanning (GLU) - INSTFUS-ordning - FORNY2020 - PROFESJON - FORREGION - FINNUT (inkl. nasjonal forskerskole i lærerutdanning) - FORINNPOL (forskning for forsknings- og innovasjonspolitik)k - UNI-MUSEER - HELSEVEL	223 457
285.52	Norges forskningsråd, <i>Langsiktig, grunnleggende forskning</i>	1 630 883
285.53	Norges forskningsråd, <i>Strategiske satsinger</i> (trukket ut 27,2 mill. direkte til IN)	1 432 736
285.54	Norges forskningsråd <i>Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse</i>	748 392
287.21	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Spesielle driftsutgifter</i> - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik: 8,2 mill. kroner	8 210
287.57	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter</i>	206 659
288.21	Internasjonale samarbeidstiltak <i>Spesielle driftsutgifter</i> - Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART), hvorav: 19 mill. kroner til utvikling av verdensledende miljøer; 19,2 mill. kroner til Panorama-oppfølging	38 200
	Sum forskningsmidler	4 442 127
285.55	Norges forskningsråd, <i>Virksomhetskostnader</i>	801 868
	Kunnskapsdepartementet totalt	5 243 995

165.70 (UD)	Forskning, kompetanseheving og evaluering, <i>Forskning og høyere utdanning</i>	17 400
----------------	---	--------

3.3 Øvrige budsjettekniske forhold

Avbyråkratiserings- og effektivitetsreform (ABE-reformen) er i 2018 på 0,7 pst.

Tildelingen over Utenriksdepartementets kap. 165 post 70 gjelder basisbevilgningen til Christian Michelsens institutt (CMI). Kunnskapsdepartementet har fått en belastningsfullmakt fra UD, og vil utbetale midlene sammen med bevilgningene til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene.

For ytterligere detaljer og føringer vises det til Prop. 1 S. (2017-2018) fra Kunnskapsdepartementet og Innst. 12 S (2017-2018).

Midlene til Forskningsrådet vil bli overført i to rater: den 30. januar og 30. august 2018.

3.4 Fullmakt til omfordeling

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Forskningsrådets forslag til nullbudsjett for 2018 danner grunnlag for rådets virksomhet i 2018 med unntak av de områder der det er vekst eller reduksjon i bevilgningene og som er nærmere spesifisert i tildelingsbrevet.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke

tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. RAPPORTERING

Kunnskapsdepartementet ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer:

- Langsiktig, grunnleggende forskning
- Sektorovergripende forskning
- Forskning om kunnskapssektoren

De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet.

Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter) (vedlagt).

Kunnskapsdepartementet viser i denne forbindelse til departementets tilbakemelding fra styringsmøtet våren 2017. Departementet forventer at Forskningsrådet i framtidige årsrapporter i større grad knytter vurderinger til informasjonen i rapporteringen til departementet.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Departementet legger opp til å avholde to styringsmøter i 2018. Vårmøtet er konsentrert om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet i årsrapport 2017. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om forslag til budsjett og utkast til tildelingsbrev for 2019. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og tidspunkt for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kari Balke Øiseth (e.f.)
ekspedisjonssjef

Live Haaland
avdelingsdirektør

Vedlegg

1. Struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter)
2. Retningslinjer for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet (kap. 285 post 55)

Kopi:
Departementene
Riksrevisjonen

Forskningsrådets årsrapport og vedlegg til årsrapport: Struktur og forventninger til innhold

Bakgrunn og leseveiledning

Årsrapporten består av en rapport for samlet måloppnåelse (overordnet struktur fastsatt av DFØ¹) og vedlegg til årsrapporten (de departementsvise rapportene). All informasjon om Forskningsrådets måloppnåelse skal presenteres samlet, i rapport på samlet måloppnåelse (jf. punkt 3.1, s. 3-11). De departementsvise rapportene skal struktureres etter sektorpolitiske prioriteringer (jf. punkt 3.1, s. 12-14). Det kan imidlertid være samsvar mellom de sektorpolitiske prioriteringene og målene/de strategiske områdene for enkelte departementer. Hvordan dette vil være fremgår av tildelingsbrevene.

I dette dokumentet gjennomgås strukturen for årsrapporten og vedlegg til årsrapporten, med forventninger til innholdet. For hvert punkt i strukturen er forventningene gitt enten som oversikt over eller en kort forklaring av elementer som forventes inngå.

Ambisjoner for styringssystemet og for årsrapporten

Et nytt styringssystem og god styringspraksis skal bidra til at Forskningsrådet løser oppgavene sine på best mulig måte. Ambisjonene er at styringen fra departementene skal:

- bli mer strategisk og langsiktig
- ha økt oppmerksomhet på resultater i betydning virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet
- ha hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i styringen av aktiviteter, oppdrag og forskningsområder
- gjennomføres på en effektiv måte, med mer lik praksis mellom departementene i formen på styring og i rapporteringskrav

Disse ambisjonene skal komme til uttrykk og prege årsrapporten, tilsvarende som de kommer til uttrykk i de øvrige elementene i styringssystemet slik som tildelingsbrevene, styringsmøtene og etatsstyringsmøtene.

Forskningsrådet skal legge større vekt på virkninger og effekter av sin virksomhet, og mindre vekt på aktiviteter i rapporteringen. Det legges dermed til rette for en mer strategisk styringsdialog i etatsstyringsmøtene og styringsmøtene. Det er avgjørende å finne hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i rapporteringen. Intensjonen er å skille mellom informasjon av typene «need-to-know» og «nice-to-know». Det er informasjon av typen «need-to-know» som er relevant i styringssammenheng og som skal inngå i årsrapporten (inkludert vedlegg til årsrapporten).

Departementene får fortsatt tilgang til samme informasjon som før, men noe av informasjonen («nice-to-know») vil bare være tilgjengelig på Forskningsrådets nettsider.

¹ Finansdepartementet har fastsatt nye krav til årsrapport i bestemmelser om økonomistyring i staten med virkning fra rapporteringen for 2014. Årsrapporten for alle underliggende virksomheter skal følge en fastsatt inndeling, benevnelse og rekkefølge. Les mer: <http://dfo.no/no/Styring/Arsrapport/>

Forskningsrådet skal fortsatt arbeide kontinuerlig med å forbedre informasjonen på sine nettsider og tilgjengeligheten av denne.

Årsrapporten skal fylle flere funksjoner²

Forskningsrådets årsrapport skal fylle flere funksjoner. Årsrapporten:

- skal gi en vurdering av grad av måloppnåelse for målene som er satt for Forskningsrådet.
- skal utkvittere tildelingsbrevene og gi departementene trygghet for at Forskningsrådet har drevet i tråd med forutsetningene som er gitt.
- utgjør et viktig underlag for departementenes rapportering til Stortinget og for strategiske diskusjoner i styringsdialogen mellom Forskningsrådet og departementene.

Årsrapporten skal også gi en introduksjon til Forskningsrådets virksomhet (herunder samfunnsoppdrag, mål, organisering med mer, og sentrale hovedtall om virksomheten) slik at den kan forstås av andre lesere enn departementene.

² Med utgangspunkt i DFØ sin veiledning for årsrapporter er det primære formålet med årsrapporten å gi ansvarlige departementer relevant og vesentlig informasjon, som understøtter god styring og kontroll.

Årsrapport (rapport på samlet måloppnåelse) – struktur med forklarende tekst

Årsrapporten skal utkvittere kravene/føringene fra departementene som fremkommer i KDs tildelingsbrev som etatsstyrende departement. Rapport på samlet måloppnåelse skal gi svar på i hvilken grad Forskningsrådet har nådd de fem målene som regjeringen har satt for virksomheten. I tillegg skal Forskningsrådet redegjøre for sin oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og svare på andre rapporteringskrav som fremkommer i tildelingsbrevet.

Når det gjelder Forskningsrådets vurdering av måloppnåelse skal den skje med utgangspunkt i styringsinformasjon for de strategiske områdene under målene. Styringsinformasjonen fastsettes i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer. Forskningsrådet velger selv ytterligere informasjon som de mener er relevant å trekke inn for å belyse måloppnåelsen. Der det er mulig er det en forventning om at Forskningsrådet skal bryte ned styringsinformasjonen på ulike tematiske områder/fagområder som har særlig interesse for departementene.

Med mål, strategiske områder og styringsinformasjon menes:²

- De fem målene som er satt for Forskningsrådet uttrykker forventninger til hva Forskningsrådet gjennom sin virksomhet skal oppnå.
- Strategiske områder er 1–3 utpekte områder for hvert mål, som er vurdert som de mest sentrale å rette oppmerksomheten på i styringsdialogen.
- Styringsinformasjon for de strategiske områdene under målene sier noe direkte eller indirekte om måloppnåelsen (dvs. Forskningsrådets merverdi) og brukes i styringsdialogen. Styringsinformasjon er undersøkelser, analyser eller indikatorer.

1 Styrets beretning

Her har styret muligheten til å sette sitt preg på årsrapporten. Under dette punktet er hensikten at leserne av årsrapporten raskt skal kunne sette seg inn i hva styret mener er av vesentlig betydning og som styret ønsker å fremheve. Styret gir her en overordnet fremstilling av de viktigste prioriteringene for det siste året. Det kommenteres på de samlede resultatene og på måloppnåelsen – både det som er bra og det som er mindre bra - og sentrale forhold (interne og eksterne) som har påvirket disse. *Styrets beretning* bør fremstå som en selvstendig del og ikke som et rent sammendrag av årsrapporten.

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Sentrale elementer:³

- Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget
- Omtale av organisasjon og ledelse
- Presentasjon av utvalgte hovedtall

³ Veiledningsnotat fra DFØ:

http://dfo.no/Documents/FOA/Aarsrapport/Veiledningsnotat_aarsrapport_for_statlige_virksomheter_2015.pdf

3 Årets aktiviteter og resultater

Punkt 3 i årsrapporten har to hoveddeler: 3.1 *Forskningsrådets mål* og 3.2 *Oppfølging av langtidsplanen*. Se nærmere omtale av forventninger til innholdet i rapporteringen under hvert av underpunktene.

3.1 Forskningsrådets mål

Punkt 3.1 skal struktureres etter Forskningsrådets mål og de strategiske områdene under målene. Denne delen skal gi leserne av årsrapporten Forskningsrådets analyse og vurdering av i hvilken grad rådets aktiviteter bidrar til at målene nås. Analysen og vurderingene skal baseres på styringsinformasjon som er fastsatt for de strategiske områdene under målene. Forskningsrådet velger selv ytterligere informasjon som de mener er relevant for å belyse analysene og vurderingene. Dette skal ikke være en ren opplisting og/eller oversikt av konkrete tiltak og virkemidler, men være knyttet til hvordan rådet innretter sin virksomhet og sine strategier for å nå målene. Måloppnåelse i denne sammenheng er ikke absolutt, det handler mer om vurderinger av om Forskningsrådet er på rett vei til å nå målene, endringsbehov og forbedringspotensial. Vurderingen av måloppnåelsen må ikke alene være knyttet til aktiviteter i rapporteringsåret, men kan skrive seg fra aktiviteter så langt tilbake i tid som det er hensiktsmessig å inkludere. Rapporteringen kan derfor inneholde informasjon om Forskningsrådets måloppnåelse både på lang og kort sikt, jf. omtale innledningsvis om at årsrapporten skal fylle flere funksjoner.

3.1.1 Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

«For alle forskningens begrunnelser, både instrumentelle og kulturelle, er den vitenskapelige kvaliteten en grunnleggende forutsetning. Vitenskapelig kvalitet forutsetter både talentfulle individer og infrastruktur og andre forskningsressurser av høy kvalitet. Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområdet».

Under dette punktet skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til økt vitenskapelig kvalitet i norsk forskning – både i spiss og bredde. Vurderingen bør gjøres i et flerårig og ettårig perspektiv. Avsnittet må skrives på grunnlag av de to strategiske områdene under dette målet, og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra disse. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse? Hvordan utnytter rådet sitt handlingsrom? Hva vurderer Forskningsrådet er de største utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes og hva er eventuelle forslag til tiltak?

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

«En forholdsvis stor del av den mest betydningsfulle forskningen kan tilskrives et fåtall av forskerne, som virker i fronten av sine felt. Det er et mål at flere fagmiljøer i Norge driver

forskning av internasjonalt fremragende kvalitet. Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkeliggjøres».

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Verdensledende fagmiljøer*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

«For å utnytte forskningens potensial er det ikke tilstrekkelig med bare de få miljøene som er ledende på sine felt, det er også behov for vitenskapelig kvalitet i bredden av en mangfoldig forskningssektor og på en rekke områder. Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen».

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

3.1.2 Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

«Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.»

Under dette punktet skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til økt verdiskaping i næringslivet. Vurderingene bør gjøres i et flerårig og ettårig perspektiv. Avsnittet må skrives på grunnlag av de tre strategiske områdene under dette målet, og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra disse. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse?

Hvordan utnytter rådet sitt handlingsrom? Hva vurderer Forskningsrådet er de største utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes og eventuelle forslag til tiltak.

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

«Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

«Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Styrket evne til omstilling i norsk økonomi*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

«Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som

etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

3.1.3 Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

«Et sentralt mål for forskningspolitikken er kunnskap som gjør oss best mulig i stand til å møte de store utfordringene samfunnet står overfor. Forskningsrådet skal finansiere forskning som er nyttig for samfunnet, og for å møte de store samfunnsutfordringene. Forskningsrådet påvirker hvilke områder/problemstillinger det forskes på og hvor mye, kvaliteten på forskningen og kompetansen i miljøene, og koblingene i og mellom forskningssystemet og i ulike deler av samfunnet».

Under dette punktet skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til å møte samfunnsutfordringene. Avsnittet må skrives på grunnlag av de tre strategiske områdene under dette målet, og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra disse. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse? Hva vurderer Forskningsrådet er de største utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes, og hva er eventuelle forslag til tiltak?

Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester

«Forvaltningen og de offentlige tjenestene møter store krav til kunnskap og kompetanse fremover, blant annet på grunn av komplekse samfunnsendringer (blant annet knyttet til demografi, bosetting, sikkerhet, helse og arbeidsdeltakelse), høye kvalitetskrav og behovet for samspill mellom tjenestene. Det offentlige har ansvar for at tjenestene har høy kvalitet og for å vite om tjenestene virker etter hensikten. Flere områder i offentlig sektor er forskningssvake i den forstand at det finnes lite forskningsbasert kunnskap på området i dag.

Forskningsrådet skal øke forskningens bidrag til gode, effektive og kunnskapsbaserte tjenester og til fornyelse i offentlig sektor. Forskningsrådet skal bidra til å heve forskningskvaliteten på strategisk viktige områder, til at det drives relevant forskning på områder med store kunnskapsbehov (f.eks. som identifisert av tjenestemottakere, tjenestene og myndighetene), til styrket samspill mellom forskning, utdanning og praksis. Forskningsrådet skal også bidra til at forskningsbasert kunnskap spres og bidrar til innovasjon i offentlig forvaltning og næringsliv til nytte for tjenestemottakerne».

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Hav

«Norges viktigste næringer har sitt utspring i havet. Havet er uunnværlig for å løse de globale utfordringene, men samtidig er verdens hav sterkt belastet. En realisering av havets verdier vil kreve bærekraftige tilnærminger. Forskningsrådet skal bidra til kunnskaps- og teknologiutvikling for forvaltning av økosystemer og ressurser i havområdene for å sikre et rent og rikt hav og produksjon av sunn og trygg sjømat. Sammen med en fortsatt satsing på forskning for de havbaserte næringene: fiskeri, havbruk, petroleum, maritim, fornybar energi og også nye næringer, vil dette gi økt verdiskaping. Forskningsrådet skal arbeide for helhetlig kunnskap, samspill og kompetanseoverføring mellom og fra havnæringene og internasjonalt samarbeid.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Hav*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Klima, miljø og miljøvennlig energi

«De største miljøutfordringene er klimaendringer, miljøgifter og tap av naturmangfold. Utfordringene er komplekse og må ses i sammenheng. Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Forskningsrådet skal bidra til utvikling av kunnskap og teknologi for en bærekraftig omstilling, klimatilpasning, miljøvennlig energi og langsiktig bevaring av velfungerende økosystemer. Dette krever en internasjonal, tverrfaglig, målrettet og helhetlig forsknings- og innovasjonsinnsats for en grønn samfunnsutvikling, som også fremmer grønn verdiskaping.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Klima, miljø og miljøvennlig energi*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

3.1.4 Mål 4: Velfungerende forskningssystem

«Et velfungerende forskningssystem er en grunnleggende forutsetning for å nå målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og -resultater utnyttes best mulig. Forskningsrådet skal bidra til å utvikle det nasjonale forskningssystemet, til styrket helhet og samspill, og til god interaksjon med internasjonale forskningsarenaer.»

Under dette punktet skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til et velfungerende forskningssystem. Avsnittet må skrives på grunnlag av de to strategiske områdene under og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra disse. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelse.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse? Hvordan utnytter rådet sitt handlingsrom? Hva vurderer Forskningsrådet er de største utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes, og hva er eventuelle forslag til tiltak?

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

«Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er et sentralt virkemiddel for å forbedre norsk forskning, både for å oppnå høyere vitenskapelig kvalitet og større positive bidrag til samfunns- og næringsutviklingen. Europa er det viktigste området for norske samarbeidsrelasjoner og deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon det viktigste enkelttiltaket for internasjonalisering av norsk forskning. Forskningsrådet skal bidra til å mobilisere forskningsmiljøene til økt deltakelse i rammeprogrammet og til at søknadene i større grad kvalifiserer til støtte.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Økt deltakelse i Horisont 2020*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

Strategisk område: Strukturerende endringer

«Forskningsrådet skal stimulere til endringer som gjør forskningssystemet bedre i stand til å svare på forventningene i forskningspolitikken. Dette innebærer påvirkning på samspillet mellom aktørene i systemet, mellom disipliner og forskningstema, og på de menneskelige ressursene.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Strukturerende endringer*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

3.1.5 Mål 5: God rådgivning

«Forskningsrådet har ansvar for å gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker. Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder sektorvise problemstillinger), og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.»

Under dette punktet skal Forskningsrådet gi en samlet vurdering av hvordan rådet har bidratt til god rådgivning. Vurderingen bør gjøres i et flerårig og ettårig perspektiv. Avsnittet må skrives på grunnlag av det strategiske området under dette målet, og skal oppsummere og bygge på konklusjonene fra dette. I tillegg kan Forskningsrådet vurdere å trekke inn andre områder enn det strategiske området for å belyse måloppnåelsen.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å belyse: Hvordan begrunner og vurderer Forskningsrådet måloppnåelsen for dette målet? Hva forhindrer eventuelt god måloppnåelse? Hvordan utnytter rådet sitt handlingsrom? Hva vurderer Forskningsrådet er de største utfordringene for å sikre god måloppnåelse? Hva kan Forskningsrådet gjøre annerledes, og hva er eventuelle forslag til tiltak?

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

«Dette styringsområdet skal legge til rette for en strategisk dialog med departementene om de viktigste elementene i Forskningsrådets rådgivningsfunksjon. Dialogen vil dreie seg både om kvaliteten og effektiviteten i rådgivningen. Kvalitet handler i stor grad om hvor relevante, velfunderte og godt begrunnet rådene er. For å ha effekt må også rådene tas i bruk, og rådgivningsprosessen legge til rette for dette (til riktig tid, i riktig format, med en tillitsvekkende dialog, osv.). Forskningsrådet har ansvar for å gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker. Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken, og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.»

Med utgangspunkt i styringsinformasjon for det strategiske området *Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd*, fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, skal

Forskningsrådet gi vurderinger av måloppnåelsen. I tillegg kan Forskningsrådet selv trekke inn ytterligere informasjon de mener er relevant for å belyse vurderingene.

Forskningsrådet skal i sine vurderinger forsøke å gi svar på: Hvordan er årets resultater og grad av måloppnåelse sammenliknet med tidligere år? Forskningsrådet skal legge vekt på å begrunne prioriteringer, valg av virkemidler og bruk av tilgjengelige ressurser. Hva er vesentlige erfaringer og lærdommer, hvilke endringer bør eventuelt gjøres fremover for å få bedre måloppnåelse?

3.2 Oppfølging av Langtidsplanen

I denne delen av årsrapporten skal Forskningsrådet redegjøre for hvordan rådets FoU-tildelinger er fordelt på regjeringens prioriteringer i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning for gjeldende år og sammenliknet med tidligere år der det er mulig. Det er først og fremst snakk om aktiviteter og pengestrømmer heller enn måloppnåelse (virkninger og effekter). Forskningsrådet skal omtale hvordan de seks langsiktige prioriteringene og opptrappingsplanene knyttet til forskningsinfrastruktur og tiltak for å stimulere til god norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon følges opp. Videre bør Forskningsrådet gi en kort tekst om hvordan rådets strategier virker for å følge opp langtidsplanen og vurderinger av om det er behov for å vri innsatsen. I tillegg skal Forskningsrådet gi en oversikt som viser budsjettinnsatsen på områder som ikke er prioritert i planen.

4 Styring og kontroll i virksomheten

Sentrale elementer:⁴

- Virksomhetens overordnede vurdering av opplegget for styring og kontroll
- Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll (herunder overordnede risikovurderinger)

5 Vurdering av framtidssutsikter

Årsrapporten er i sin natur tilbakeskuende. Denne delen skal være fremtidsrettet og gi en overordnet omtale av forhold som kan påvirke rådets måloppnåelse og virksomhet fremover. Hva er de største utfordringene Forskningsrådet står overfor? Her tenkes det primært på interne og eksterne forhold som ikke er knyttet til bevilgninger.

6 Årsregnskap

⁴Veiledningsnotat fra DFØ:

http://dfo.no/Documents/FOA/Aarsrapport/Veiledningsnotat_aarsrapport_for_statlige_virksomheter_2015.pdf

Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)

Struktur med forklarende tekst

Vedlegg til årsrapport skal supplere årsrapporten ved å gi relevant informasjon som grunnlag for departementenes styringsmøter og for departementenes arbeid med Prop. 1 S. De departementsvise rapportene skal gi korte vurderinger med vekt på virkninger av Forskningsrådets bidrag til de sektorpolitiske prioriteringene.

Forskningsrådets vurderinger skal skje med utgangspunkt i ulike dimensjoner som nevnt nedenfor (jf. punkt 3.1 s. 13-14) og som utgjør ytterligere styringsinformasjon enn det som er fastsatt i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer. Det kan være samsvar mellom de sektorpolitiske prioriteringene og målene/de strategiske områdene for enkelte departementer. Hvordan dette vil være fremgår av tildelingsbrevene.

Rapportene må ta hensyn til departementenes ulike bevilgningsnivå og rapporteringen må tilpasses hvert enkelt departement (jf. tildelingsbrevene).

I de departementsvise rapportene skal det legges opp til en mer utstrakt bruk av henvisninger/lenker enn tidligere. Når det gjelder henvisninger, er det for eksempel ikke behov for å gjengi aktivitetsrapportering fra årsrapportene til programmene i de departementsvise rapportene. Forskningsrådet skal lage en skreddersydd liste over de mest relevante lenkene til hvert departement (til årsrapporter fra programmer, relevante porteføljeanalyser og evalueringer, etc).

1 Samlet vurdering

Under dette punktet er hensikten at departementet raskt skal kunne sette seg inn i hva Forskningsrådet mener er av vesentlig betydning for departementet og som de ønsker å fremheve, herunder risikovurderinger der det er hensiktsmessig. Forskningsrådet skal gi en kort (kvalitativ) vurdering av bidrag til departementenes sektorpolitiske prioriteringer.

Forskningsrådet kan komme inn på: vurderinger knyttet til sammensetning av virkemiddelporteføljen, begrunnelser for valg av aktiviteter og virkemidler, gjennomføring av programplanene, resultater fra evalueringer, resultater fra porteføljeanalyser, endringsbehov, framtidsutsikter (med fokus på læring), etc.

2 Virksomhetsoversikt og utkvittering av føringer

Under dette punktet skal Forskningsrådet:

- beskrive departementets forskningsbevilgning (bevilgninger og forbruk)
- utkvittere føringer og oppdrag

Eksempler på mulige tabeller:

Tabell x: Bevilgning og forbruk for departement xxx, kroner.

	Departementets bidrag		Program/aktivitet totalt			
	Bevilget i år	Beregnet forbruk	Bevilget i år	Disponibelt budsjett	Totalt forbruk	Forbruks- prosent
Programmer						
BIONÆR - Bionæringsprogram						
ELSA - Etik, samfunn og bioteknologi						
KLIMAFORSK- KLIMAFORSK						
MILJØ2015 - Norsk miljøetsatsing mot 2015						
ENERIGX - Stort program energi						

Tabell y: Departementets andel av samlet innsats på de programmer/aktiviteter departementet finansierer. 1000 kroner

	Bevilgning	Bevilgning	Bevilgning	Andel
	Alle dep 2014	Alle dep 2015	dep XXX 2014	dep XXX 2015
Brukerstyrte innovasjonsprogram				
Handlingsrettede programmer				
Store programmer				
Fri prosjektstøtte og grunnf. progr.				
Basisbevilgning				
Strategisk inst. støtte				
SFF/SFI/FME				
Forskningsinfrastruktur				
System- og nettverkstiltak				
Rettete internsjonaliseringstiltak				
Annet				
Total sum				

3 Årets aktiviteter og resultater

Dette punktet skal struktureres etter de sektorpolitiske prioriteringene for hvert departement, jf. tildelingsbrevene.

3.1 Rapportering på sektorpolitisk prioritering 1

Forskningsrådet skal gi kvalitative vurderinger på basis av relevante data, men Forskningsrådet vil vurdere hvor mye av de kvantitative dataene som skal inngå i de departementsvise rapportene (jf. de ulike dimensjonene nedenfor).

Forskningsrådet bør komme inn på: vurderinger knyttet til sammensetning av virkemiddelporteføljen (for de departementer der det er aktuelt og hensiktsmessig), kvaliteten i prosjektporteføljen, begrunnelser for valg av aktiviteter og virkemidler, gjennomføring av programplanene, resultater fra evalueringer, resultater fra porteføljeanalyser, endringsbehov, framtidsutsikter (med fokus på læring), etc.

Nedenfor følger en kulepunktliste over mulige dimensjoner som Forskningsrådet kan bruke som utgangspunkt for rapporteringen. Forskningsrådet skal tilpasse omfanget til det enkelte departement.

Mulige dimensjoner:

- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til økt **forskningsskapasitet** i **forskningsmiljøene/ bedriftene**, belyst gjennom en analyse og vurdering av forbruket (revidert budsjett) i prosjektene i ulike sektorer, stipendiatutvikling og kjønnsbalanse.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å støtte relevante **fag, tema- og næringsområder** som skal bidra til å løse definerte samfunns- og næringsutfordringer, belyst gjennom en analyse og vurdering av porteføljens fordeling på relevante fag, tema og næringsområder, og hvordan dette bidrar til å realisere finansierende departements sektoransvar for forskning.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å heve **kvaliteten/innovasjonsgraden** på forskningen og **fagutviklingen** gjennom å støtte den beste forskningen på feltet, belyst gjennom en analyse og vurdering av hovedkarakter (kvalitet/innovasjonsgrad) i porteføljen, men også publiseringsaktivitet og avlagte doktorgrader i prosjektene.
- I hvilken grad og hvordan er **internasjonalt samarbeid** utnyttet, belyst gjennom en analyse og vurdering av internasjonalt prosjektsamarbeid, inngående/utgående mobilitet, stimuleringsmidler, internasjonalt vertskap og samarbeid om utlysninger. Det orienteres særskilt om tiltak for kvalifisering og mobilisering til Horisont 2020.
- I hvilken grad og hvordan har aktiviteten bidratt til å **forbedre forskningssystemet** med sikte på konsentrasjon, samarbeid og arbeidsdeling og bygging av kapasitet, belyst gjennom en analyse og vurdering av anvendelse av søknadstyper, geografisk fordeling, sektorfordeling og tematisk fordeling.
- I hvilken grad og hvordan skapes det **industrielle resultater** i prosjektene belyst gjennom en analyse og vurdering av utvikling i antall patenter, lisenser, nye produkter, prosesser, metoder og prototyper er aktuelle indikatorer.
- I hvilke grad og hvordan bidrar programmet til spredning av **forskningsbasert kunnskap og resultater** fra forskningen mot relevante brukere belyst gjennom en analyse og vurdering av utviklingen i innhold, antall og volum i tiltak mot ulike arenaer/kanaler.

Når det gjelder bruk av tabeller, bør de som presenteres i de departementsvise rapportene gi ytterligere informasjon utover det departementene selv finner på Forskningsrådets nettsider.

3.2 Rapportering på sektorpolitisk prioritering 2

Tilsvarende punkt 3.1.

3.3 Rapportering på sektorpolitisk prioritering 3

Tilsvarende punkt 3.1.

Retningslinjer for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet (kap.285 post 55)¹

- Kunnskapsdepartementet har budsjett- og styringsansvar for posten. Kunnskapsdepartementet vil ivareta dette gjennom styringsdialogen med Forskningsrådet, dvs. gjennom etatsstyringsansvaret departementet har for Forskningsrådet og gjennom Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev.
- Endringer i Forskningsrådets virksomhet (aktiviteter/programmer/oppgaver) skal som hovedregel håndteres av Forskningsrådet innenfor den økonomiske rammen for posten.
- Forskningsrådet kan ha andre virksomhetsinntekter utover midler fra departementene, f.eks. fra EU eller nasjonale aktører. Slike andre virksomhetsinntekter skal fullt ut dekke de tilhørende kostnadene for Forskningsrådet.
- Kunnskapsdepartementet vil ha fast dialog med departementene om styringen av midlene på denne posten i forkant av etatsstyringsmøtet og i forbindelse med utforming av Kunnskapsdepartementets årlige tildelingsbrev, jf. etablerte rutiner i styringssystemet for Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet eller øvrige departementer kan ta initiativ til ytterligere dialog ved behov. Kunnskapsdepartementet har ansvar for å orientere departementene om hva som fremkommer i denne dialogen.
- Kunnskapsdepartementet skal gjennomgå tildelingsbrevene fra departementene før de sendes Forskningsrådet, jf. etablert rutine i forbindelse med styringssystemet for Forskningsrådet. Departementene har ansvar for å sende utkast til tildelingsbrev til Kunnskapsdepartementet før oversendelse til Forskningsrådet.
- Den faglige dialogen om FoU-bevilgningene som departementene finansierer, skal som før ivaretas gjennom departementenes styringsdialog. Det samme gjelder for annen aktivitet som er relevant for et departement, f.eks. 21-strategier eller evalueringer initiert fra departementene. Kunnskapsdepartementet skal varsles dersom departementene mener det er behov for endringer som har konsekvenser for rådets virksomhetskostnader.
- Dersom økt innsats eller nye satsinger i Forskningsrådet innebærer økte virksomhetskostnader, skal Forskningsrådet synliggjøre dette i sitt forslag til

¹ Retningslinjene ble vedtatt i forbindelse med regjeringens budsjettkonferanse i august 2017. Det skal høsten 2017 være en gjennomgang av Forskningsrådets oppgaver framover. Retningslinjene kan eventuelt justeres når dette arbeidet er avsluttet.

store satsinger.

- Når et departement gir nye oppdrag til Forskningsrådet som ikke kan håndteres innenfor den økonomiske rammen for posten (jf. hovedregel), skal de økte virksomhetskostnadene rammeoverføres til Kunnskapsdepartementet som del av den ordinære budsjettprosessen. Virksomhetskostnadene tilknyttet helt konkrete og tidsavgrensede oppdrag tilbakeføres fra Kunnskapsdepartementet til det aktuelle departementet etter at oppdraget er avsluttet. Forskningsrådet skal holde oversikt over eventuelle tidsavgrensede virksomhetskostnader knyttet til særskilte oppgaver for det enkelte departement (informasjon om tidsperiode og hvilke departementer oppgaven er knyttet til).
- Kunnskapsdepartementet skal varsles når departementene vurderer å legge nye oppdrag til Forskningsrådet.
- Kunnskapsdepartementet skal varsles om et departement planlegger større og mer gjennomgripende endringer som vil ha vesentlige konsekvenser for Forskningsrådets virksomhet. Kunnskapsdepartementet skal i slike tilfeller ha dialog med det aktuelle departementet og involvere Forskningsrådet på en egnet måte. Det legges til grunn at dersom større, konkrete oppgaver som f.eks. 21-strategier eller Skattefunn-sekretariatet flyttes fra Forskningsrådet og legges til et annet sted, skal tilhørende virksomhetskostnader tilbakeføres til faglig ansvarlig departement.

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1862-8

11. januar 2018

1. Innledning

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) legger med dette fram tildelingsbrev til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) for 2018. Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger, samt utfyller de forutsetninger og krav som ligger i Prop. 1 S (2017-2018) fra ASD. Tildelingsbrevet legger rammene for Forskningsrådets virksomhet i 2018, hvilke mål- og resultater som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Det vises også til tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet som etatstyrende departement.

På bakgrunn av dette tildeles totalt 162,84 mill. kroner til Norges forskningsråd over kap. 601 post 50.

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer er omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev. Oppfølgingen av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024 skjer i samarbeid med Forskningsrådet. Spesielt relevant og viktig for ASDs sektor er planens prioritering knyttet til *fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester*, samt ny kunnskap for å opprettholde det høye nivået på helse, miljø og sikkerhet i forbindelse med petroleumsvirksomhet i mer utsatte områder knyttet til prioriteringen Hav. Det vises også til planens vektlegging av behovet for en forsterket innsats for å utvikle høy kvalitet i fagmiljøer som er viktig for utvikling av utdanningskvalitet og velferdstjenester.

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.asd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 457

Avdeling
Budsjett- og
organisasjonsavdelingen

Saksbehandler
Karen Mollan
22 24 86 36

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Forskningsrådets virksomhet:

Mål 1	Økt vitenskapelig kvalitet
Mål 2	Økt verdiskaping i næringslivet
Mål 3	Møte store samfunnsutfordringer
Mål 4	Et velfungerende forskningssystem
Mål 5	God rådgivning

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for en nærmere omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Arbeids- og sosialdepartementet

For ASD er forskning og annen kunnskapsutvikling et virkemiddel som kan bidra til å nå regjeringens mål for arbeids- og velferdspolitikken og løse de utfordringer sektoren har. Det vises til omtale av mål og samfunnsutfordringer innenfor ASDs sektor i Prop. 1 S (2017-2018) og i programplaner/mål- og rammeplaner for de respektive programmer og satsinger som ASD finansierer.

Bevilgningen til Forskningsrådet skal ivareta deler av sektoransvaret for forskning. Dette gjelder både ved å bidra til forskning og kompetanseoppbygging for sektoren som sådan, og å sørge for forskning for politikkutvikling og forvaltning der kunnskapsutviklingen skal ha lengre tidshorisont. Forskningsinnsatsen skal innrettes slik at den gir forskning av høy kvalitet som er relevant for sektoren og for gjennomføring og utviklingen av politikk, virkemidler og tjenester. Sektoransvaret omfatter områdene arbeidsmarked, arbeidsmiljø- og sikkerhet, velferd og pensjon.

Regjeringens mål for Forskningsrådet og de strategiske områdene knyttet til disse utgjør rammen for ASDs langsiktige og strategiske styring av sine tildelinger til Forskningsrådet. Forskningsrådet skal dessuten følge opp programmer og satsinger departementet finansierer i tråd med de mål og prioriteringer som er nedfelt i programplaner og annet rammeverk.

ASDs tildelinger til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til måloppnåelse under Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet og Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer. Måloppnåelse på disse områdene vil dessuten være nært knyttet til Mål 4 Et velfungerende forskningssystem og Mål 5 God rådgivning.

Områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2018 er:

- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

I en ny satsing for arbeids- og velferdsforskningen forventer ASD solid kunnskapsutvikling om hvordan endringer i bl.a. demografi, globalisering, migrasjon og teknologi påvirker hvordan arbeidsmarked og arbeidslivet fungerer, hvordan arbeidskraften utvikles, utnyttes og ivaretas og hvordan de store velferds- og pensjonsordninger påvirkes mht blant annet

økonomisk bærekraft, effektivitet og måloppnåelse. Forventet utvikling i norsk økonomi vil kunne gi økt krav om effektivisering og omstilling i arbeidslivet og økt press på offentlige budsjetter og det offentlige velferdstilbudet. Det forventes at kunnskap fra langsiktig forskning på arbeids- og velferdsområdet representerer et bredt perspektiv på de forholdene som påvirker arbeidsmarkedets og arbeidslivets funksjonsmåte og omstillingsevne, og hva denne påvirkningen består i.

Det forventes langsiktig kunnskapsutvikling som gir innsikt i sammenhengene i arbeids- og velferdspolitikken, og i sammenhengene mellom denne og andre relevante politikkområder mht hvordan utviklingstrekk og trender påvirker sysselsetting, arbeidskraftens kompetanse og arbeidsmiljøforhold. En helt sentral samfunnsutfordring er at mange faller utenfor arbeidslivet hovedsakelig grunnet svake kvalifikasjoner og helseproblemer. Det forventes langsiktig forskning og utvikling av kunnskap som kan bidra til å løse denne utfordringen. Vi viser også til Prop. 1 S (2017-2018) hvor departementet i større grad etterspør kunnskap om betydningen av kompetanse, utdanning og ferdigheter for inkludering i arbeidslivet, og studier som kan kaste lys over sammenhenger mellom manglende ferdigheter og helse, i den hensikt å utarbeide egnede tiltak for økt arbeidsinkludering.

ASD har det overordnede myndighetsansvaret for sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsnæringen. I en tid med store omstillinger og endringer i næringen, er det avgjørende å frembringe et mest mulig relevant kunnskapsgrunnlag. ASD forventer grunnleggende og anvendt forskning som bidrar til ny kompetanse, teknologi og innovasjoner for å forhindre storulykker og forbedret helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, herunder knyttet til yrkesdykking.

- Mål 5 God rådgivning

Forskningsrådet skal gi departementet god rådgivning med utgangspunkt i målene som er satt for Forskningsrådets virksomhet. ASD legger til grunn at rådene er relevante og velbegrunnede for en strategisk dialog med departementet.

Vi viser i denne forbindelse til den pågående dialogen mellom departementet og Forskningsrådet om innretningen av en ny satsing på arbeids- og velferdsforskningen. Utover det som formidles i dette brev pkt. 2 vil ytterligere sektorvise prioriteringer og forventninger til Forskningsrådets aktiviteter og virksomhet håndteres i den videre dialogen og i styringsmøter.

ASD er spesielt opptatt av at rådene fra Forskningsrådet ivaretar behovet for kvalitet og relevans i forskningen, målretting og spissing av innsatser der behovet tilsier det, samt flerfaglighet og tverrsektoriell forskning der det er viktig.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til KDs tildelingsbrev og omtalen av styringsinformasjon for målene som er satt for Forskningsrådets virksomhet. Forskningsrådet skal gi styringsinformasjon som er relevant for å ivareta ASDs sektoransvar for forskningen. Se krav til rapportering under punkt 5 i dette tildelingsbrevet.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For 2018 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet over kap. 601, post 50:

TILTAKSPOSTER	BELØP 2018
ORDINÆRE PROGRAMMER:	
Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) - Hvorav andel til ISP Trygd 10 mill. kroner	76 584 189
Sykefravær, arbeid og helse – forlengelse av bevilgning	28 480 344
Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten	20 653 282
HelseVel/PraksisVel (Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester)	29 348 846
FØLGEFORSKNING/EVALUERING AV STORE REFORMER:	
Evalueringsprosjektet om pensjonsreformen	7 774 338
Sum	162 841 000

Årets bevilgning innebærer en styrking av programmet VAM med 10 mill. kr. som en oppfølging av Meld. St. 7 (2014-2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024* og satsingsområdet Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse-, og omsorgstjenester. Det er den utfordringsdrevne langsiktige arbeids- og velferdsforskningen som skal styrkes. Den langsiktige forskningen på arbeids- og velferdsområdet må ha et bredt perspektiv på de forholdene som påvirker arbeidsmarkedets og arbeidslivets funksjonsmåte og omstillingsevne og hva denne påvirkningen består i.

Satsingen skal bidra til:

- Å følge med på utviklingen og få gode beskrivelser av denne
- Identifisere årsaker og drivkrefter bak utfordringene og tilstander som dokumenteres
- Å få tydeliggjort dilemmaer og konsekvenser av politiske veivalg
- Kunnskap som kan bidra til treffsikker politikk, tjenester og tiltak

Til grunn for bevilgningen ligger en reduksjon på 0,7 % som tiltak for avbyråkratisering og effektivisering.

Midlene utbetales i to terminer, henholdsvis i februar og august.

Budsjettmessige føringer

Tildeling av midler til forskning skal skje på bakgrunn av en vurdering av både forskningskvalitet og sektorrelevans.

ASD forventer at Forskningsrådet ivaretar koordinering mellom programmer og satsinger som har berøringsflater med hverandre.

Fullmakt til midlertidig omdisponering

Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge en sikrer måloppnåelse og ivaretar programmenes planer og totale rammer på sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering

Forskningsrådet skal gi en vurdering av måloppnåelse for ASDs tildelinger. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med dokumentet "*Forskningsrådets årsrapport og vedlegg til årsrapport: Struktur og forventninger til innhold*" (se vedlegg til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev). ASD ber om rapportering med utgangspunkt i Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet og Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer. Det er særlig

viktig at Forskringsrådet rapporterer på forskningsinnsats rettet mot kvalitet og relevans, samt utvikling i kompetanse og forskningskvalitet på forskningssvake områder.

6. Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde styringsmøter i juni og desember 2018. Møter utover dette avtales etter behov.

Med hilsen

Eli Telhaug (e.f.)
departementsråd

Tom Gulliksen
ekspedisjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

**DET KONGELIGE BARNE-
OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Pb. 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/4363-

2. februar 2018

Statsbudsjettet 2018 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	2
2.	Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.....	2
2.1	Sektorpolitiske prioriteringer fra Barne- og likestillingsdepartementet.....	2
2.2	Styringsinformasjon.....	2
3.	Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018.....	4
4.	Felles post for virksomhetskostnader.....	5
5.	Rapportering.....	5
6.	Planlagte styringsmøter.....	6

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bld.dep.no

Kontoradresse
Akersgt. 59
www.bld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 793

Avdeling
Barnevernsavdelingen

Saksbehandler
Eirunn Lysø

1. Innledning

Det vises til Barne- og likestillingsdepartementets (BLD) budsjettforslag for 2018 (Prop. 1 S (2017-2018)), Innst. 14 S (2017-2018) og Stortingets budsjettvedtak. Tildelingsbrevet angir nærmere budsjettmessige føringer og føringer for virkemiddelbruk i 2018.

Det vises også til Kunnskapsdepartementets (KD) tildelingsbrev som etatsstyrer for 2018.

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt fem mål for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Det vises til punkt 2 og 3 i tildelingsbrevet fra KD som etatsstyrer departement for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og av Forskningsrådets mål.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra BLD

For BLD er målet om å møte store samfunnsutfordringer (mål 3) særlig relevant, sammen med mål 5, god rådgivning. I tillegg er departementet opptatt av mål 1 om økt vitenskapelig kvalitet.

Det overordnede målet for departementets bevilgninger til Forskningsrådet er å støtte forskning og kunnskapsutvikling:

- Om familie
- Om oppvekst- og levekår for barn og unge
- Om utsatte barn og ungdom
- På likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet

Forskningen skal bidra til å nå målene på departementets ansvarsområder, slik de omtales i de årlige budsjettproposisjonene.

Forskningen på familieområdet skal bidra til å utvikle familiepolitikken og til styrket kunnskap om hvordan familiene innretter seg. Departementet ønsker videre å styrke forskningen om

oppvekst- og levekår for barn og unge, herunder hvordan hjelpen til utsatte barn og unges foresatte bør utformes slik at de kan være gode og trygge foreldre.

BLD ønsker videre å styrke forskningen og utvikle kunnskapsgrunnlaget for politikken på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet.

BLD ønsker også å styrke tverrfaglig forskning for å gi utsatte barn og ungdom i barnevernet god omsorg, trygghet og de utviklingsmulighetene de trenger. Det er behov for forskning om effektive tiltak, forskning for å gi systemkunnskap, samt forskning om samhandling mellom nivåene i barnevernet og mellom tjenester.

Det vises for øvrig til departementets forskningsstrategi (2016-2020)¹.

BLD er opptatt av at Forskningsrådet bidrar til at resultatene fra programmene som departementet finansierer i Forskningsrådet blir formidlet og at kunnskapen gjøres tilgjengelig for departementet og andre brukere.

BLD er opptatt av å oppfylle sitt sektoransvaret for forskning, og ønsker en drøfting av mulige strategiske tilnærminger med Forskningsrådet, blant annet om fordeler og ulemper ved ulike virkemidler. Departementet ønsker strategisk forskningsfaglig rådgivning som også strekker seg ut over Forskningsrådets programmer. Departementet ber Forskningsrådet om å ta initiativ til et første forberedende møte i februar 2018 for å avklare innretning og prosess for videre dialog.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til KDs tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3, som omtaler styringsinformasjon for målene for Forskningsrådet.

Videre vises det til punkt 5 «Rapportering» i dette tildelingsbrevet, hvor sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen til departementet.

¹ https://www.regjeringen.no/contentassets/84fbb7eef3074d99826b2b777f4d1b30/blid-forskningsstrategi-2016-2020_net.pdf.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

Budsjetttildelingen fordeles med 3 143 000 kroner over kap. 846, post 50 og med 17 197 000 kroner over kapittel 854, post 50. Tildelte midler for 2018 vil bli utbetalt i januar og august.

Program	Budsjett kapittel/post	2018
Velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	846.50	3 143 000
Velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	854.50	9 513 000
Bedre og mer effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL)	854.50	7 684 000
SUM		20 340 000

Tildelingen til VAM over kapittel 846, post 50 skal dekke både familie- og likestillingsfeltet.

Tildelingen til VAM over kapittel 854, post 50 skal dekke både barnevernsområdet og den generelle barne- og ungdomspolitikken.

Tildelingen til HELSEVEL over kapittel 854, post 50 skal dekke nødvendig kunnskapsutvikling i barnevernet og familievernnet.

De midlene som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

BLD viser til KDs tildelingsbrev som etatsstyrer (side 19), og deres overordnede omtale av et nytt oppdrag knyttet til utsatte barn og unge. BLDs oppdrag er:

BLD har behov for en gjennomgang og analyse av tilstand og behov på forskningsområdene innenfor temaet utsatte barn og unge. Arbeidet skal være sektorovergripende og favne utsatte barn og unge i bred forstand. Gjennomgangen og analysen skal avdekke:

- Forskningssterke og forskningssvake områder.
- Omfang og kvalitet av forskningskompetanse i kunnskapsmiljøene på områdene.
- Kunnskapshull, herunder en analyse av hvordan disse best bør dekkes med å gi en vurdering av aktuelle virkemidler.

Videre skal gjennomgangen sammenstille og vurdere kvaliteten på forskningen om sentrale tjenester og tiltak rettet mot utsatte barn og unge, med særlig vekt på barnevernet og familievernet. Det er blant annet relevant å innlemme:

- Forskning basert på registerdata.
- Forskning om utviklingstrekk i samfunnet og hvordan samfunnsendringer påvirker utsatte barns oppvekst og levekår.
- Forskning om aktuelle tjenesters oppgaver, tiltak, samt samhandling mellom tjenester
- Relevant internasjonal forskning.

Departementet ber om at Forskningsrådet tilrettelegger for og gjennomfører arbeidet. Det er ønskelig at resultatet fra arbeidet skal foreligge senest sommeren 2019. Endelig innretning avklares etter nærmere dialog. Departementet ber Forskningsrådet om å ta initiativ til et møte for å drøfte oppdraget (februar 2018).

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285, post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285, post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285, post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. BLD viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

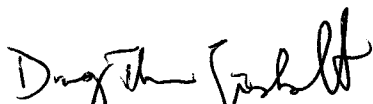
5. Rapportering

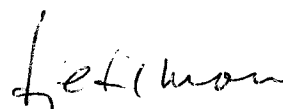
BLD ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen om bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapportene.

6. Planlagte styringsmøter

Det planlegges et styringsmøte etter at BLD har mottatt Forskningsrådets årsrapport for 2017.

Med hilsen

Dag Thomas Gisholt (e.f.)
departementsråd

Kjetil Moen
ekspedisjonssjef

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
17/4881 ES JHE/KR

Dato
22.12.2017

Tildelingsbrev Norges forskningsråd 2018

1. INNLEDNING

I dette tildelingsbrevet meddeles Finansdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Norges forskningsråd for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) for Finansdepartementet. Tildelingsbrevet gjelder for programmet *Skatteøkonomisk forskning* og for *Finansmarkedsfondet*.

2. MÅL OG STRATEGISKE OMRÅDER

Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2018 for Norges forskningsråd som omtaler regjeringens forskningspolitiske mål og prioriteringer for 2018.

Regjeringens mål for Forskningsrådet er:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskapning i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Mål 1, 2 og 3 ovenfor er særlig relevante for Finansdepartementets tildelinger til Forskningsrådet.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Finansdepartementet

Mål for programmet Skatteøkonomisk forskning

Programmets mål er å bidra til et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, ved å stimulere til både forskning og økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Programmet skal også bidra til å styrke utdanningen innen offentlig økonomi, herunder skatteøkonomi, på master- og doktorgradsnivå.

Den skatteøkonomiske forskningen skal være relevant for myndigheter og andre brukere. Innretning av forskningen og undervisningen skal skje i samarbeid med lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene.

Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning, blant annet gjennom å gi støtte til og arrangere konferanser innenfor fagområdet.

Mål for Finansmarkedsfondet

Finansmarkedsfondets formål er å bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte. Videre skal fondet fremme innsikt og økt bevissthet om etikk på finansmarkedsområdet. Fondet skal også bidra til forskning, utdanning og allmenn opplysning knyttet til finansmarkedsspørsmål.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2018

For 2018 tildeles Norges forskningsråd:

- 9,2 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder programmet *Skatteøkonomisk forskning*.
- 12,3 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet.

Skatteøkonomisk forskning

I 2012 ble det etablert to sentre innen offentlig økonomi, med vekt på skatteøkonomi, ved hhv. Norges Handelshøyskole og Økonomisk institutt ved Universitetet i Oslo. På bakgrunn av en midtveisevaluering og programstyrets innstilling meddelte Finansdepartementet 24. mai 2016 at det ønsker å videreføre satsingen i en ny programperiode med inntil 10 mill. kroner per år.

Sentrene søkte om videreføring for en periode på 5 år, samlet med 35 mill. kroner. Fagpanelet som vurderte søknadene, ga begge sentre gjennomgående svært god tilbakemelding. Programstyret har besluttet at finansieringen av sentrene skal videreføres. Funksjonsperioden for sentrene er satt til 3 år med mulighet for 2 års forlengelse, avhengig av god framdrift. Programstyret vil nøye vurdere om vilkårene for tildelingen av midler er oppfylt før bevilgningen for den siste 2 års perioden utløses. Det skal leveres en framdriftsrapport for virksomheten for hvert år. Innenfor den årlige

bevilgningen vil det, i tillegg til finansieringen av de to sentrene, finansieres enkeltprosjekter begrenset til 10 mill. kroner over femårsperioden.

Finansdepartementet vektlegger at midlene også i den kommende programperioden skal brukes i henhold til målet om et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å stimulere til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Videre skal det vektlegges å styrke utdanningen innen skatteøkonomi på master- og doktorgradsnivå.

Finansmarkedsfondet

Finansdepartementet legger opp til at de årlige utgiftsbevilgningene til fondets formål i sin helhet overføres til Forskningsrådet på vegne av Finansmarkedsfondet.

Forskningsrådet opptrer etter fullmakt fra, og på vegne av, styret i Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet disponerer således bevilget beløp i overensstemmelse med vedtak fattet av Finansmarkedsfondets styre. Forskningsrådet forestår også regnskapsføringen. Styret i Finansmarkedsfondet må holdes godt orientert av Forskningsrådet om forhold som gjelder oppfølging og kontroll.

Vi viser for øvrig til regelverk for Finansmarkedsfondet, fastsatt 22. april 2013 av Finansdepartementet.

Vi viser til brev 4. juni 2015 fra Finansdepartementet om endringer i regelverket for Finansmarkedsfondet. Endringene innebærer at Forskningsrådet fra da av overtok ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Det skal rapporteres årlig om dette arbeidet i tillegg til den årsberetning regelverket forutsetter at styret avgir, jf. punkt 4.1. Vi viser også til Finansdepartementets brev 16. oktober 2015 til Forskningsrådet.

Mer generelt understreker vi behovet for et nært samarbeid og god dialog mellom Forskningsrådet og styret for å sikre en omforent forståelse av praktiske implikasjoner av regelverksendringene. I den forbindelse viser vi også til avtalen av 2. desember 2014 mellom Forskningsrådet og Finansdepartementet om sekretariatsfunksjoner for Finansmarkedsfondet som forutsetter at bemanningsspørsmål avklares i dialog med styret i Finansmarkedsfondet.

Utbetalinger til Norges forskningsråd

Finansdepartementet vil legge opp til utbetaling til Forskningsrådet i januar 2018.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Bevilgningen over Kunnskapsdepartementets kap. 285, post 55 Virksomhetskostnader, skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285, post 55, og

gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285, post 55.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene.

Finansdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. RAPPORTERING

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

Finansdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn i rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger for de departementsvise rapportene.

5.1 Finansmarkedsfondet

Den årlige rapporteringen til Finansdepartementet må være slik at Forskningsrådets departementsvise årsrapport og årsberetning fra styret i Finansmarkedsfondet sammen ivaretar departementets informasjonsbehov. Vi forutsetter at Forskningsrådet rutinemessig, trolig mest hensiktsmessig foran hvert styremøte, gir styret en faglig og økonomisk status- og avviksrapportering, som generelt vil være nyttig for styret, og som dessuten også vil gi verdifull bakgrunnsinformasjon i senere bevilgningssaker.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Det er ikke f.t. planlagt styringsmøter for 2018. Vi kommer eventuelt tilbake til dette.

Med hilsen

Tina Engelsrud e.f.
ekspedisjonssjef

Paal Gjennestad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref.

Vår ref.
17/3332 - SILA

Dato
31.01.2018

STATSBUDSJETTET 2018 – TILDELINGSBREV TIL NORGES FORSKNINGSRÅD

1. INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Prop. 1 S (2017-2018), Innst. 6 S (2017-2018) og Innst. 16 S (2017-2018), samt saldert budsjett for 2018 (blå bok). På bakgrunn av dette tildeles Norges forskningsråd totalt **31 813 000 kroner** over kap. 400, post 50 og kap. 496, post 50. Dette tildelingsbrevet utfyller de føringer og krav som ligger i Prop. 1 S (2017-2018) og spesifiserer Justis- og beredskapsdepartementets sektorpolitiske prioriteringer for forskning og utvikling (FoU).

Fra og med 2019 vil Kunnskapsdepartementet ha ansvaret for tildelinger til Norges forskningsråd over kap. 496 post 50.

Justis- og beredskapsdepartementet viser for øvrig til tildelingsbrev til Norges forskningsråd fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement.

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Det vises til Kunnskapsdepartementets (KD) tildelingsbrev til Forskningsrådet for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske strategier og ambisjoner, samt hvilke mål, strategiske områder og styringsinformasjon KD har fastsatt for Norges forskningsråd for 2018.

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4a
0484 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Administrasjons- og
økonomiavdelingen
Telefaks

Saksbehandler
Siri Lassen
40 63 15 50
siri.lassen@jd.dep.no

Følgende mål er fastsatt for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Justis- og beredskapsdepartementet

Den overordnede målsettingen med Justis- og beredskapsdepartementets tildeling til Forskningsrådet er at midlene skal bidra til langsiktig kunnskapsoppbygging på departementets prioriterte områder (se nærmere omtale nedenfor). JDs tildeling retter seg i hovedsak mot følgende mål og strategiske områder:

- Mål: Møte store samfunnsutfordringer
Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester
- Mål: Et velfungerende forskningssystem
Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020
- Mål: God rådgivning
Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

Justis- og beredskapssektoren har et bredt ansvarsområde og står overfor store samfunnsutfordringer. Sentrale samfunnsutfordringer for sektoren er å redusere sårbarheten i samfunnet, forebygge og håndtere alvorlige hendelser og kriser, å redusere den alvorlige kriminaliteten, å motta færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov samt at flere nyankomne innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsniv. Departementet har utarbeidet en FoU-strategi for perioden 2015-2019 og det er også utarbeidet en FoU-strategi for arbeidet med Samfunnssikkerhet og beredskap for samme periode. Justis- og beredskapsdepartementet er særlig opptatt av bevilgningen til programmene til Norges forskningsråd (NFR) skal sikre langsiktig kunnskapsoppbygging innenfor departementets prioriterte satsingsområder:

1. *Samfunnssikkerhet og beredskap*: Styrket læring, analyse og forskning om samfunnssikkerhet og beredskap, IKT-sikkerhet, IKT-utvikling i politiet og tverrsektorielle IKT-satsinger
2. *Migrasjon og integrering*: Forskning som grunnlag for styring og kontroll med innvandringen, samt kunnskap om konsekvenser og effekter av innvandringen
3. *Straffesakskjeden og forebygging av kriminalitet*: Sikre en straffesakskjede som er basert på kunnskap, hele veien fra forebygging av kriminalitet, politioperativt arbeid, etterforskning og straffebehandling
4. *Regelverk og rettsvitenskapelig forskning*: Sikre kunnskap om hvordan regler skapes, forstås, anvendes og virker

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev pkt. 3 som omtaler styringsinformasjon som er felles for alle departementene.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2018

Justis- og beredskapsdepartementet tildeler Norges forskningsråd totalt **31 813 000 kroner** over kap. 400 post 50/kap. 496 post 50. Dette er en nominell reduksjon på om lag 2 mill. kroner fra 2017. Reduksjonen er i hovedsak knyttet til rammeoverføringen av midler til drift av Forskningsrådets virksomhet, som nå er samlet på kap. 285, post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett. I 2017 tildelte JD Forskningsrådet 1 mill. kroner for å utarbeide et kunnskapsgrunnlag om rettsvitenskapelig forskning. Dette videreføres ikke i 2018. Videre skyldes reduksjonen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i staten.

Midlene som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

Fordelingen av bevilgningen på programmene i Forskningsrådet fremgår av tabellen nedenfor. Fordelingen følger i hovedsak samme programmer som tidligere.

Program	Kap	Post	Beløp 2018
SAMRISK II	400	50	14 000 000
Program for velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	400	50	6 956 000
Program for velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	496	50	6 857 000
IKT-pluss	400	50	3 000 000
Europa i endring	400	50	1 000 000
Totalt			31 813 000

Midlene utbetales innen 30. april 2018.

3.1 Kunnskapsoppbygging innenfor programmene

Nedenfor redegjøres det kort for hvilken forskning og kunnskapsoppbygging departementet vektlegger innenfor det enkelte forskningsprogram.

SAMRISK II (Program om samfunnssikkerhet)

Et viktig utgangspunkt for programmet er JDs samordningsansvar på området og behovet for en tverretattlig og helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet. JD vektlegger at programmet skal bidra til ny kunnskap om trusler mot samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivaretagelse av liv og helse under ulike former for kriser og påkjenninger. Forskningen skal bidra til å identifisere risikoer, trusler og sårbarheter, særlig innenfor og på tvers av kritiske samfunnsfunksjoner og ved bruk av IKT. Forskningen skal formidles til og oppleves som nyttig for departementet, fagetatene og andre aktører innen redningstjeneste, beredskap og sikkerhet. SAMRISK II skal også bidra til å bygge kompetanse som gir kvalifikasjoner for uttelling i EU-program.

Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)

I VAM-programmet vektlegger JD forskning som belyser vedlikehold og utvikling av det norske velferdssamfunnet i møtet med en økende sosial og kulturell heterogenitet, globalisering av økonomi, politikk og arbeids- og næringsliv, kombinert med demografiske, sosiale og kulturelle endringer. Det er et stort behov for kunnskap om de store migrasjonsstrømmene og hvilke konsekvenser internasjonale forpliktelser har for nasjonal politikkutvikling. JD vektlegger videre at forskning i programmet skal bidra til kunnskap om integrering, sosial ulikhet og hva som er virkningsfulle innsatser for å skape et inkluderende samfunn. Forskning på integrering skal belyse innflytelse i demokratiske prosesser, deltakelse i sivilsamfunnet, tilhørighet og lojalitet til felles verdier. Forskningen skal bidra til å belyse sammenhengen mellom integrering og utvikling av kriminalitet.

IKT-pluss

For JDs del er programmets prioritering om "*Et trygt informasjonssamfunn*" sentral. JD vektlegger særlig kunnskapsbygging innenfor følgende forskningsområder: IKT-sikkerhet, sikkerhet i komplekse infrastrukturer, personvern fremmende teknologier, digital etterforskning og datakriminalitet samt kryptografi og sikkerhetsmekanismer.

Europa i endring

Justis- og beredskapsdepartementet vektlegger særlig de juridiske forskningstemaene i programmet. Programmet skal bidra til å belyse EU-direktivs og internasjonale avtalers virkning på norsk rett, på sentrale temaområder som sikkerhet og trusler og effektivitet og kvalitet i straffesakskjeden.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av

virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Justis- og beredskapsdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. RAPPORTERING

Justis- og beredskapsdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i pkt. 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapportene.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Departementet vil avholde to årlige styringsmøter med Forskningsrådet i 2018, ett til våren og ett til høsten. Departementet vil komme tilbake til møtetidspunkt og dagsorden for møtene på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen

Aleksander Åsheim
avdelingsdirektør

Siri Lassen
seniorrådgiver

Kopi til:

Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Arbeids- og sosialdepartementet
Utenriksdepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/3309-20	26.01.2018

Statsbudsjettet 2018 - tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	2
2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	2
2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet	2
2.2 Styringsinformasjon	3
3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2017	3
3.1 Fordeling av tildelinger	3
3.2 Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)	4
3.3 Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)	4
3.4 Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)	7
4 Felles post for virksomhetskostnader	7
5 Krav til rapportering	7
6 Planlagte styringsmøter	8

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Solfrid Foss
22 24 60 24

1 Innledning

Vi viser til Prop. 1S (2017-2018) og vedtatt budsjett 2018 (Innst. 9 S – 2017-2018) som Stortinget behandlet og vedtok 13.12.2017.

Klima- og miljødepartementet (KLD) stiller 470,446 mill. kroner til rådighet for Norges forskningsråd for 2018.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) brev til Forskningsrådet som omtaler regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer, samt målene som regjeringen har fastsatt for Forskningsrådet (jf. kap. 2 og kap. 3 i KDs tildelingsbrev). Det er særlig målet om å møte store samfunnsutfordringer som er relevant for KLD.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet

De nasjonale miljømålene legger rammer for Norges kunnskapsbehov knyttet til miljø og klima. De framgår av Prop. 1 S (2017-2018). Dokumentet "*Klima- og miljødepartementets prioriterte forskningsbehov (2016-2021)*" angir viktige føringer og spesifiseringer for kunnskapsbehov på miljøområdet. *Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi 2017-2020* ligger til grunn for arbeidet med strukturelle forbedringer og tydeliggjøring av KLDs sektoransvar og sektorovergripende ansvar på forskningsområdet. Regjeringen la i 2017 frem en *strategi for grønn konkurransekraft*, hvor ett av sju hovedprinsipper er målrettet satsning og vektlegging av klima og miljø i offentlig finansiert forskning, innovasjon og teknologiutvikling der det er relevant.

Kunnskap om klima og miljø skal ivaretas i forskning og annen kunnskapsproduksjon som skjer med finansiering fra sektorer og næringer som påvirker klima og miljø, og det er behov for helhetlig og tverrfaglig tilnærming.

Forskningsinnsatsen skal bygge opp under prioriterte innsatsområder i klima- og miljøpolitikken, herunder målet om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050 og de nasjonale målene for klima og miljø.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024) gir viktige overordnede føringer. Det overordnede målet om å løse store samfunnsutfordringer er særlig sentralt for KLD. Flere av de langsiktige prioriteringene i planen er viktige for KLDs arbeid, herunder "Hav" og "Klima, miljø og miljøvennlig energi".

KLD er opptatt av at Forskningsrådet bidrar til:

- At klima- og miljørelaterte problemstillinger er godt integrert i forskningen innenfor alle relevante sektorer som påvirker klima og miljø og på tvers av sektorer slik at det

utvikles et kunnskapsgrunnlag som bidrar til å nå klima- og miljømålene på en effektiv måte.

- At etablering av infrastruktur for bruk av forskningsdata på tvers av institusjoner bidrar til å møte de store samfunnsutfordringene innenfor klima og miljø.
- At forskningsresultater og kunnskapssynteser er lett tilgjengelig for forvaltningen og andre brukere som del av ansvaret for nasjonal forskningsformidling.
- At klima og miljø vektlegges i offentlig finansiert forskning der det er relevant, i tråd med Forskningsrådets bærekraftstrategi.

2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2017

3.1 Fordeling av tildelinger

Klima- og miljødepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd for 2018: 470,446 mill. kroner.

I tabellen under ligger en grovfordeling av tildelingene på KLDs resultatområder.

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling (1000 kr)
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	187 193
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på KLDs resultatområder:	276 503
	1 "Naturmangfold" 51 600	
	2 "Kulturminner og kulturmiljø" 10 310	
	3 "Friluftsliv" 1 000	
	4 "Forurensning" 21 640	
	5 "Klima" 164 470	
	6 "Polarområdene" 2 950	
	Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 24 533	
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 750
	Totalt	470 446

Tabellen under viser tildelingen på kap. 1410, post 51, fordelt på aktivitet.

Program	Tildeling (1000 kroner)
MILJØFORSK (hvorav inntil 2 mill. kr til kunnskapssammenstilling)	49 030
MARINFORSK	19 973
KLIMAFORSK Herunder Lavutslipp 2030 (9 000)	87 800

ENERGIX Herunder Lavutslipp2030 (60 350 mill)	81 300
BIONÆR – Lavutslipp2030	18 000
BEDREHELSE	3 800
POLARPROG	2 950
ROMFORSK	1 500
Oppfølging av JPIer	8 650
MILUTARENA	2 500
EUs strålevernforskning	1 000
Totalt	276 503

Bevilgningen overføres i januar og august med hhv. 235 223 000 kroner til konto nummer 8276 01 00168. Departementet ønsker dialog med Forskningsrådet hvis det er behov for å justere tildelingen til den enkelte aktivitet.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet, skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal tas opp med departementet.

KLD viser til KDs tildelingsbrev når det gjelder evalueringer av Framsenteret og GenØk i 2018.

3.2 Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)

Tildelingen over kap. 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene.

Tildelingen omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, UNI Research Klima og miljø og NIBIO. I 2018 skal 10 % av grunnbevilgningen bli omfordelt etter Forskningsrådets resultatindikatorer, og ordningen med strategiske instituttsatsinger skal utgjøre inntil 40 % av basisbevilgningen.

3.3 Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)

Tildelingen over kap. 1410.51 er fordelt på de 6 resultatområdene miljøpolitikken er delt inn i. Tildelingen dekker også Klima- og miljødepartementets bidrag til utgifter for oppfølging av JPI-er. Posten dekker også bidrag til EUs strålevernforskning, som skal bidra til nasjonal finansiering av norske forskningsmiljøers prosjekter innenfor delområdene B, C og E i EURATOMs arbeidsprogram 2018 under EUs forskningsprogram Horisont 2020.

Kunnskapsstatus og formidling av forskningsresultater

Det er behov for å gjøre nasjonal og internasjonal forskning om klima og miljø lettere tilgjengelig for samfunnet, og det er behov for å styrke tverrsektoriell konsensus om

kunnskapsstatus innenfor ulike viktige tematiske områder. Det er derfor behov for utarbeidelse og formidling av samlet kunnskapsstatus innen mange temaer på klima- og miljøområdet, både innenfor spesifikke og tverrfaglige fagområder. Norsk kunnskapsstatusarbeid må sees i nær sammenheng med eksisterende nasjonalt og internasjonalt syntesearbeid, herunder Naturpanelet og Klimapanelet.

KLD er opptatt av at Forskningsrådet formidler resultater fra forskning.

Vi ber om at Forskningsrådet konkurranseutsetter en kunnskapsstatus innen temaet økosystembasert forvaltning, og at Forskningsrådet gis anledning til å avgrense den faglige tematikken i oppdraget slik at denne står i stil med oppdragets økonomiske ramme. Det kan avsettes inntil 2 mill. kroner til dette, men eventuelt noe mindre om dette vurderes som tilstrekkelig i forhold til tematisk avgrensning. Endelig avgrensning av tema og endelig økonomisk ramme skal skje i dialog med KLD.

Føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2018

De overordnede temaene framgår av "KLDs prioriterte forskningsbehov 2016-21". Disse forutsettes ivaretatt gjennom løpende aktiviteter. For 2018 er det viktig for KLD at følgende punkter under så langt mulig ivaretas i relevante programmer og andre relevante aktiviteter.

Lavutslippssamfunnet (Lavutslipp2030):

Satsingen "Lavutslippssamfunnet", med 87,350 mill. kroner i 2018 styrker Forskningsrådets arbeid med lavutslippsforskning. KLD er opptatt av følgende:

- Forskningsinnsatsen skal bidra til arbeidet med å oppfylle norske klimamål fram mot 2030, samt målsetningen om å bli et lavutslippssamfunn i 2050.
- Satsningen skal fremme forskning, utvikling og innovasjon av nye teknologier og løsninger som kan bidra til at Norge reduserer utslipp av klimagasser. Lavutslipps- og nullutslippsteknologier skal prioriteres.
- Satsningen skal innrettes mest mulig mot anvendt forskning, være tverrfaglig og skal innrettes for å mobilisere berørte deler av næringslivet. I denne sammenhengen er Pilot-E en særlig interessant ordning, fordi den retter seg mot alle de ulike fasene i FoU kjeden, fra idé til ferdig produkt.
- Satsningen skal ha særlig fokus på forskning som kan bidra til reduserte klimagassutslipp i ikke-kvotepfiktige sektorer, der transport og jordbruk er de største.
- Andre sektorer der utslipp er vanskelig å redusere uten ny teknologi eller andre virkemidler, som bl.a. prosessindustrien, kan inngå i satsningen. Her vil radikal teknologiutvikling være sentralt for å fremme lav- og nullutslippsløsninger.
- Tverrfaglig forskning på virkemidler for å nå målene i klimapolitikken og for å oppfylle regelverket i klimaloven. Dette skal støtte opp om og ses i sammenheng med Forskningsrådet øvrige innsats på dette område og bidra til en større utlysning på dette. Grønn konkurransekraft, "rettferdig omstilling"¹ og innovative anskaffelser er relevante problemstillinger i satsningen.
- Hensyn til bærekraft, naturmangfold og andre miljøverdier skal inngå som en premiss og integreres i forskningen.

Klima:

¹ Rettferdig omstilling er et begrep som er del av Parisavtalen ("just transition") og som fagbevegelsen har utviklet for å sette fokus på betydningen av tiltak for å sikre arbeidsplasser i omstilling til et lavutslippssamfunn.

- Grunnleggende kunnskap om klimasystemet, klimagasser og andre faktorer som påvirker klimaet. Det er særlig behov for kunnskap som er relevant for politikutvikling knyttet til klimatilpasning og utslippskutt.

Energi:

- Kunnskap om hva som er de beste metodene for å avbøte negative konsekvenser på miljø av utbygging av energianlegg, og hvordan ulike former for utbygging faktisk påvirker naturen. Videre er det behov for videreutvikling av gode metoder for restaurering/ tilbakeføring av natur i etterkant av utbyggingsperioden. Det er også behov for kunnskap om samlet belastning på naturen og kulturhistoriske verdier av alle energiutbygginger i Norge, sett i forhold til nasjonale miljømål.
- Hvordan bruken av energilovgivningen ivaretar miljøhensyn generelt, og spesielt i områder med stor utbygging. Både kunnskap om hvordan virker det i dag og om hvordan det kan forbedres for å ivareta miljøhensynene bedre.
- Samfunnsfaglig forskning på løsninger på målkonflikter og planprosesser i energisakene.

Hav:

- Forståelse av økosystemenes funksjon.
- Effekter av menneskelig påvirkning, herunder spredning og effekter av marin forsøpling og mikroplast, samt kunnskap om mulige tiltak for å redusere tilførsler.
- Forskning på økosystemer og ekstreme livsmiljøer i dyphavet, som Den midtatlantiske ryggen.
- Samfunnsfaglig og juridisk forskning innen økosystembasert forvaltning av marint miljø, herunder hvordan systemer for økosystembasert forvaltning av marint miljø gir grunnlag for langsiktig bærekraftig bruk.

Økosystembasert forvaltning:

- Metoder for å verdsette naturgoder, kulturhistoriske verdier og andre miljøverdier, herunder bedre metoder for å estimere kostnader og konsekvenser av miljøbelastning, arealbruk og redusert miljøkvalitet. Dette med sikte på å få klima-, natur- og kulturminnehensyn bedre integrert i samfunnsøkonomiske analyser og vurderinger.
- Tiltak og virkemidler for å nå mål om god økologisk tilstand i alle økosystemer, herunder hva som kreves for å sikre bærekraftig skogforvaltning og for å nå mål under vannforskriften.
- Hvordan restaurering av økosystemer, økologisk kompensasjon, avbøtende tiltak og etablering av natur (naturbaserte løsninger) kan bidra til ulike økosystemtjenester, blant annet ved energi- og samferdselsutbygging.
- Bruk av økosystemperspektiv i arealforvaltningen i alle økosystemer som er under press.

Økosystempåvirkning og samlet belastning

- Forståelse av hvordan økosystemene påvirkes samlet av bl.a. klimaendringer, havforsuring, høsting på lavere nivåer i økosystemet, forurensning/miljøgifter, plastforsøpling og mikroplast, og metoder for å vurdere samlet belastning av ulike menneskelige påvirkninger på økosystemer.

Betydningen av et rent miljø for menneske og samfunn

- Samfunnsmessig betydning av ivaretagelse av miljøverdier og et godt miljø, herunder for helse og livskvalitet.

- Kunnskap om hvor mye ulike kilder til miljøgifter, inkludert produkter og langtransport, bidrar til belastning på mennesker.
- Virkninger av klimaendringer på effekter av miljøgifter.
- Lokale og langtransporterte luftforurensninger, kritiske belastningsgrenser for skade på helse.

Overvåking, kartlegging og analyse

- Kostnadseffektiv metodikk for klima- og miljøovervåking, herunder ved bruk av fjernmåling.

3.4 Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)

Tilskuddet skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet, overføres Forskningsrådet, som ivaretar det norske medlemskapet.

4 Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Virksomhetskostnadene skal dekke de administrative utgiftene til oppgavene som er angitt i Forskningsrådets vedtekter. Klima- og miljødepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5 Krav til rapportering

KLD ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer:

- Klima og polar
- Miljø (denne prioriteringen skal inkludere naturmangfold, forurensning og kulturminner)
- Bærekraftig arealbruk

De sektorpolitiske prioriteringene er utypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet.

Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapportene.

KLD ber i tillegg om en årlig oversikt over omfanget av Forskningsrådets innsats som bidrar til å støtte målet om at Norge fram mot 2050 skal bli et lavutslippssamfunn. Som ledd i dette bør det redegjøres for hvilke kriterier som legges til grunn for denne rapporteringen.

6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2018. Vårmøtet er konsentrert om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til KLD i årsrapport 2017. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om Forskningsrådets vedtatte budsjett 2018, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2019 og utkast til tildelingsbrev 2019. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Viggo Lindahl
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi:

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Postboks 8119 Dep
Postboks 8130 Dep

0032 OSLO
0032 OSLO

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/4572-10

16. januar

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2018

1. Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) gir i dette tildelingsbrev styringssignaler og tildeler midler til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) for 2018. Vi viser til Stortingets budsjettvedtak nr. 339 av 18. desember 2017. KMD viser også til tildelingsbrev til Forskningsrådet fra Kunnskapsdepartementet (KD) som etatsstyrende departement..

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende fem mål for Forskningsrådets virksomhet:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgivning

KMDs tildelinger til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til måloppnåelse under mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet og mål 3 Møte store samfunnsutfordringer.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra KMD

For KMD er forskning og kunnskapsutvikling et virkemiddel som skal bidra til regjeringens mål om å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Vi vil i 2018 videreføre følgende mål:

- Levende lokaldemokrati og forbedret kommunestruktur
- Omstillingsdyktige regioner og velfungerende næringsmiljøer

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling
Administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Anny Skarstein
22 24 49 12

- Fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor
- Et sterkere sosialt sikkerhetsnett

KMD vil vektlegge disse områdene i styringsdialogen med Forskningsrådet.

Målene for distrikts- og regionalpolitikken er omtalt i Prop 1. S (2017–2018) for KMD under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk. Disse målene legger vekt på å gjøre omstilling for bedrifter lettere på kort sikt, og å bygge evne til omstilling i bedrifter, næringsmiljø og lokalsamfunn på lang sikt. Det innebærer en prioritering av bedrifts- og næringsrettede tiltak. De nasjonale virkemiddelaktørene har en sentral rolle i arbeidet med å realisere disse målene.

2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs tildelingsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene. Krav til rapporteringen er nærmere omtalt i punkt 4 i KDs tildelingsbrev.

Vi viser for øvrig til punkt 5 om rapportering i dette tildelingsbrevet.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

Kommunal- og moderniseringsdepartementet stiller i 2017 totalt 135,274 mill. kroner til disposisjon til Forskningsrådet.

3.1. Forskningsprogrammer

Kommunal- og moderniseringsdepartementet stiller totalt 57,374 mill. kroner til disposisjon til ulike forskningsprogrammer over kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer.

Midlene som tildeles Forskningsrådet over kap. 500, post 50 skal i hovedsak ivareta det brede sektoransvaret for forskning, med særlig vekt på anvendt forskning. Midlene skal bidra til langsiktig kompetanse- og kunnskapsoppbygging innenfor KMDs ansvarsområder. Det vises til omtale av samfunnsutfordringer innenfor KMDs sektor i Prop. 1 S (2017–2018) for KMD. Samfunnsutfordringer på KMDs ansvarsområder er for øvrig beskrevet i *KMDs forsknings- og utviklingsstrategi (2015–2020)*.

Tabell 1 - Fordeling av midler på forskningsprogrammer

Program	Budsjett [tall i tusen]
DEMOS	32 790
IKTPLUSS	9 540
VAM	7 205
JPI Urbant Europa	1 695
SAMISK	3 334
SAMKUL	2 810
SUM	57 374

Innenfor tildelingen til DEMOS er 2,0 mill. kroner i 2018 øremerket til en videreføring av satsingen på regionaløkonomiske modeller i DEMOS-programmet og 3,6 mill. kroner i 2018 øremerket til videreføring av oppdrag om evaleuring av kommune- og regionreformen.

Midlene som er satt av til SAMKUL skal finansiere forskning som gjelder nasjonale minoriteter. Flere av prosjektene inngår som tiltak i regjeringens handlingsplan mot antisemittisme 2016–2020. Forskning om forebygging av antisemittisme og gruppebaserte fordommer i skolen er ett av disse prosjektene. Prosjektet finansieres også med midler over KDs budsjett, jf. KDs tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2018. Med forbehold om Stortingets budsjettvedtak, gjelder tildelingen til prosjektet fram til og med 2021. Videreføring vil bli vurdert mot slutten av denne tidsperioden.

KMD ønsker fortsatt å bli involvert i arbeidet med å planlegge og utforme en ny programsatsing for velferdsforskningen, som skal avløse VAM-programmet.

3.2. Omstillingsdyktige regioner og velfungerende næringsmiljøer

KMD stiller 77,9 mill. kroner til disposisjon for Forskningsrådet over kap. 553, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer. Innsatsen til Forskningsrådet skal finansiere forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION) Det stilles ikke krav til medfinansiering fra fylkeskommunene. Det vises for øvrig til retningslinjene for bevilgningen (vedlegg 1).

Som ledd i regjeringen sin nordområdestrategi, er 4 mill. kroner øremerket til mobilisering av bedrifter i Nord-Norge til økt bruk av FoU gjennom programmet FORREGION.

KMD er opptatt av at Forskningsrådet i forvaltningen av programmet samarbeider med fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Siva om de regionale målene og strategier for næringsutvikling. Et konstruktivt samarbeid vil også bidra til at en på en bedre måte kan nå målene for regional- og distriktpolitikken. Samarbeidet skal bidra til en avklart arbeidsdeling mellom virkemiddelaktørene og en god regional infrastruktur for innovasjon.

KMD er opptatt av å få flere kvinnelige entreprenører og flere kvinner inn i ledelse og styrer. Departementet har som ambisjon at minst 40% av de direkte bedriftsrettede virkemidlene innenfor FORREGION skal nå fram til kvinner.

3.3 Disponering og utbetaling av midler

Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med KMD.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode

grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med KMD.

Midlene utbetales i to like deler i januar og august.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over KDs kap. 285 post 55 Administrasjon skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra KD over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på KDs budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter.

KMD viser til KDs tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer.

De sektorpolitiske prioriteringene er utypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Det skal rapporteres på bruken av midler fra KMD i tråd med struktur og forventninger til innhold i vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter).

I tillegg ber KMD om rapportering for bevilgningen over kap. 553, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø. De mest sentrale kriteriene for måloppnåelse for FORREGION er økt antall bedrifter som samarbeider med forskningsmiljøer, styrket regional forskningskapasitet for næringslivets behov og at regional og nasjonal innsats for forskningsbasert innovasjon forsterker og utfyller hverandre. KMD vil ha en dialog med Forskningsrådet om videre utvikling av indikatorer og hvordan disse skal rapporteres. Rapporteringen for 2018 av midler over 74-posten skal oversendes KMD innen 15. mars 2019.

6. Planlagte styringsmøter

Det legges opp til adskilte møter for kapittel 500 post 50 Forskningsprogrammer og kap. 553, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

For kap. 500 post 50 vil det avholdes et styringsmøte våren 2018, konsentrert om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til KMD i årsrapport 2017.

For kap. 553, post 74 vil det gjennomføres styringsmøte om våren om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til KMD i årsrapport 2017, samt et styringsmøte om høsten, hovedsakelig konsentrert om forslag til budsjett og utkast til tildelingsbrev for 2019.

KMD vil komme tilbake til dagsorden og tidspunkt for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anny Skarstein
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Retningslinjer for distrikts- og regionalpolitiske virkemiddel for kap. 550, post 70 og 73 og kap. 553, post 74 og 76

(Gjeld frå 1. januar 2017)

INNLEIING

Desse retningslinjene gjeld bruken av midlar over:

- Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distrikta
 - post 70 Bedriftsretta program i distrikta
 - post 73 Merkur-programmet
- Kap. 553 Omstillingsdyktige regionar
 - post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø
 - post 76 Utviklingsprogram for byregionar og internasjonalt samarbeid.

Retningslinjene regulerer bruk av midlar som er forvalta av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Innovasjon Noreg, Selskapet for industrivekst (Siva), Noregs forskingsråd (Forskningsrådet) og Mentor AS.

Forvaltninga skal følgje *reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten*, som vart fastsette 12. desember 2003 med endringar seinast 5. november 2015. Desse er seinare omtala som økonomiregelverket.

Departementet omtalar årleg hovudmål og delmål for programkategori 13.50 i Prop. 1 S . Hovudmål, delmål, resultatmål og rapporteringskrav vil bli gitte i oppdragsbrev, tilskotsbrev eller kontrakt. KMD kan i oppdragsbrev gi nærare føresegner om bruken av løyvinga som supplerer retningslinjene.

DEL 1 – PRINSIPP OG RAMMER FOR BRUKEN AV MIDLANE

1 FØREMÅLET MED POSTANE

Bruken av midlar som er løyvde skal spegle av hovudmåla for programkategori 13.50. Postane skal bidra til tilgang til eit verdiskapande næringsliv i område med spreidd busetting og store avstandar, grunnleggjande private tenester i område med få innbyggjarar, velfungerande næringsmiljø og tilgang til relevant kompetanse og økonomisk vekst og samarbeid i byregionar og over landegrensene. Midlane skal nyttast på område der det er tenleg og kostnadseffektivt med nasjonale fellesløysingar for regional utvikling, og/eller der eit enkeltfylke vil ha avgrensa kapasitet og kompetanse til å gjennomføre aktuelle tiltak. Tiltak som blir finansierte over postane, skal gjennomførast ved ulike former for samarbeid mellom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale aktørar.

Tiltaka på postane skal i hovudsak vere avgrensa i tid og tema. Tildelingskriteriea er definert innanfor kvart einskild program.

2 ANSVAR FOR FORVALTNING AV MIDLANE

Omgrepet tilskotsforvaltar blir nytta om den som forvaltar midlar. I dei tilfella der omtalen berre gjeld Innovasjon Noreg, Siva og Forskingsrådet, blir desse omtala som verkemiddelaktør. Tilskotsmottakar blir nytta om ein mottakar av støtte.

Forvaltningsansvaret for hovuddelen av midlane er delegert til verkemiddelaktørane. Ein del av løyvinga er forvalta direkte av departementet, medan ein for enkelte tiltak også kan gi private verksemder, organisasjonar eller internasjonale sekretariat tilgang til å forvalte midlar. Delegeringa av forvaltningsansvaret må skje i tråd med økonomiregelverket og innanfor regelverket for offentlege innkjøp.

Tilskotsforvaltaren skal utarbeide programskildringar, retningslinjer og nærare resultatmål for program/tiltak, og departementet skal godkjenne desse. For nærare skildring, sjå del II om tilskotsforvaltning. Tilskotsforvaltaren skal kunngjere dei aktuelle programma/tiltaka slik at ein når heile målgruppa, handsame søknader, skrive tilskotsbrev eller kontraktar, betale ut midlar, kontrollere, rapportere og sørge for at det blir gjort evalueringar etter avtale med departementet. Forvaltarane skal bidra til å spreie erfaringar frå programma/tiltaka.

3 MÅLGRUPPER

Løyvinga skal primært nyttast til program og tiltak som rettar seg mot nyetablerarar og entreprenørar, grupper av bedrifter, kommunar, fylkeskommunar, utdannings- og forskingsinstitusjonar, , kunnskapsparkear og andre offentlege og private kompetansmiljø. Departementet har som mål at minst 40 prosent av dei bedriftsretta verkemidla skal nå fram til kvinner.

4 GEOGRAFISKE MÅLOMRÅDE

Kap. 550, post 70 Bedriftsretta program i distrikta og post 73. Merkur-programmet skal sikre grunnleggjande private tenester i område med få innbyggjarar. Alle daglegvarebutikkar i distrikta kan delta i programmet om dei fyller krava til kundegrunnlag og avstand til alternative innkjøpsstader.

Kap. 553, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø og post 76 Utviklingsprogram for byregionar og internasjonalt samarbeid¹ kan nyttast i heile landet. Midlane til Interreg må følgje dei aktuelle programområda.

5 ANDRE AVGRENSINGAR OG STØTTEVILKÅR

Program og tiltak skal samsvare med måla slik dei er oppgitte i budsjettproposisjonar, retningslinjer, oppdragsbrev og kontraktar, og omsynet til effektiv forvaltning.

Elles gjeld desse vilkåra:

- Løyvinga kan ikkje nyttast til investeringar i eller ordinær drift og vedlikehald av statlege, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagde oppgåver og offentleg forretningsverksemd. Løyvinga kan heller ikkje nyttast til investeringar i bygningar eller lokale, eller annan fysisk infrastruktur. Unntaket er midlar som er løyvde til Interreg, som ein kan nytte til mindre infrastrukturinvesteringar, og investeringsstøtta til utkantbutikkar, som kan gå til investeringar i butikkane og investeringar i drivstoffanlegg.
- Løyvinga kan ikkje nyttast til varig drift av institusjonar eller organisasjonar. Unntaket er midlar til Nordisk atlantsamarbejde (NORA). Støtteperioden for program og tiltak i regi av verkemiddelaktørane kan vere den same som programperioden.
- Løyvinga skal ikkje nyttast til investeringar i utstyr. Unntaket er midlar som er løyvde til investeringsstøtte til utkantbutikkar og til drivstoffanlegg. Ein kan i tillegg gjere unntak for mindre investeringar som er avgjerande for gjennomføringa av tiltaket som blir finansiert. Tilskot til utstyrsinvesteringar skal normalt ikkje overstige 10 prosent av prosjektkostnadene.
- Tilskotsforvaltarar fastset eventuelle krav til eigenfinansieringsdel, beløpsgrenser osv. Støtta som er løyvd, skal normalt ikkje utgjere meir enn 50 prosent av prosjektkostnadene.

I tilfelle der dette er tenleg, kan offentlege verksemdar, frivillige organisasjonar o.l. få tilskot til prosjektutvikling, prosjektdeltaking osv. når dei gjennomfører nasjonale satsingar. Løyvinga kan også nyttast til finansiering av internasjonale sekretariat og samarbeidstiltak, m.a. ved norsk deltaking i Interreg-program.

All støtte som blir tildelt over posten, skal givast i tråd med reglane for offentleg støtte i EØS-avtalen jf. vedlegg 2.

DEL 2 – PRINSIPP FOR FORVALTNING

I OVERFØRING AV MIDLAR TIL AKTØRAR SOM FORVALTAR MIDLAR PÅ VEGNER AV KMD

KMD har ansvar for å sende ut årlege oppdragsbrev til tilskotsforvaltarar.

Tilskotsforvaltarar som får forvaltningsansvar for midlane, skal følgje økonomiregelverket. Når det gjeld Forskningsrådet, kan ein elles sjå *Hovedinstruks om økonomiforvaltningen i Norges forskningsråd*, utarbeidd av Kunnskapsdepartementet med verknad frå 1. januar 2005.

Midlar til verkemiddelaktørane blir gitte som tilskot utan tilbakebetaling (rundsumtilskot). Verkemiddelaktørane får fullmakt til sjølve å fastsetje kva år tilsegna skal givast for, kor lenge tilsegna skal gjelde, og til å handsame søknader om forlenging av tilsegn. Verkemiddelaktørane kan omdisponere ubrukne midlar til nye tiltak i tråd med dei måla Stortinget har fastsett for løyvinga.

For verkemiddelaktørane skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til sjølve forvaltninga av ei ordning (tenester/tiltak/program) dekkjast innanfor rammene av ordninga. Verkemiddelaktørane er pålagde å rapportere årleg om kor stor del av løyvinga som er brukt til å dekkje administrasjons- og gjennomføringskostnadene. Dersom rådgivingstenester og tilretteleggingsarbeid går inn i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette gjerast greie for i årsrapporteringa.

Dette er definert som administrasjons- og gjennomføringskostnader:

- a) *personalkostnader*: lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og andre personalkostnader
- b) *administrasjonskostnader*: indirekte kostnader som er knytte til medarbeidarar, som til dømes IT, kontorkostnader og tilknytte administrative tenester
- c) *reisekostnader*: innanfor ramma av statens reiseregulativ.

Andre driftskostnader som er knytte til ordninga, som trykksaker og kjøp av konsulenttenester, skal rapporterast som prosjektkostnader og skal også dekkjast innanfor rammene av ordninga.

Kap. 550, post 73 og kap. 553, post 76 har stikkordet «kan overførast». Dette vil seie at ein kan overføre ubrukne midlar som blir forvalta av departementet og Mentor AS, frå eitt budsjettår til dei to neste.

II TILSKOTSFORVALTNING

Tilskotsforvaltarane skal følgje føresegnene for etablering og forvaltning av tilskotsordningar og enkelttilskot i kap. 6 i *bestemmelser om økonomistyring i staten*.

1 KRAV OG VILKÅR FOR PROGRAMSKILDRINGAR OG REGELVERK FOR TILSKOTSORDNINGAR

Tilskotsforvaltarar skal utarbeide skildringar av forslag til program/tiltak og tilskotsordningar. Desse skal stå i samsvar med *bestemmelser om økonomistyring i staten* kap. 6.2 og skal godkjennast av departementet. Ein skal leggje vekt på den regionale forankringa i forslaga og kva ein forventar at dei får å seie for lokal og regional næringsutvikling.

Programskildringar/regelverk for tilskotsordningar skal normalt innehalde

- bakgrunn, regionalpolitisk grunngeving og forventna nytte av tiltaket
- skildring av overordna mål, program-/prosjektmål og resultatmål
- skildring av målgruppe(r) for tiltaket
- skildring av geografisk innretning og nedslagsfelt
- skildring av tildelingskriterium med utrekningsreglar for tilskot
- skildring av kriterium for måloppnåing
- skildring av strategiar og arbeidsmetodar for korleis ein ønskjer å nå måla
- skildring av nosituasjon og dei forventna regionale effektane av programmet/tiltaket, og dessutan kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorar
- skildring av kritiske risiko- og suksessfaktorar
- presentasjon av samarbeidspartar og skildring av samarbeidsplanar
- tidsplanar for programmet, inkludert framdrift og viktige milepålar for tiltaket. Det skal liggje føre plan for utfasing av program/tiltak eller ev. integrering i ordinært regionalt utviklingsarbeid
- budsjett og finansieringsplan for heile tiltaket, fordelt på årlege budsjett dersom det dreiar seg om fleirårige program/tiltak. Det skal liggje føre budsjettforslag for heile program-/prosjektperioden. Eigenfinansieringa til støttmottakaren og kostnader til administrasjon/drift skal kome fram. Dersom det dreiar seg om oppbygging av tiltak av varig karakter, skal det kome fram plan for når og korleis ein kan oppnå sjølvfinansiering
- opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og kven som er ansvarleg for framdrift og fagleg innhald
- skildring av oppfølgingsrutinar for å sikre god intern kontroll hos tilskotsforvaltaren og kontroll av informasjon frå tilskotsmottakaren
- rapporteringsrutinar og evalueringar (for fleirårige tiltak/program)

2 KUNNGJERING

For å sikre lik handsaming og føreseielege resultat skal tilskotsforvaltarar informere om tiltaket på ein slik måte at ein når heile den relevante målgruppa. Meir om dette

finn ein i pkt. 6.3.2 i *bestemmelser om økonomistyring i staten*. Informasjonsmateriellet skal innehalde

- føremål med ordninga
- målgruppe (krav som gjeld for å bli rekna som søkjar)
- kriterium for måloppnåing
- kriterium for tildeling
- krav til rapportering
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om kva form søknaden skal ha
- informasjon om kva opplysningar søknaden skal innehalde
- søknadsfrist

I tillegg skal tilskotsforvaltaren informere fylkeskommunar, hovudkontoret og distriktskontora til Innovasjon Noreg, Siva og Forskringsrådet om relevante tiltak.

3 PROSEDYRAR VED SAKSHANDSAMING M.M.

Sakshandsaminga skal skje i samsvar med forvaltningslova, offentleglova og arkivlova så sant ikkje anna er nemnt. Dokumentasjon, finansiering og oppfølging skal skje i samsvar med rutinane for økonomiforvaltning, slik dei er skildra i *bestemmelser om økonomistyring i staten*.

Krav til søknader

Søknadene skal vere skriftlege og skal som grunnlag for vurdering mellom anna innehalde

- presise og realistiske mål som ein kan etterprøve
- realistisk prosjektplan med milepålar og aktivitets- og resultatutgreiing
- kostnadsoverslag og finansieringsplan med marginar for moglege uvisse moment

Utover dette avgjer forvaltaren krav til innhald og form på søknadene.

Søknader om etablerartilskot som gjeld Svalbard, skal sendast til Innovasjon Noreg, som handsamar søknaden og legg han fram for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmannen på Svalbard og det aktuelle fagdepartementet, slik at dei kan uttale seg. Kopi av brev til Sysselmannen skal sendast til Justisdepartementet.

Dersom søkjaren ønskjer å gjere vesentlege endringar i aktiviteten som ligg til grunn for tilskotet, må endringane bli godkjende av tilskotsforvaltaren før dei blir sette i verk.

Krav til tilskotsbrev og avslag på søknader

Tilskotsforvaltarar skal overfor søkjarar stadfeste tilskot gjennom tilskotsbrev eller kontraktar. Under følgjer krav til innhald i tilskotsbrev. Forvaltaren kan tilpasse dette til eigne system og kontrollrutinar, så lenge det samsvarar med *bestemmelser om økonomistyring i staten* pkt. 6.3.3.

Krav til innhald:

- namn og adresse til mottakar, organisasjonsnummer og kontonummer
- storleik på tilskotet

- føremål og kva tiltak ein kan nytte midlane til
- kostnadsoverslag som er lagt til grunn for tilsegna
- krav om at prosjektet skal vere fullfinansiert før det blir sett i gang
- eventuelle vilkår som er knytte til bruken av midlane, medrekna krav til dokumentasjon før ein kan betale ut midlane
- frist for mottakaren til å akseptere vilkåra
- tidsfrist for bortfall av tilsegn
- utbetalingstidspunkt, utbetalingsrutinar og handsaming av eventuelt for mykje utbetalt tilskot
- krav til at mottakaren sjølv kontrollerer at den utbetalte summen er korrekt
- krav til rapportering
- krav til rekneskap, ev. revisorattestasjon jf. avsnittet under, oppbevaring av rekneskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysningar som ligg til grunn for søknaden eller utrekninga av tilskotet
- opplysningar om moglege kontrolltiltak og moglege reaksjonsformer dersom mottakaren ikkje opptre i samsvar med skriftlege føresetnader, til dømes tilbakebetaling

Avslag på søknad skal kunngjerast skriftleg. Ved enkeltvedtak skal ein opplyse om tilgangen til å klage, sjå avsnittet under. Dersom tilskot blir gitte som bagatellmessig støtte, skal ein opplyse om dette, sjå vedlegg 2 for meir informasjon. Ein skal vidare opplyse om at i samsvar med § 10 i løyvingsreglementet og § 12 i *lov om Riksrevisjonen* kan Riksrevisjonen, departementet eller den departementet gir mynde, krevje informasjon frå tilskotsmottakaren og setje i verk kontroll med at midlane blir nytta etter føresetnadene.

Tilgangen til å klage

Tilgangen til å klage følgjer reglane i forvaltningslova, lov av 10. februar 1967, med mindre anna går fram av lovverket som gjeld, slik som *lov om Innovasjon Norge*², vedtektene til Noregs forskingsråd³ og *lov om statsforetak*⁴ for Siva.

Krav til rekneskap og attestering frå revisor

Tilskotsmottakarar skal føre separat rekneskap for bruken av midlane. Tilskotsmottakarar som får midlar frå departementet eller Mentor AS, må ha revisorattestert regnskap dersom tilskotet er på meir enn NOK 100 000, før dei kan få sluttutbetaling av enkelttilsegner. Det er statsautorisert revisor eller registrert revisor som skal attestere. Tilskotsmottakarar som ikkje er revisjonspliktige, kan få rekneskapen stadfesta av autorisert rekneskapsførar. Utføringa av oppdraget skal då stå i samsvar med god rekneskapsskikk og bransjestandard. Rekneskapen skal vere sett opp slik at ein kan samanlikne han med budsjettoverslaget som låg til grunn for tilskotet. Krav om revisorattesterte rekneskapar gjeld ikkje for tilskotsmottakarar som er reviderte av Riksrevisjonen.

² Jf. § 6 i *lov om Innovasjon Norge*.

³ I vedtektene til Noregs forskingsråd blir det slått fast at «For Norges forskingsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages.»

⁴ Siva er organisert som statsforetak, og er jf. § 4 i *lov om statsforetak* ikkje underlagt forvaltningslova.

For midlar som er forvalta av verkemiddelaktørane, er det delegert til verkemiddelaktørane å fastsetje nærare reglar for kontroll og oppfølging av tilskotsforvaltninga, medrekna attestasjon frå revisor. Verkemiddelaktørane skal dokumentere overfor departementet korleis dei følgjer opp kontrollen med tilskotsforvaltninga.

4 OPPFØLGING OG KONTROLL

Registrering av tilskot, rekneskapsføring og utbetaling

Tilskotsforvaltaren må etablere god internkontroll som sikrar korrekt sakshandsaming i alle fasar, slik som korrekt registrering, utbetaling og rekneskapsføring av tilskotsmidlar og andre utbetalingar, i tillegg til førebygging og avdekking av misleghald og økonomisk kriminalitet. Sjå elles økonomiregelverket.

Rapportering

For alle program og tiltak som blir finansierte over løyvinga er det påkravd med års- og sluttrapportering om framdrift og resultat frå mottakaren av midlane. Det kan også stillast krav om rapportering i samband med delutbetalingar. Rapporteringa skal vere utforma i tråd med krava som er fastsette i tilskotsbrev, oppdragsbrev og programskildringar. Ein må sjå omfanget av rapportering i samanheng med storleiken på beløpet.

Kontroll

Departementet har det overordna ansvaret for å sjå til at utviklingstiltak eller større programporteføljar som blir finansierte over løyvinga, er i samsvar med retningslinjene og andre gjeldande overordna reglement/forskrifter⁵. I samsvar med mellom anna § 10 i løyvingsreglementet og § 12 i *lov om Riksrevisjonen* kan departementet og Riksrevisjonen setje i verk kontroll med at midlane blir nytta slik det er tenkt.

Tilskotsforvaltaren må etablere trygg kontroll med at systemet for tilskotsforvaltning fungerer slik det er tenkt. Basert på risiko og kor vesentlege tilskota er, må tilskuddsforvaltarane kontrollere at det blir drive korrekt sakshandsaming, korrekt og påliteleg rapportering, at midlane kjem det oppgitte føremålet til gode, og at misleghald og økonomisk kriminalitet blir førebygd og avdekt. Basert på vurderingar av risiko og kor vesentlege tilskota er, vil departementet, når det ser det som tenleg, gjere stikkprøver av om det er etablert trygg og forsvarleg intern kontroll med tilskotsforvaltninga.

Tilbakebetaling

Det kan bli kravd tilbakebetaling dersom tilskotsmottakaren ikkje rapporterer i tråd med det som er føresett i tilskotsbrevet. Dersom tilskotsmottakaren skal betale tilbake for mykje utbetalt støtte, må ein etablere innkrevjingsrutinar som sikrar at tilbakebetalinga blir gjennomført. Dersom tilskotsmottakaren gir ukorrekte

⁵ Andre aktuelle forskrifter/reglar er t.d. løyvingsreglementet til Stortinget, reglement for økonomistyring i staten og EØS-regelverket.

opplysningar, tilskot ikkje blir nytta etter intensjonane eller dersom tiltaket krev mindre kapital enn ein har føresett, skal tilskotsforvaltaren krevje tilskotet heilt eller delvis tilbakebetalt.

Dersom departementet⁶ eller overvakingsorganet ESA⁷ finn at det er gitt støtte i strid med regelverket for offentleg støtte i EØS-avtalen, kan dei krevje støtta tilbakebetalt.

5 EVALUERINGAR

Departementet og tilskotsforvaltaren skal sørgje for at det blir gjennomført nødvendige evalueringar av tiltak og bruken av midlar. Kostnader til evaluering av programma til verkemiddelaktørane er sette av innanfor rammene. Normalt bør ein evaluere tiltak som er særleg kostnadskrevjande, der det oppstår observerbare effektar over tid, eller som er forsøksretta. Val av evalueringsform og tidspunkt for evaluering bør avgjerast når ein startar opp programmet/tiltaket. Evalueringar bør gjerast av institusjonar som ikkje er knytte til dei aktørane som deltek i programmet. Departementet står elles fritt til å innhente informasjon om tiltak og måloppnåing.

Vedlegg

Vedlegg 1: Forskrift om virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte

Vedlegg 2: Soneinndeling

⁶ Jf. forskrift av 4. desember 1992 om offentlig støtte § 5.

⁷ Jf. lov av 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 3.

Vedlegg 1

Forskrift om virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2014. Jf. ESAs vedtak 91/14/COL.

Kapittel I. Generelle bestemmelser

§ 1. Formål

Forskriften avgrensner det geografiske virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte i samsvar med det notifiserte regionalstøttekartet.¹

Formålet med distriktsrettet investeringsstøtte er å stimulere til investeringer i bedrifter i virkeområdet der utfordringene for lønnsom næringsvirksomhet er størst.

Formålet med regional transportstøtte er å dekke deler av transportkostnadene til foretak som produserer eller bearbeider varer innenfor det geografiske virkeområdet.

1 Jf. Guidelines on regional State aid for 2014–2020, 2013/C, 209/01, gruppeunntak, vedtak godkjent av EFTA Surveillance Authority.

§ 2. Definisjoner

Følgende definisjoner legges til grunn i denne forskriften:

1. *Distriktsrettet investeringsstøtte*: Offentlig støtte til foretak for investeringer i materielle driftsmidler og immaterielle rettigheter.
2. *Immaterielle rettigheter*: Eiendeler anskaffet gjennom en overføring av teknologi som patentrettigheter, lisenser, erfaringsbasert kunnskap eller ikke-patentert teknisk kunnskap.
3. *Materielle eiendeler/driftsmidler*: eiendom, bygninger, anlegg, maskiner og verktøy.

§ 3. Geografisk virkeområde

Distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte kan tildeles i følgende kommuner:

Fylke	Kommune
Finnmark	Alle kommuner.
Troms	Alle kommuner.
Nordland	Alle kommuner.
Nord-Trøndelag	Alle kommuner med unntak av Levanger og Stjørdal.
Sør-Trøndelag	Tydal, Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Agdenes, Ørland, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne.
Møre og Romsdal	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal, Sunndal, Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Sandøy, Midsund, Nasset, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Sande, Vanylven.
Sogn og Fjordane	Alle kommuner.
Hordaland	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne.
Rogaland	Utsira, Kvitsøy, Sauda, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal.
Vest-Agder	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund.
Aust-Agder	Risør, Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle.
Telemark	Notodden, Kragerø, Drangedal, Nome, Bø, Sauherad, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje.
Buskerud	Nore og Uvdal, Rollag, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå.

Oppland	Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Nord-Fron, Sel, Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Gausdal, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang.
Hedmark	Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
Østfold	Rømskog, Marker, Aremark.

Kapittel II. Distriktsrettet investeringsstøtte

§ 4. Type investeringer som kan støttes

Det kan tildeles støtte til følgende investeringer i materielle eiendeler¹ og/eller immaterielle rettigheter¹ som er tilknyttet:

- Etablering av et nytt foretak.
- Utvidelse og eller oppgradering av et etablert foretak.
- Diversifisering av et foretaks produksjon til å omfatte flere produkter.
- Grunnleggende endring i produksjonsprosessen i et etablert foretak.
- Oppkjøp av et foretak som skal etableres, forutsatt at selve etableringen ikke ville skjedd uten investeringsstøtten og at investoren er uavhengig foretaket som kjøpes.

Investeringsstøtten kan ikke dekke kjøp av aksjene i foretaket.

1 Jf. definisjon i § 2.

§ 5. Støtteintensitet

Maksimal støtteintensitet for investeringsstøtte er:

<i>Størrelse på foretak</i>	<i>Stor</i>	<i>Mellomstor</i>	<i>Liten</i>
Prosent ¹	Inntil 15 %	Inntil 25 %	Inntil 35 %
Antall ansatte	250 og flere	Fra og med 50 til 250	Færre enn 50

1 Prosent av støtteberettiget kostnad.

Kapittel III. Forholdet til skatteloven

§ 6. Skattefri virksomhetsinntekt

Distriktsrettet investeringsstøtte etter retningslinjene for regionalstøtte og regional investeringsstøtte etter retningslinjene for gruppeunntak:

- Regnes som skattefri virksomhetsinntekt.¹
- Skal ikke trekkes fra kostpris ved beregning av årlige og totale avskrivninger.²
- Regnes som en del av vederlaget ved salg av driftsmiddelet før det har gått fem år etter at det ble ervervet.³

1 Jf. lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5-31 bokstav a.

2 Jf. skatteloven § 14-42 andre ledd siste punktum.

3 Jf. skatteloven § 14-44 første ledd andre punktum.

Kapittel IV. Transportstøtte

§ 7. Næringer som kan motta transportstøtte

Alle næringer kan motta transportstøtte, med følgende unntak:

1. Alle aktiviteter innen transport og lagring, næringshovedområde H.
2. Alle aktiviteter innen energisektoren;
 - a. Næring 05 – Bryting av steinkull og brunkull
 - b. Næring 06 – Utvinning av råolje og naturgass
 - c. Næringsgruppe 07.21 – Bryting av uran- og thoriummalm
 - d. Næringsgruppe 08.92 – Stikking av torv for energiformål
 - e. Næringshovedgruppe 09.1 – Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass
 - f. Næringshovedgruppe 09.9 – Tjenester tilknyttet annen bergverksdrift for utvinning av steinkull, brunkull, uran eller thorium
 - g. Næringsgruppe 16.29 – Produksjon av andre trevarer og varer av kork, strå og flettematerialer for energiformål
 - h. Næring 19 – Produksjon av kull og raffinerte petroleumsprodukter for energiformål
 - i. Næringsgruppe 20.13 – Produksjon av andre uorganiske kjemikalier
 - j. Næringsgruppe 24.46 – Produksjon av kjernebrensel
 - k. Næringsgrupper 35.11, 35.12 og 35.13 – Produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet
 - l. Næringsgrupper 35.21 og 35.22 – Produksjon av gass og distribusjon av gass gjennom ledningsnett
 - m. Næringshovedgruppe 35.3 – Damp- og varmtvannsforsyning.

§ 8. Generelle vilkår

Regional transportstøtte kan tildeles dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) Foretaket som mottar støtten har produksjons- eller bearbeidelsessted innenfor det geografiske virkeområdet jf. § 3.¹
- b) Foretaket bærer hele kostnaden for forsendelsen.
- c) Transporten skjer med jernbane, båt, fly eller ved veitransport i yrkesmessig trafikk.

¹ Foretak med forretningsadresse utenfor det geografiske virkeområdet for transportstøtte, men som har produksjonsavdeling innenfor, kan gis transportstøtte for sendinger foretatt av avdelingen i virkeområdet for transportstøtte. Det forutsettes at det fremlegges avdelingsregnskap, herunder en revidert oversikt over støtteberettigede transportkostnader (revisoruttalelse i samsvar med DnR Revisjons ISA 800).

§ 9. Den støtteberettigede transportavstanden

Det kan gis støtte til ut- og inntransport fra det geografiske virkeområdet til eller fra den norske landegrensen eller norsk havn.

For forsendelser i Norge gis det støtte for hele avstanden.

Det samme gjelder for forsendelser som går via Sverige og/eller Finland og tilbake til Norge.

For forsendelser som ender i Sverige eller Finland, og som er minimum 350 km, gis det støtte for transporten frem til norsk grense.

Ved forsendelse til andre land enn Sverige eller Finland gis det støtte til og fra norsk grense, såfremt den totale avstanden fra foretakets plassering og norsk grense for forsendelsen er minst 350 kilometer.

§ 10. Støtteintensitet for regional transportstøtte

Transportavstand i km.	Fra og med 340 km til 700 km	Fra og med 700 km og mer
Støttebeløp i prosent	30 %	40 %

§ 11. Utmåling av transportstøtten

Utmålingen av støtte for et regnskapsår skal foretas:

- a) På bakgrunn av foretakets samlede dokumenterte støtteberettigede kostnader.
- b) Ut fra den mest økonomiske transportmåten og den korteste veien mellom produksjons-, bearbeidelses- og leveringssted.

Kapittel V. Øvrige bestemmelser

§ 12. Rapporteringsplikt

Samtlige midler som tildeles i henhold til denne forskriften skal rapporteres etter Kommunal- og moderniseringsdepartementets bestemmelser.¹

¹ Jf. lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 og forskrift 4. desember 1992 nr. 907 om offentlig støtte § 2.

§ 13. Omgjøring og krav om tilbakebetaling

Vedtak om tilskudd kan helt eller delvis omgjøres før utbetaling eller kreves helt eller delvis tilbakebetalt etter utbetaling dersom departementet, fylkeskommunen eller andre tilskuddsforvaltere finner at tilskuddet er i strid med EØS-avtalen.

Ved tilbakebetaling etter disse reglene skal det legges til renter og renters renter fastsatt av ESA, gjeldende fra den dagen støtten ble mottatt til tidspunktet for tilbakebetalingen.¹

¹ Jf. forskrift 4. desember 1992 nr. 907 om offentlig støtte § 5.

§ 14. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1. juli 2014. Fra samme tid oppheves forskrift 15. desember 2006 nr. 1455 om geografisk virkeområde og bruk av dei regional- og distriktspolitiske verkemidla og forskrift 24. juni 2004 nr. 1461 om nasjonal transportstøtte.

Vedlegg 2

Soneinndeling

Soneinndeling for det distriktspolitiske verkeområdet for regionale utviklingsmidlar.

Fylkeskommune	Sone	Kommunar
Akershus	Sone I	Alle kommunane unnateke Hurdal
	Sone II	Hurdal
Aust-Agder	Sone I	Lillesand, Arendal, Grimstad, Froland, Birkenes, Iveland
	Sone III	Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Vegårshei, Gjerstad, Risør, Åmli
Buskerud	Sone I	Hurum, Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Modum, Hole, Ringerike, Kongsberg, Drammen
	Sone II	Flesberg
	Sone III	Rollag, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå, Nore og Uvdal
Finnmark	Sone III	Alle kommunane
Hedmark	Sone I	Elverum, Stange, Hamar
	Sone II	Løten, Ringsaker
	Sone III	Nord-Odal, Våler, Åsnes, Grue, Eidskog, Kongsvinger, Sør-Odal, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Engerdal, Rendalen
Hordaland	Sone I	Lindås, Øygarden, Meland, Osterøy, Askøy, Fjell, Sund, Os, Stord, Bergen, Sveio, Austrheim
	Sone II	Radøy, Fusa, Bømlo, Austevoll
	Sone III	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal
Møre og Romsdal	Sone I	Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Ålesund, Molde, Ulstein
	Sone II	Fræna, Sykkylven, Hareid, Kristiansund, Herøy, Aukra
	Sone III	Sunndal, Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Sandøy, Midsund, Nettet, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Sande, Vanylven, Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal
Nordland	Sone III	Alle kommunane
Nord-Trøndelag	Sone I	Stjørdal
	Sone II	Levanger

	Sone III	Inderøy, Verdal, Leksvik, Frosta, Steinkjer, Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Namdalseid, Verran, Meråker, Namsos
Oppland	Sone I	Gran, Lunner, Jevnaker, Østre Toten, Gjøvik, Lillehammer
	Sone III	Øyer, Vestre Toten, Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Nordre Land, Søndre Land, Gausdal
	Sone IV	Ringebu, Sør-Fron, Sel, Nord-Fron, Vågå, Lom, Skjåk, Lesja, Dovre
Oslo	Sone I	Oslo er i sone I
Rogaland	Sone I	Karmøy, Tysvær, Rennesøy, Strand, Randaberg, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå, Bjerkreim, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Eigersund, Forsand
	Sone II	Bokn, Finnøy, Vindafjord
	Sone III	Kvitsøy, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal, Utsira, Sauda
Sogn og Fjordane	Sone III	Alle kommunane
Sør-Trøndelag	Sone I	Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Trondheim
	Sone II	Orkdal
	Sone III	Selbu, Midtre Gauldal, Rissa, Ørland, Tydal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Agdenes, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne
Telemark	Sone I	Siljan, Skien, Porsgrunn
	Sone II	Bamble
	Sone III	Hjartdal, Sauherad, Bø, Nome, Drangedal, Kragerø, Notodden, Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid, Seljord, Tinn
Troms	Sone III	Alle kommunane
Vest-Agder	Sone I	Søgne, Songdalen, Venesla, Mandal, Kristiansand
	Sone II	Lyngdal, Lindesnes
	Sone III	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund
Vestfold	Sone I	Alle kommunane
Østfold	Sone I	Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Trøgstad, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Råde, Rygge, Våler, Hobøl
	Sone III	Aremark, Marker, Rømskog

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1366-9

19. desember 2017

Statsbudsjettet 2018 - tildeling til Norges forskningsråd

1 Innledning

Stortinget vedtok 12. desember 2017 Kulturdepartementets budsjett for 2018.

Dette brevet beskriver rammer og styringssignaler knyttet til Kulturdepartementets tildeling til Norges forskningsråd i 2018.

Tildelingsbrevet utfyller mål og føringer i Prop. 1 S (2017–2018) for Kulturdepartementet, og tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2018.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende fem mål for Forskningsrådets virksomhet, som er felles for alle departementene som tildeler midler til Forskningsrådet:

1. økt vitenskapelig kvalitet
2. økt verdiskaping i næringslivet
3. møte store samfunnsutfordringer
4. et velfungerende forskningssystem
5. god rådgiving

For nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer og de fem målene som regjeringen har fastsatt for Forskningsrådet, viser vi til punkt 2 og 3 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2018.

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for tro,
livssyn og kulturvern

Saksbehandler
Elisabeth Stavem
22 24 78 85

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kulturdepartementet

Kulturdepartementets bevilgninger til Norges forskningsråd skal legge til rette for kultur- og medieforskning av høy vitenskapelig kvalitet og en styrking av forskningsmiljøene på dette området. Dette gjelder både forskning som grunnlag for en kunnskapsbasert kultur- og mediepolitikk, men også forskning som bidrar til å styrke og utvide kunnskapsgrunnlaget for å gjøre samfunnet bedre rustet til å møte store utfordringer. Mål 1 for Forskningsrådet om økt vitenskapelig kvalitet, og mål 3 om å møte store samfunnsutfordringer er spesielt relevant for departementets tildeling til Forskningsrådet for 2018.

2.2 Styringsinformasjon

For omtale av styringsinformasjon knyttet til departementenes felles mål for tildelinger til Forskningsrådet, viser til punkt 3 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

Kulturdepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet i 2018:

<i>Kapittel og post</i>	<i>Tildeling</i>	
Kap. 325 Allmenne kulturformål, post 52 Norges forskningsråd	kr	12 000 000
Kap. 335 Mediestøtte, post 73 Medieforskning og etterutdanning	kr	7 900 000

Beløpene vil bli utbetalt til kontonummer 8276.01.00168 innen utgangen av januar 2018.

Av bevilgningen under kap. 325, post 52 skal 5,1 mill. kroner gå til forskningsprogrammet *Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger* (SAMKUL).

Øvrig bevilgning på kap. 325, post 52 samt bevilgningen under kap. 335, post 73 skal gå til forskningsprogrammet om kultur og mediesektoren (KULMEDIA).

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart, eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4 Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285, post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, det vil si alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra

Kunnskapsdepartementet over kap. 285, post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285, post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansering av forskning, og overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgiving skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Kulturdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5 Rapportering

Forskningsrådet skal rapportere om bruken av midlene i tråd med struktur og forventninger til innholdet i årsrapport for de departementsvise rapportene, jf. Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev punkt 4. Kulturdepartementet ber om at de sektorpolitiske prioriteringene, slik de er utdypet i punkt 2.1 ovenfor, legges til grunn for rapporteringen.

6 Planlagte styringsmøter

Kulturdepartementet vil invitere Forskningsrådet til styringsmøte i mai 2018.

Med hilsen

Steinar Lien (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Stavem
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/672

9. februar 2018

Statsbudsjettet 2018 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2018

I dette tildelingsbrevet fremkommer Landbruks- og matdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Forskningsrådet i 2018. Prop. 1 S (2017-2018) for Landbruks- og matdepartementet ble behandlet i Stortinget 19. desember 2017 på grunnlag av Innst. 12 S (2017-2018).

1. Innledning

Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2017-2018) fra Landbruks- og matdepartementet.

Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer fremgår av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2015 – 2024). Innenfor Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde vektlegges forskning som kan styrke næringens konkurransekraft, gi økt verdiskaping og bidra til å løse sektorrelevante samfunnsutfordringer innenfor områdene "Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv", "muliggjørende teknologier" og "klima, miljø og miljøvennlig energi".

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Forskningsrådet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling
Forsknings- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Anine Norgren-
Jahnsen
22 24 92 66

Det vises til Prop. 1 S (2017-2018) fra Kunnskapsdepartementet, samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement for nærmere omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2018, og hvordan rapportering skal foregå.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kompetanse skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – *matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser* – blir nådd. Landbruks- og matdepartementet legger vekt på målrettet og effektiv bruk av midler til forskning og innovasjon, slik det går frem av relevante meldinger og strategier. Videre er det viktig at kunnskap og kompetanse blir gjort lett tilgjengelig for næring og forvaltning. I tillegg er en effektiv og sterk instituttsektor viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning. Dette krever et godt samspill mellom instituttsektoren, andre relevante kunnskapsmiljøer, ulike næringsaktører og forvaltningen. Dette er nærmere omtalt nedenfor.

Alle de fem målene for Forskningsrådet er viktige for Landbruks- og matdepartementets tildelinger. Når det gjelder departementets tematiske prioriteringer, er det særlig *Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet* og *Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer* som støtter opp under departementets sektorpolitiske prioriteringer.

2.1.1 Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Departementets tildelinger til Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap på prioriterte landbruks- og matpolitiske områder. Forskning skal legge grunnlaget for stabil leveranse av trygg kvalitetsmat, økt lønnsomhet og næringsutvikling.

For 2018 vil departementet fortsatt legge vekt på forskning som skal videreutvikle biobasert næringsliv i Norge og legge grunnlaget for ny og innovativ bruk av biomasse, gjennom en satsing på muliggjørende teknologier, som bioteknologi, nanoteknologi og IKT, for framtidens bioøkonomi og lavutslippssamfunn. Satsingen skal ses i sammenheng med regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter* og Meld. St. 7 (2014-2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning*. Innretning av satsingen omtales nærmere under kap. 3 Budsjettildelinger og fullmakter for 2018.

God konkurransekraft for norsk matproduksjon er avhengig av at maten er trygg og at dyrevelferden blir ivaretatt. For å ivareta den gode posisjonen Norge har, med lavt forbruk av antibiotika og lav forekomst av antibiotikaresistens, er forskning innen mattrygghet, dyrevelferd og dyre- og plantehelse viktig. I 2018 rettes det særlig oppmerksomhet mot CWD og antibiotikaresistens.

Bærekraftig og ressurseffektiv landbruks- og matproduksjon vil kreve opprettholdelse og videreutvikling av grunnleggende kunnskap, blant annet innenfor agronomiske fagområder, klima- og miljøvennlig produksjon, samt produksjonsendringer som fører til utslippsreduksjoner.

Klimautfordringer og -sammenhenger i jordbruket er komplekse og omfatter både mulige tiltak for binding av CO₂ og lagring av karbon, tilpasning til et endret klima og bidrag til utslippsreduksjoner. Det er et stort behov for kunnskap og forskning som kan bidra til utforming av effektive tiltak. Departementet vektlegger derfor forskningsinnsats på dette området. Videre er kunnskap som bidrar til å utnytte skogens rolle i klimasammenheng prioritert. Dette inkluderer forskning på bærekraftig skogbruk som optimaliserer framtidig

virkeproduksjon. Det er også nødvendig med fortsatt innsats på områdene biodrivstoff, biogass og biovarme.

Høy forskningsaktivitet, kunnskap, og teknologi- og produktutvikling er viktig for å opprettholde og styrke konkurranseevnen i næringer som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer, som skog- og trenæringen og næringsmiddelindustrien. For næringsmiddelindustrien vektlegges kunnskap som kan bidra til effektivisering og verdiskaping, utvikling av nye produkter og redusert matsvinn.

I handlingsplan for oppfølging av HelseOmsorg21-strategien sies det at Regjeringen vil *"legge til rette for eit meir heilskaplig og koordinert samarbeid om forskning, innovasjon og næringsutvikling mellom forskingsmiljøa og matnæringa – innanfor mat, ernæring og helse"*. I Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021) vises det til behovet for økt kunnskap om sammenhengen mellom mat, ernæring og helse. Departementet er opptatt av å legge til rette for forsknings- og innovasjonssamarbeid på området. Samarbeid på tvers av sektorer og fagområder vil blant annet være sentralt for å stimulere til innovasjon og ta ut synergier i form av kunnskapsoverføring med mer. Det vises for øvrig til likelydende formulering i tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

For å sikre målrettet og effektiv bruk av forskningsmidlene skal Forskningsrådet kontinuerlig vurdere behov for evalueringer av ordninger, aktiviteter og programmer. Dette gjelder særlig ved utløp av aktivitetens periode, og vurdering av forlengelse og oppstart av nye perioder.

2.1.1.1 Forventninger til samarbeid med andre aktører

Landbruks- og matdepartementet er opptatt av å øke innovasjonsgraden i sektoren, og kommersialisering av forskningsresultater. Dette forutsetter samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA. Det skal tilstrebes en god samordning mellom Forskningsrådet og styret for Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og styret for Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Den næringsrelevante forskningen bør også støtte lokale og regionale innovasjonssystemer. I dette samarbeidet spiller også forskningsinstituttene en viktig rolle.

Det er viktig at de landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene øker sin deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Som omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev skal Forskningsrådet videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene. Landbruks- og matdepartementet er opptatt av at norske landbruks- og matfaglige forskningsmiljøer øker sin deltakelse i Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI'er). Innsatsen på området landbruk, mat og klima skal blant annet sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - Agriculture, Food Security and Climate Change.

Det skal arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning.

Som omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev spiller Forskningsrådet en viktig rolle i oppfølgingen av regjeringens Panoramastrategi. I denne sammenheng vises det til inngåtte avtaler om forskningssamarbeid med Kina. Forskningsrådet skal følge opp disse på hensiktsmessig måte.

2.1.2 Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

En målrettet politikktutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap.

Forvaltningen har behov for kunnskap for å sikre nok og trygg mat, god dyre- og plantehelse, god dyrevelferd, samtidig som det tas hensyn til miljø og klima. Landbrukets rolle og bidrag i samfunnsutviklingen er også sentralt. For å støtte opp under kunnskapsbehovene, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, vil også samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder være viktig.

Forskningsrådet spiller en sentral rolle i å sikre god forskningsformidling, og vil på den måten bidra til at resultater fra forskning tas i bruk. Det forventes at Forskningsrådet bidrar til forskningsformidling og informerer departementet om resultater fra forskningen gjennom blant annet nyhets saker, møteplasser og dialogmøter.

2.1.3 En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Landbruks- og matnæringene i Norge står overfor store omstillinger. Samtidig er det store muligheter for videreutvikling av landbruket innenfor bioøkonomien. Dette krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer. En effektiv og sterk instituttsektor er viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning, og faller inn under *Mål 4 Et velfungerende forskningssystem*.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

2.2 Styringsinformasjon

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement.

Det vises videre til punkt 5 «Rapportering» i dette tildelingsbrevet, hvor det presiseres hvilke sektorpolitiske prioriteringer Landbruks- og matdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på i den departementsvise rapporten.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For 2018 stiller Landbruks- og matdepartementet følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	230 306 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m. m	187 452 000
Sum	417 758 000

3.1 Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

For 2018 legges det opp til følgende fordeling på sentrale forskningsprogrammer:

Program	Kortnavn	Fordeling i tusen kr.
Bærekraftig verdiskaping i mat og biobaserte næringer	BIONÆR	197 807
Bioteknologi for verdiskaping	BIOTEK2021	5 000
Stort program energi	ENERGIX	11 955
Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	MILJØFORSK	4 900

3.1.1 Presiseringer av bevilgningen

Departementet følger opp regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter* med en satsing på muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner, jf. omtale under *Kap. 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet*. Satsingen fordeles med 5 mill. kroner på henholdsvis BIONÆR og BIOTEK2021.

Bevilgningen til BIONÆR reduseres med 12 mill. kroner for 2018. Det følger av dette at utlysningen for 2018 reduseres tilsvarende, og at tildeling baseres på kvalitet og en helhetlig vurdering av porteføljen (relevans).

Videre skal det for 2018 avsettes 3 mill. kroner innenfor BIONÆR-programmet til behov for ny kunnskap relatert til forvaltningsmessige problemstillinger som vil kreve rask håndtering. Dersom det ikke foreligger særlige behov innen 1. oktober, stilles beløpet til rådighet til Norges Forskningsråd.

Innenfor tildelt ramme kan Forskningsrådet disponere inntil 10 mill. kroner for at norske miljøer skal få muligheten til å delta i forskningssamarbeidet i JPI FACCE. Departementet gir samtidig Forskningsrådet anledning til å se anvendelsen av disse midlene i sammenheng med midlene til BIONÆR-programmet på en måte som sikrer forsvarlig bruk og reduserer overføringene.

Forskningsinnsatsen i ENERGIX reduseres med 11,7 mill. kroner i 2018.

Departementet viderefører bevilgningen til FORREGION. Øvrige forpliktelser, herunder SAMANSVAR, videreføres i samsvar med Forskningsrådets nullvekstforslag for 2018.

3.2 Oppfølging av oppdrag i tildelingsbrev for 2017

Forskningsrådet har i 2017 utført oppdrag knyttet til handlingsplan for bioøkonomistrategi, statusrapport for BIONÆR og programmets forgjengere og mobilisering av skog- og trenæringen. Det forventes at Forskningsrådet bistår departementet i en oppfølging av disse oppdragene.

I forbindelse med evaluering av forskning for forvaltning i regi av Mattilsynet, ønsker departementet dialog om rapporten.

3.3 Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi, Ruralis – institutt for rural- og regionalforskning og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert del. For primærnærings-instituttene skal 2,5 pst. av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2018. Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttsatsinger.

3.4 Utbetalingsplan

Beløpet som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

- Medio januar med kr 208 879 000
- Medio august med kr 208 879 000

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnytted effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

3.5 Orienteringssaker

Departementet har satt av 10,094 mill. kroner til husleiekompensasjon for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), herunder 1,914 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,180 mill. kroner i rammen til post 51.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Landbruks- og matdepartementet har overført 16,228 mill. kroner fra kap. 1137 post 50 og 0,943 mill. kroner fra kap.1137 post 51 til den felles posten.

Virksomhetskostnadene skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport

(departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

Landbruks- og matdepartementet ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer: *Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning og En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre*. De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapporter.

Departementet ber i tillegg om at det rapporteres på innsats (aktivitet) fordelt på departementets tematiske områder, herunder antall pågående, innvilgede og avsluttede prosjekter i budsjettåret, samt midler til disse. Videre bes Forskningsrådet om å gi kvalitative vurderinger av resultater og effekt på departementets områder, jf. mal for årsrapportering. Dette underbygges av eksempler på pågående og avsluttede forskningsprosjekter.

Forskningsrådet skal, utover ordinær årsrapportering, levere en liste over sluttrapporterte prosjekter, inkludert populærvitenskapelig framstilling, to ganger årlig.

6. Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2018. Vårmøtet vil være konsentrert rundt Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2017. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om Forskningsrådets Store satsinger 2020 og utkast til tildelingsbrev for 2019.

Med hilsen

Hanne Yssen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kirsti Gustad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/2892-14

16. januar 2018

Statsbudsjettet 2018 - Tildelingsbrev Norges forskningsråd

1. Innledning	1
2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	2
3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018	4
4. Felles post for virksomhetskostnader	9
5. Rapportering	11
6. Planlagte styringsmøter	12

1. Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Innst. og Prop. 1 S (2017–2018) for Nærings- og fiskeridepartementet og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Norges forskningsråd i 2018.

Gjennom dette tildelingsbrevet gir Nærings- og fiskeridepartementet rammer og føringer til Norges forskningsråd for forvaltning av midler over kap. 920 post 50. Det konstitusjonelle ansvaret for tilskuddet over kap. 920 post 50 er delt mellom næringsministeren og fiskeriministeren.

Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til tildelingsbrev til Forskningsrådet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer departementet. I tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer omtales også de oppgaver som Forskningsrådet skal ivareta for departementet i 2018.

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
912 660 680

Avdeling
Forsknings- og
innovasjonsavdelingen

Saksbehandler
Jartrud Steinsli
22 24 64 55

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Det vises til Prop. 1 S (2017-2018) og tildelingsbrev 2018 fra Kunnskapsdepartementet til Norge forskningsråd for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer samt målene regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd.

Forskningsrådet har følgende mål:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgiving

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Nærings- og fiskeridepartementet

Den overordnede målsettingen med Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Forskningsrådet over kap. 920 post 50 er at midlene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer.

Nærings- og fiskeridepartementets tildeling retter seg derfor i hovedsak mot Forskningsrådets mål om økt verdiskaping i næringslivet. Dette innebærer at Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger. Nærings- og fiskeridepartementets tildeling retter seg også mot Forskningsrådets mål om å møte store samfunnsutfordringer innenfor det strategiske området Hav. Tilskuddene vil også gi effekt/bidrag til de øvrige av Forskningsrådets mål.

Departementets tildeling rettes inn de tre strategiske områdene under målet om økt verdiskaping i næringslivet. De tre strategiske områdene under mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet er:

- **Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv**

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurranseevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

- **Styrket evne til omstilling i norsk økonomi**

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

- **Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv**

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi.

Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

I kap. 3 er tilskuddene gitt under det strategiske området der tilskuddet forventes å ha størst effekt/bidrag.

Departementet vil i 2018 særlig prioritere følgende områder:

- **Oppfølging av meldinger, planer og strategier**

Forskningsrådet har en rolle i oppfølgingen av en rekke av regjeringens meldinger, strategier og handlingsplaner. I 2018 anses oppfølging av Meld. St. 27 (2016-2017) Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende, havstrategien 'Ny vekst, stolt historie' som ble lagt fram i februar og Regjeringen sin strategi for eksport og internasjonalisering 'Verda som marknad' som særlig viktig. Det legges til grunn at Forskningsrådet innenfor målene, rammer og ordninger som gjelder for virksomheten, bidrar til å realisere ambisjonene i disse dokumentene. I 2018 vil også regjeringen igangsette et arbeid med en helsenæringsmelding. Forskningsrådet vil bli bedt om innspill til dette arbeidet.

Departementet er videre opptatt av samarbeid på tvers av etablerte næringer, sektorer og fagområder.

I handlingsplan for oppfølging av HelseOmsorg21-strategien sies det at Regjeringen vil "legge til rette for eit meir heilskaplig og koordinert samarbeid om forskning, innovasjon og næringsutvikling mellom forskingsmiljøa og matnæringa – innanfor mat, ernæring og helse". I Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021) vises det til behovet for økt kunnskap om sammenhengen mellom mat, ernæring og helse. Forskningsrådet bes om å legge til rette for forsknings- og innovasjonssamarbeid på dette området. Samarbeid på tvers av sektorer og fagområder vil blant annet være sentralt for å stimulere til innovasjon og ta ut synergier i form av kunnskapsoverføring med mer.

- **Miljø, miljøteknologi og bærekraft**

Nærings- og fiskeridepartementet ber Forskningsrådet ha fortsatt stor oppmerksomhet på miljø, miljøteknologi og bærekraftige løsninger, og at Forskningsrådet prioriterer dette i sin tildeling av midler.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsbrev punkt tre som omtaler styringsinformasjon som er felles for alle departementene. Krav til rapportering er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer. Det vises for øvrig til punkt 5 i dette brevet for særskilte rapporteringer til Nærings- og fiskeridepartementet.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For Norges forskningsråd er det fattet budsjettvedtak på kap. 920 post 50 på 2 104 176 000 kroner.

Bevilgningene er fordelt som følger (tall i 1000 kroner).

<i>Formål</i>	<i>Nærings- ministeren</i>	<i>Fiskeri- Ministeren</i>	<i>Totalt</i>
Økt konkurransevne og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	1 067 808	300 857	1 368 665
Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	592 060	138 172	730 232
Andre tiltak	2 317	2 962	5 279
<i>Sum kap. 920 post 50</i>	1 662 185	441 991	2 104 176

Det er også i 2018 lagt ett kutt på rammen for å fremme avbyråkratisering og effektivisering på 0,7 pst. Dette kuttet er fordelt flatt på tre strategiske områdene. Forskningsrådet fordeler kuttet på programmer og ordninger slik at eventuelle negative implikasjoner for måloppnåelse blir så lave som mulig.

Midler til programmer og tiltak i 2018 videreføres på om lag samme nivå som i 2017 med mindre det er spesifikt omtalt i tildelingsbrevet. Tilsvarende gjelder føringer gitt i 2017 hvor det ikke eksplisitt er sagt annet.

Tilskuddet betales ut to ganger i året (tentativt januar og august). Forskningsrådet kan omdisponere midler mellom programmer og ordninger hvis dette vurderes å gi høyere måloppnåelse. Større endringer må forelegges departementet. Det vises også til kap 3.5.

For å bidra til mål om økt verdiskaping i næringslivet fordeles tilskuddet over kap. 920 post 50 på følgende områder.

3.1 Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi.

(i 1000 kr)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- Minister	Totalt
Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	1 067 808	300 857	1 368 665

3.1.1 Forskningsprogrammer

For å øke konkurranseevnen i nytt og eksisterende næringsliv og styrke omstillingsevne i norsk økonomi styrkes muliggjørende teknologier med 45 mill. kroner, og Nærings ph.d. styrkes med 10 mill. kroner. Innenfor styrkingen av muliggjørende teknologier skal IKT-forskning prioriteres.

Muliggjørende teknologier er kunnskapsintensive teknologiområder med et bredt nedslagsfelt, som bygger opp under innovasjon og nyskaping innenfor en rekke ulike bransjer og anvendelsesområder.

Ordningen med å kunne gi støtte til områder med særskilte omstillingsbehov innenfor rammen av BIA (BIA-X) videreføres. Forskningsrådet bes vurdere om det er behov for utlysning av BIA-X midler også i 2018.

Det vises til at Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA skal utarbeide en felles handlingsplan for å følge opp bioøkonomistrategien. Forskningsrådet bes i samarbeid med Innovasjon Norge og SIVA om å følge opp denne.

Det bes om at Forskningsrådet vurderer hvordan Forskningsrådets virkemidler treffer små- og mellomstore bedrifers behov. Dersom det bidrar til bedre samlet måloppnåelse bes Forskningsrådet om å vurdere ev tiltak for å bidra til at virkemidlene bedre treffer små- og mellomstore bedrifers behov.

Innsatsen på reiselivsforskning videreføres i 2018 og slik at det samlet sett disponeres minimum 4 mill. kroner til dette formålet. Midlene skal disponeres til en videreføring av reiselivsforskning som reiselivsnæringen kan dra nytte av, og samarbeide om. Departementet legger vekt på at forskningsprosjektene er brukerstyrte, og at tildelingen skal bidra til økt kunnskapsnivå, samarbeid og nettverksbygging i den næringsrettede reiselivsforskningen.

Bevilgningene fra næringsministeren til Energi-X kuttes fra og med 2018. I tillegg kuttes bevilgningen til internasjonalt forskningssamarbeid over næringsministerens budsjett med 15 mill. kroner. Kuttet plasseres på de ordninger der kuttet vil ha minst negativ effekt relatert til Forskningsrådets måloppnåelse.

3.1.2 Marin og maritim forskning

Norge har komparative fortrinn i form av naturressurser og kunnskap innenfor havbaserte næringer, og det er et potensial for videre vekst i disse næringene. Regjeringen har derfor lagt fram en maritim strategi, en masterplan for marin forskning og en havstrategi. Midlene til marin og maritim forskning i Norges forskningsråd skal legge grunnlaget for bærekraftig forvaltning og videre vekst og nyskaping i havbaserte næringer.

Det er et potensial for å styrke kunnskapsoverføring på tvers av havbaserte næringer. Forskningsrådet bes om å videreføre tiltak som bidrar til økt kunnskapsflyt og læring på tvers av næringene, og legge til rette for økt samarbeid på tvers av sektorer, næringer og

fagområder. Herunder etablering av ny felles overbygning over dagens havprogrammer for bedre å legge til rette for økt kunnskapsutvikling på tvers av havnæringene.

Gjennom Innovasjon Norge tildeles det 30 mill. kroner til støtte til pilot- og demonstrasjonsprosjekter fra marin og maritim sektor. Midlene skal bidra til å redusere risikoen til private aktører som ønsker å realisere og kommersialisere ny teknologi. Midlene skal sees i sammenheng med eksisterende ordninger i virkemiddelapparatet, og Forskningsrådet og Innovasjon Norge bes om å samarbeide om forvaltning av midlene.

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for oppdrag knyttet til kunnskapsgrunnlaget om nye arter i oppdrett. Det ble i 2003 utarbeidet en rapport om «Planmessig igangsetting av nye arter i oppdrett» der markedspotensialet, norske næringsaktørers interesse for ulike arter, det biologiske kunnskapsgrunnlaget, miljø og så videre vurderes. Det er nå behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og Forskningsrådet bes om å igangsette et slikt arbeid innenfor en ramme på rundt 2 mill. kroner.

Det skal settes av 6 mill. kroner til MABIT-programmet. MABIT er et næringsrettet FoU-program innenfor marin bioteknologi i Nord-Norge.

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer der Norges forskningsråd bes etablere et permanent sekretariat for forsknings- og innovasjonsstrategien Maritim21. Dette skal fungere som et kontaktpunkt, der en person får spesielt ansvar for å følge opp strategien, som ble lagt frem 1. november 2016. I tilknytning til sekretariatet skal det etableres en rådgivende gruppe på 5-7 personer. Sekretariatet for Maritim21 skal rapportere til MARUTs Strategiske råd og arbeidsutvalg. Sekretariatet skal etableres 1. januar 2018, og evalueres etter 2 år.

3.1.4 Internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer, der det understrekes at Forskningsrådet skal videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene. Regjeringen har klare forventninger om at norske fagmiljøer og samfunns- og næringsliv deltar aktivt i Horisont 2020-samarbeidet og at de på noen områder er i front på den europeiske konkurransearenaen, jf. strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU. God og effektiv mobilisering til deltakelse i Horisont 2020 krever en helhetlig offentlig innsats som fokuserer på de potensielle deltakeres behov.

Forskningsrådet skal videre arbeide målrettet for å styrke det næringsrettede forskningssamarbeidet på bilateralt nivå med land utenfor EU som er av særlig strategisk betydning for Norge. Dette gjelder USA/Canada, men også Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika. Innenfor marint og maritimt forskningssamarbeid er også Chile, Portugal, Singapore og Sør-Korea relevante land å samarbeide med.

Departementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer når det gjelder JPI Oceans sekretariatet. JPI Oceans er et viktig tiltak for å styrke det langsiktige

forsknings- og utviklingsarbeidet om marin og maritim forskning i Europa, hvor Norge har en viktig rolle. Forskningsrådet har i dag ansvar for JPI Oceans sekretariatet. Det er besluttet at JPI Oceans sekretariatet skal etableres som en egen organisasjon under belgisk lov, fra primo 2018. Forskningsrådet skal dekke norske kostnader ved deltakelse i JPI Oceans AISBL, i tillegg til ev ekstrakostnader som følge av norske forpliktelser om å dekke en større andel av JPI Oceans driftskostnader i en oppstartsfase. Kostnadene dekkes innenfor Forskningsrådets virksomhetsbudsjett og i tråd tidligere års administrasjonsbudsjett. I rammen er det også inkludert midler til å dekke stilling til en ansatt med permisjon fra Nærings- og fiskeridepartementet. Med forbehold om Stortinget budsjettvedtak skal denne stillingen finansieres frem til 31.12 2019. Finansiering av faglige aktiviteter gjennom JPI Oceans vil komme i tillegg.

3.2 Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

(i 1000 kr)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Kommersialisering av forskningsresultater	190 624		190624
Basisbevilgning til teknisk –industrielle Institutter	371 959		371 959
Basisbevilgning til primærnærings- Institutter		110 399	110 399
Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte	29 478	27 773	57 251
Sum Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	592060	138 172	730 232

Formålet med bevilgningen til kommersialisering og nettverkstiltak er å legge til rette for bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte FoU-miljøer og næringsliv. Gjennom Forny2020 programmet øremerkes det midler til økt kommersialisering av forskningsresultater fra disse miljøene.

3.2.1 Kommersialisering av forskningsresultater

For å bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv styrkes Forny2020 med 25 mill. kroner. Det er viktig at prosjektenes markeds- og vekstpotensial avklares tidlig. Slik vil man også raskere kunne avslutte prosjekter uten tilstrekkelig verdiskapingspotensial.

Forskningsrådet bes ha særlig oppmerksomhet på samvirket mellom Forny2020 og øvrige kommersialiseringsordninger, også de som forvaltes av Innovasjon Norge og andre virkemiddelaktører, for slik å oppnå best effekt av de aktuelle kommersialiseringsvirkemidlene.

Studententreprenørskapsordningen (STUD-ENT) videreføres i 2018. Forskningsrådet bes om å gi departementet sin vurdering og anbefaling om eventuelt videreføring av STUD-ENT og om rammen for ordningen innen utgangen av april 2018. Vurderingen må relateres til måloppnåelse og alternativ bruk av midlene for å styrke studententreprenørskap.

3.2.2 Basisbevilgning teknisk – industrielle institutter

Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og bidra til økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene. Den blir styrket i tråd med regjeringens intensjon tilkjennegitt i Industrimeldingen (Meld. St. 27 (2016-2017) Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende.

Innenfor denne styrkingen skapes det rom for at SINTEF Raufoss Manufacturing AS tas opp på basisfinansieringsordningen for de teknisk-industrielle instituttene. Basisbevilgningen går inntil videre til dette instituttet og ikke til andre enheter innenfor SINTEF-konsernet. Enkelte institutt i basisfinansieringsordningen, deriblant dette, inngår i forskningskonserner, noe som reiser problemstillinger bl.a. knyttet til mulighetene til å disponere midlene til helhetlig strategisk instituttutvikling innenfor konsernet.

Departementet har mottatt informasjon fra Forskningsrådet om at Tel-Tek blir en del av Stiftelsen SINTEF, og om at enhetene i Stiftelsen SINTEF overføres til SINTEF AS. Dette innebærer at listen over teknisk-industrielle institutter endres fra den gitt i departementets Prop. 1 S (2017-2018), slik at Tel-Tek tas ut, og SINTEF AS tas inn og erstatter Stiftelsen SINTEF. De konsernspekifikke problemstillingene som er nevnt i forrige avsnitt vil også kunne bli reist i forbindelse med endringene omtalt i dette avsnittet.

Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet vil sammen med andre departementer gå gjennom disse problemstillingene og vurdere behov for endring av retningslinjene for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter.

Den resultatbaserte delen av bevilgningen til de teknisk-industrielle institutter tildeles etter indikatorer for vitenskapelig publisering, relevans, internasjonalisering og samarbeid med universiteter og høyskoler. I tråd med dette videreføres ordningen med 10 pst. omfordeling av grunnbevilgningene som en hovedregel på den teknisk-industrielle arenaen.

Nærings- og fiskeridepartementet forventer at Forskningsrådet ivaretar sitt strategiske ansvar for de teknisk-industrielle instituttene, og bidrar til at de videreutvikler sin rolle som nasjonale kompetansesentre for næringslivsrelevant forskning i Norge.

3.2.3 Basisbevilgning og annen institusjonsstøtte til primærnæringsinstitutter

Bevilgningen går til basisfinansiering av Nofima AS, SINTEF Ocean og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisbevilgningen skal brukes til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og skal stimulere instituttene til kvalitet, internasjonalisering og samarbeid. I 2018 skal 2,5 pst. av eksisterende grunnbevilgning omfordeles etter oppnådde resultat.

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd fortsatt tildeler strategisk instituttbevilgning til Havforskningsinstituttet. Midlene skal benyttes til kunnskaps- og kompetanseoppbygging på områder av strategisk betydning.

3.2.4 Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte

Denne posten omfatter departementets bevilgning til strategiske instituttbevilgninger, SIMULA Research Laboratory og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), Teknologirådet og NTVA. Departementet legger vekt på at Teknologirådet er et faglig uavhengig organ, og øremerker 9 mill. kroner til Teknologirådet i 2018.

3.3 Tilskudd til andre tiltak

(i 1000 kroner)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Andre tiltak	2 317	2 962	5 279

Midlene skal i 2018 gå til andre tiltak som ikke faller inn under virksomhetsbudsjettet.

3.4 Tilskudd til atomforskning (ny post 51)

Fra og med 2018 samles bevilget 102,5 mill. kroner til Haldenprosjektet (52,5 mill. kroner) og ekstraordinært tilskudd til drift av Haldenreaktoren (50 mill. kroner) på en ny post 51. . Bevilgningene til Haldenprosjektet utgjør Norges andel av driften av prosjektet i 2018, mens det ekstraordinære tilskuddet skal kompensere for bortfall av oppdragsinntekter for reaktoren. Målet med bevilgningene er å drifte Haldenprosjektet og dermed forske på nukleær sikkerhet og bidra til at kritisk kompetanse om reaktorens tekniske oppbygging beholdes, for å bidra til en mest mulig effektiv dekommisjonering. Om aktuelt kan midlene også benyttes til planlegging av dekommisjonering. Det er en forutsetning for tilskuddet at det ikke testes brensel som vil forårsake ytterligere fordyring av håndtering av brukt brensel. Tilskuddet vil bli utbetalt halvårlig, direkte til IFE. Styringen av bevilgningene vil foregå direkte med IFE. Det samme gjelder den tilknyttede tilskuddsfullmakten på 105 mill. kroner.

3.5 Fullmakt til midlertidig omdisponering

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet. Departementene og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle

bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Departementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

4.1 Departementsspesifikke administrative føringer

For å sikre en god utnyttelse av statens ressurser, er det viktig med tydelig rolledeling og et godt samarbeid mellom de ulike virkemiddelaktørene innenfor det norske innovasjonssystemet.

Innovasjon Norge, Siva, Forskningsrådet, Patentstyret, Enova, Norsk Romsenter og Norsk Design- og arkitektursenter er alle, på hver sine måter, viktige aktører i regjeringens arbeid med å legge til rette for vekst og nyskaping i norsk næringsliv.

Departementet ber virkemiddelaktørene organisere samarbeidet seg imellom på en måte som resulterer i tydelige og samkjørte virksomheter, som utøver sine respektive roller i et godt samspill, og på en slik måte at de ulike virkemidlene utfyller hverandre på en best mulig måte. Dette omfatter også samarbeid for utnytting av offentlig finansiert infrastruktur for forskning og innovasjon, inkludert testområder hav.

Det vises til at det fra og med 2017 ble bevilget midler til utvikling av støtte til testfasiliteter (katapult) over SIVAs budsjett. NFD forutsetter også at Innovasjon Norge, Siva og Norges forskningsråd vurderer hva som er hensiktsmessig rapportering fra katapultsentrene slik at måloppnåelse kan vurderes.

Romvirksomhet er et viktig virkemiddel for forskning og teknologiutvikling, jf. Meld. St. 32 (2012-2013) Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte.

Forskningsrådet skal derfor samarbeide med Norsk Romsenter der dette er hensiktsmessig. Forskningsrådet skal sammen med Norsk Romsenter og Innovasjon Norge utvikle en felles modell for kommersialisering og industrialisering innen romrelatert teknologiutvikling, teknologioverføring og nedstrøms romrelatert virksomhet.

Standard Norge bidrar til å opprettholde en nasjonal infrastruktur for standardiseringsarbeid i Norge. Det er ønskelig at Forskningsrådet har kjennskap til standardiseringssystemet, og en dialog med Standard Norge om standardiseringsprosesser av betydning for verdiskaping og norsk næringsliv, blant annet om muligheten for at flere forskere kan delta i standardiseringsprosesser.

4.2 Førings mangfold og likestilling

Det er et mål for regjeringen at alle skal ha like muligheter og frihet til å treffe egne valg, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne og seksuell orientering. Offentlige

myndigheter har plikt til å fremme likestilling og hindre diskriminering på sitt virkeområde. Det skal tilbys likeverdige tjenester til hele befolkningen. Ansatte bør også gjenspeile mangfoldet i befolkningen.

Departementet understreker at arbeidet for likestilling og mangfold videreføres i 2018, og det skal utarbeides strategier og tiltak på dette området. Arbeidet skal omtales i årsrapporten for 2018 og senere år. Departementet vil følge opp status for virksomhetens arbeid for å fremme likestilling og mangfold i styringsdialogen i løpet av året.

Departementet ber Forskningsrådet arbeide for at likestillings- og mangfoldsperspektivet er godt ivaretatt i drift, styring og iverksetting av programvirksomheten i Forskningsrådet.

5. Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

Forskningsrådet skal rapportere på måloppnåelse for Nærings- og fiskeridepartementets tildelinger strukturert etter Forskningsrådets mål 2, Økt verdiskaping i næringslivet og de tre strategiske områdene for dette målet. Der hvor det viser seg vanskelig å rapportere på de enkelte rapporteringskravene på departementsnivå, gir Forskningsrådet sin deskriptive vurdering:

- *Økt konkuranseevne i nytt og eksisterende næringsliv*

For denne prioriteringen er det i tillegg særlig viktig at Forskningsrådet rapporterer på kvalitetsutvikling i prosjektporteføljen for NFDs bevilgning.

- *Styrket evne til omstilling i norsk økonomi*
- *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøene og næringslivet*

For denne prioriteringen skal Forskningsrådet rapportere særskilt på næringslivets kjøp av FoU fra instituttene.

Forskningsrådet skal i tillegg rapportere på måloppnåelse for Nærings- og fiskeridepartementets tildelinger strukturert etter Forskningsrådets mål 3 Møte store samfunnsutfordringer, strategisk område Hav. Der hvor det viser seg vanskelig å rapportere på de enkelte rapporteringskravene på departementsnivå, gir Forskningsrådet sin deskriptive vurdering.

Departementet ber om en kvalitativ vurdering av hvordan øvrige føringer er håndtert i 2017.

Nærings- og fiskeridepartementet ber om at Forskningsrådet rapporterer for 2017 om SkatteFUNN- ordningen innen 1. mai 2018.

6. Planlagte styringsmøter

I 2018 avholdes det to styringsmøter.

Møte	Dato
Styringsmøte 1: Forskningsrådets årsrapport for 2017	Mai 2018
Styringsmøte 2: Tildelingsbrev 2019 og store satsinger	November 2018

Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 920 post 50 stilt til disposisjon for Norges forskningsråd.

Med hilsen

Bent Faster Sunde (e.f.)
Fung. ekspedisjonssjef

Jartrud Steinsli
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Innovasjon Norge
Patentstyret
SIVA
Institutt for energiteknikk

Innhold

1	Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	3
1.1	Mål	3
1.2	Sektorpolitiske prioriteringer fra Olje- og energidepartementet.....	3
1.3	Styringsinformasjon	4
2	Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018	4
3	Felles post for virksomhetskostnader	6
4	Krav til rapportering	7
5	Planlagte møter i 2018	7
6	Tildeling.....	8

Det vises til Prop. 1 S (2017-2018) fra Olje- og energidepartementet og Innst. 9 S (2017-2018). Tildelingsbrevet tar utgangspunkt i disse dokumentene og gir en nærmere beskrivelse av premisser og føringer for oppgavene Norges forskningsråd skal utføre i 2018, hvilke mål som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

1 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

1.1 Mål

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2018 som omtaler helheten i regjeringens overordnede fem forskningspolitiske mål og prioriteringer samt mål og resultatkrav (MRS-målene) som regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

1.2 Sektorpolitiske prioriteringer fra Olje- og energidepartementet

Prioriteringene under dette punktet danner, sammen med styringssystemet omtalt ovenfor, rammen for bruken av midler fra Olje- og energidepartementet i 2018.

De sektorpolitiske prioriteringene innen energi, petroleum og CO₂-håndtering er omtalt under programkategori 18.30 Forskning og næringsutvikling og programkategori 18.40 CO₂-håndtering i Prop. 1 S (2017-2018) for Olje- og energidepartementet.

Regjeringens hovedmål for satsingen på forskning, utvikling og demonstrasjon innenfor energi- og petroleumsektoren er at den skal bidra til økt verdiskaping og sikker, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av energi- og petroleumssressursene. Innsatsen har følgende delmål:

- Sikre langsiktig kunnskaps- og teknologiutvikling
- Fremme konkurransedyktighet og økt verdiskaping i energi- og petroleumsnæringene i Norge

Viktige overordnede prioriteringer for midlene fra Olje- og energidepartementet til energi- og petroleumsforskning i 2018 er:

- Økt langsiktig kompetanseutvikling i energi- og petroleumsektoren (*Møte store samfunnsutfordringer, Økt verdiskaping i næringslivet*).
- Reduserte negative miljø- og klimavirkninger av virksomheten (*Møte store samfunnsutfordringer*).
- Styrket norsk konkurransekraft innenfor energi- og petroleumsektoren, særlig på områder hvor norske aktører har spesielle fortrinn (*Økt verdiskaping i næringslivet*).
- Økt kunnskap som grunnlag for politikkutvikling og god forvaltning av energi- og petroleumssressursene (*Møte store samfunnsutfordringer*).
- Styrket forskningssamarbeid med land med sterk relevans for norske forsknings- og teknologimiljøer samt norsk næringsliv innenfor energi- og petroleumsområdet (*Økt verdiskaping i næringslivet, Økt vitenskapelig kvalitet*).
- Økt deltakelse fra norske aktører i internasjonal forskningsaktivitet, særlig Horisont 2020 (*Økt verdiskaping i næringslivet, Økt vitenskapelig kvalitet*).

Det er over angitt i parentes hvordan disse prioriteringene korresponderer med målene som er fastsatt for Norges forskningsråd.

1.3 Styringsinformasjon

Det vises til punkt 3 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Norges forskningsråd som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

2 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For 2018 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Betegnelse	Kap/post	Kroner
Petroleumssektoren:	1830.50	319 913 000
<i>PETROMAKS 2</i>		207 913 000
<i>DEMO 2000</i>		70 000 000
<i>Forskningssentre for petroleumsvirksomhet</i>		30 000 000
<i>MARINFORSK</i>		5 500 000
<i>Strategisk petroleumsforskning</i>		6 500 000
Energisektoren	1830.50	450 000 000
<i>ENERGIX</i>		265 000 000
<i>Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)</i>		177 000 000
<i>Strategisk energiforskning</i>		8 000 000
CO₂-håndtering:	1840.50	92 101 000
<i>CLIMIT-FoU</i>		92 101 000
Sum overføring til Norges forskningsråd		862 014 000

De midler som stilles til disposisjon for Norges forskningsråd skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor den enkelte sektor, så lenge man sikrer måloppnåelse på sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra føringer i tildelingsbrevet og behov for omdisponeringer over 5 mill. kroner skal tas opp med Olje- og energidepartementet.

Tildelte midler for 2018 vil bli utbetalt i januar og august.

Overordnede budsjettføringer

Midlene over Olje- og energidepartementets budsjett skal gå til prosjekter med høy samfunnsøkonomisk nytte, vitenskapelig kvalitet og relevans, og som ellers ikke ville blitt realisert eller realisert i et mindre omfang eller over lengre tid.

Departementet forventer at de nasjonale forsknings- og utviklingsstrategiene Energi21 og OG21 legges til grunn for prioriteringen av støtte til prosjekter og aktiviteter på henholdsvis energi- og petroleumsområdet.

Norges forskningsråd skal også arbeide for en god sammenheng mellom nasjonale og internasjonale virkemidler og programmer innenfor energi- og petroleumsforskning og CO₂-håndtering. Der det er hensiktsmessig skal Norges forskningsråd se på mulighetene for samarbeid og felles utlysninger mellom energi- og petroleumsprogrammene eller andre relevante programmer.

Departementet ber Norges forskningsråd følge opp at helse, miljø og sikkerhet (HMS) er en integrert del av energi- og petroleumsforskningen.

Som omtalt i Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer, er det forventet at Forskningsrådet samarbeider med øvrig virkemiddelapparat. Olje- og energidepartementet er særlig opptatt av at Norges forskningsråd bidrar til et effektivt samarbeid med andre relevante virkemiddelaktører og myndighetsorganer, som Oljedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Enova SF, Gassnova SF og Innovasjon Norge.

Departementet forutsetter for øvrig at tildelte midler benyttes i tråd med vedtatte programplaner og styrende dokumenter.

Petroleumssektoren

Av midlene til petroleumsforskning skal minst 25 mill. kroner settes av til forskning rettet mot energieffektivisering og reduksjon av klimagassutslipp tilknyttet olje- og gassproduksjon på norsk sokkel.

Det settes av 30 mill. kroner til forskningssentre for petroleumsvirksomhet. Av dette går 15 mill. kroner til opprettelse av et nytt senter for lavutslippsteknologi, 10 mill. kroner til senter for økt utvinning, og 5 mill. kroner til senter for arktiske utfordringer på norsk sokkel (her bidrar Utenriksdepartementet også med 5 mill. kroner, slik at den samlede budsjetttrammen utgjør 10 mill. kroner).

Av midlene som er satt av til strategisk petroleumsforskning skal 2,5 mill. kroner gå til sjøfugl-programmet SEAPOP i regi av Norsk Polarinstitutt og Norsk institutt for naturforskning, 3 mill. kroner til The International Ocean Discovery Program (IODP) og 1 mill. kroner til ordningen Fri prosjektstøtte knyttet til matematikk, naturvitenskap og teknologi.

Energisektoren

Av midlene til strategisk energiforskning skal 6,5 mill. kroner gå til prosjektetableringsstøtte gjennom PES2020-ordningen, som skal styrke norske forsknings- og teknologimiljøers deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020 (2014–2020). Videre settes 1,5 mill. kroner av til Norsk institutt for sjørett sitt strategiske universitetsprogram om energirett, med fokus på regulering av kraftmarkedet.

Olje- og energidepartementet er en sentral bruker av samfunnsvitenskapelig forskning på energi-området. Departementet ber Forskningsrådet videreføre FME-satsingen innenfor samfunnsvitenskapelig forskning. Departementet ønsker dialog om innretningen av den samfunnsvitenskapelige prosjektporteføljen og nye utlysninger, herunder for FME.

CO₂-håndtering

Olje- og energidepartementet er opptatt av at Norges forskningsråd i samarbeid med Gassnova vurderer og synliggjør hvordan nye og eksisterende CLIMIT-prosjekter kan bidra til raskere utvikling og anvendelse av CO₂-håndteringsteknologier. I arbeidet med CLIMIT må det ses på mulighetene for å hente ut synergier mellom programmet og prioriteringene som kommer frem i implementeringsplanen for CCS utarbeidet gjennom EUs Strategic Energy Technology Plan (SET-planen).

Internasjonalt samarbeid og øvrige budsjettføringer

EUs forsknings- og innovasjonssatsing på energiområdet er svært viktig for Norge å ta del i. Mobilisering og oppfølging av norske energiforskningsmiljøer og norsk næringsliv på området har høy prioritet. Det samme har arbeidet med å påvirke EUs satsing ut i fra norske interesser. Norges forskningsråd spiller en nøkkelrolle i dette arbeidet, både gjennom deltakelsen i energikomiteen i Horisont 2020 og ansvaret som National Contact Point (NCP), og gjennom samarbeidet med Olje- og energidepartementet i forbindelse med norsk deltakelse i SET-planen.

Olje- og energidepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev, som understreker at Forskningsrådet skal videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene. På EU-området omfatter dette også deltakelse i arbeidet med ACT, samt ECCSEL ERIC der det i tillegg forutsettes at Forskningsrådet dekker kostnadene ved norske forpliktelser finansiert med midler fra Kunnskapsdepartementet. Videre omfatter det arbeid rettet mot andre relevante internasjonale samarbeidsarenaer, slik som Det internasjonale energibyrådet (IEA), Nordisk energiforskning, Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF) og Mission Innovation.

Som det fremgår av Kunnskapsdepartementets brev, skal Forskningsrådet prioritere internasjonalt forskningssamarbeid med de prioriterte samarbeidslandene. Olje- og energidepartementet er særlig opptatt av samarbeidsavtalene Norge har med USA, Brasil og Japan, men er også opptatt av at Forskningsrådet bidrar til å styrke øvrig forskningssamarbeid med land med sterk relevans for energi- og petroleumsområdet, som Kina og Canada.

Øvrige føringer

Olje- og energidepartementet legger vekt på den rollen OG21 og Energi21 har når det gjelder departementets ivaretagelse av sitt sektoransvar. Departementet er opptatt av at Forskningsrådet sikrer videre finansiering av arbeidet med de nasjonale forsknings- og utviklingsstrategiene slik at kapasiteten og administrasjonen opprettholdes i tråd med tidligere forutsetninger.

Departementet ber Forskningsrådet om å fullføre det planlagte prosjektet som undersøker effekter av de målrettede aktivitetene innenfor energiforskning (ENERGIX, FME og CLIMIT), slik at departementet kan bruke resultatene fra prosjektet høsten 2018.

Departementet ber også Forskningsrådet om å delta med stand på ONS Innovasjonspark i august for å fremme små- og mellomstore bedrifter i energi- og petroleumssektoren.

Olje- og energidepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for følgende nye oppdrag:

- Fremskaffe kunnskapsgrunnlag for forskning og teknologiutvikling på området mineralutvinning på havbunnen. Arbeidet skal påbegynnes i 2018 og ferdigstilles innen 30. juni 2019.

3 Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285, post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285, post 55.

Virksomhetskostnader over kap. 285, post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. For nærmere omtale av den nye posten for virksomhetskostnader i Forskningsrådet vises det til Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon for 2018, programkategori 07.70.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Olje- og energidepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

4 Krav til rapportering

Olje- og energidepartementet ber om rapportering innen **2. mai 2019** på følgende sektorpolitiske områder:

- Petroleum
- Energi
- CO₂-håndtering

De sektorpolitiske prioriteringene er utypet i punkt 1.2 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i vedlegg til årsrapport for 2018 (departementsvise rapporter).

Rapporteringen skal gi en samlet oversikt over finansieringen av forskning innenfor departementets sektor, herunder finansieringen over andre departementers budsjetter (inkludert relevante SFI/SFF og innrapporterte FoU-investeringer i SkatteFUNN).

Aktivitetsrapporteringen skal kombineres med kvalitative vurderinger, herunder overordnede redegjørelser av hvordan satsingene på energi- og petroleumsområdet over tid bidrar til målene omtalt i punkt 1. Vurderingene skal også omfatte resultater av internasjonalt forsknings-samarbeid.

Olje- og energidepartementet ber i tillegg om:

- Rapportering på oppfølgingen av Energi21 og OG21 gjennom Norges forskningsråds aktiviteter og virkemidler.
- Gode eksempler på forskningsprosjekter og -resultater fra hele departementets ansvarsområde.
- Tildelingsprosent i siste års prosjektutlysninger i ENERGIX, PETROMAKS 2, DEMO 2000 og CLIMIT, både når det gjelder antall prosjekter og omsøkt beløp. Departementet ønsker også en oversikt over hvor stor andel av prosjektsøknadene vurdert til høy kvalitet (karakter 5 og høyere) som har blitt tildelt støtte.
- Rapportering på prosjekter med finansiering fra PETROMAKS 2 og DEMO 2000 med relevans for reduserte klimautslipp eller energieffektivisering.

Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for en oversikt over øvrige rapporteringskrav og tidsfrister.

Rapportering til IEA

Årlig rapportering til IEA som viser forskningsstatistikk på områdene petroleum, energi og CO₂-håndtering skal sendes til departementet **innen 27. januar 2018**. Det vil bli sendt en egen bestilling i tråd med etablert praksis.

5 Planlagte møter i 2018

Dato	Styringsmøte - sentrale tema	Sted
7. juni (kl. 9-12)	Årsrapport for 2017 Budsjettforslag for 2019	Norges forskningsråd
4. desember (kl. 9-12)	Foreløpig tildelingsbrev for 2019 Ev. satsingsforslag for 2020	Olje- og energidepartementet

Det planlegges følgende møter mellom Olje- og energidepartementet og Norges forskningsråd i 2018:

Dato	Tema
5. april, kl. 9-11	PETROMAKS 2
19. april, kl. 9-11	ENERGIX
26. april, kl. 9-11	DEMO 2000
24. april, kl. 9-11	CLIMIT
15. mai, kl. 9-11	FME-ordningen
1. november, kl. 9-11	Status på energi- og petroleumsområdet (Indikatorrapporten)

Departementet vil komme nærmere tilbake til dagsorden for møtene på et senere tidspunkt. Øvrige møter avtales etter behov.

6 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for statlig økonomistyring § 7 vil Olje- og energidepartementet med dette meddele at Norges forskningsråd i 2018 tildeles og gis adgang til å disponere de bevilgningene som er beskrevet i dette brevet, jf. Stortingets vedtak av 13. desember 2017.

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1507

21.12.2017

Tildeling av midler til Norges forskningsråd 2018

1. INNLEDNING

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 1 S (2017-2018) og Innst. 13 S (2017-2018). Dette brevet gjelder Stortingets budsjettvedtak og rammer og styringssignaler for hvordan Norges forskningsråd skal forvalte midler bevilget over kap. 1301 post 50 Samferdselsforskning, mål- og resultater og rapporteringskrav. Vi viser videre til tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement for Norges forskningsråd.

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Samferdselsdepartementet viser til de fem målene regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
<http://www.sd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 904

Strategi,- økonomi og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Siri Hall Arnøy
22 24 82 04

4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgiving

Det vises til tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement for nærmere omtale av Forskningsrådets mål og for regjeringens overordnede forskningspolitiske mål.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Samferdselsdepartementet

God infrastruktur er en grunnpilar i et moderne samfunn. Forskning kan frembringe ny teknologi og innsikt som er nødvendig for at Norge skal ha et moderne mobil-, bredbånds- og transportnett. Folk skal ha tilgang til moderne og trygge elektroniske kommunikasjonstjenester og til transport som er sikker, gir tilgjengelighet for alle og med effektiv og forutsigbar reisetid. Næringslivet skal få sine varer og tjenester raskt og billig fram til markedene. Transportsystemet skal være miljøvennlig og støtte opp under regjeringens mål om en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn innen 2050. Samferdselsdepartementets bevilgning til Norges forskningsråd skal sikre at vi utnytter mulighetene som forskning, utvikling og innovasjon gir, til å nå de overordnede målene for ekom- og transportpolitikken slik disse er uttrykt i Meld. St. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge* og Meld. St. 33 (2016-2017) *Nasjonal transportplan 2018-2029*. Dette innebærer at Samferdselsdepartementets sektorpolitiske prioriteringer særlig knytter seg til målene om at Forskningsrådet skal bidra til økt verdiskaping i næringslivet og til at vi møter store samfunnsutfordringer. God rådgiving, et velfungerende forskningssystem og økt vitenskapelig kvalitet er en forutsetning for ivaretagelse av de sektorpolitiske prioriteringene. For å møte samferdselssektorens utfordringer kreves relevant forskning med høy kvalitet, og at resultater fra forskningen tas i bruk i næringslivet, i beslutningsprosesser og gjennom deltagelse i internasjonalt forskningssamarbeid.

Samferdselsdepartementets tildeling til Forskningsrådet er delt i to hovedområder, transportforskning, herunder den nye satsingen Pilot-T, og forskning på elektronisk kommunikasjon (ekom). Utviklingen knyttet til digitalisering i transportsektoren/intelligente transportsystemer (ITS) gjør elektronisk kommunikasjon til en stadig viktigere del av transportinfrastrukturen. Vi gjør i det følgende nærmere rede for de sektorpolitiske prioriteringene innenfor disse to hovedområdene, men påpeker samtidig at Forskningsrådet også må vurdere sammenhengen mellom de to områdene.

Transportsektoren er i ferd med å gjennomgå raske og dramatiske endringer knyttet til digitalisering/ITS og til lavutslippssomstilling. Ny teknologi er sentralt, men også nye forretningsmodeller og bruksmønstre. I Nasjonal transportplan 2018-2029 vises det til at den teknologiske utviklingen både gjør det mulig å bedre møte store samfunnsutfordringer gjennom at vi får nye muligheter til å nå de transportpolitiske målene innen sikkerhet, klima/miljø og framkommelighet, og at nye mobilitetsløsninger og teknologier representerer et marked i betydelig vekst internasjonalt og dermed en mulighet for økt verdiskaping for næringslivet. Transportforskningen bør både bidra til utvikling av nye løsninger og til innsikt i hvordan løsningene best kan tas i bruk, og konsekvenser av de valgene vi tar knyttet til hvordan vi implementerer ny teknologi. Det er behov for bedre kunnskap knyttet til spørsmål som hvordan fremtidig infrastrukturutbygging bør utvikles og tilpasses, finansiering av investering og drift i fremtidens transportsystem (herunder nye forretningsmodeller og nye

betalings- og datasikkerhetsløsninger som eksempelvis bruk av blockchain), konsekvenser for regulering og rolledeling mellom ulike kommersielle, statlige og fylkeskommunale selskaper i fremtiden.

Videre er det viktig å sikre læring av ulike forsøk som gjøres med ny teknologi i sektoren (dette kan handle om autonome kjøretøy eller droner, men også eksempelvis bruk av AI innen trafikkplanlegging og –styring), og å bidra til at løsninger fra andre sektorer og andre land raskere tas i bruk. Problemstillinger knyttet til ny teknologi er relevant for hele bredden av sektoren, både når det gjelder transportformer (veg, bane, sjø og luft) og ulike temaer som persontransport, godstransport, transportsikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap og langsiktig omstilling mot lavutslippssamfunnet. For mange løsninger innen persontransport kan byene bli viktige som arenaer og som tidlige brukere, og ny kunnskap og nye løsninger bør støtte opp under den betydelig by- og kollektivsatsingen som er varslet i Nasjonal transportplan. Sentralt her er byvekstavtalene, der det legges opp til en statlig innsats på over 66 mrd. kr. i planperioden.

Den raske utviklingen innen autonome løsninger innenfor sjøtransport, herunder i havn og på fartøy, som kan støtte opp under effektive logistikkjeder, godsoverføring, sjøsikkerhet og beredskap, samt redusere klima- og miljøbelastning, bør følges nøye. Autonome løsninger er også stadig mer aktuelle for andre transportformer.

Det er viktig at forskningen bidrar til tettere kobling mellom fagdisiplinene og bidrar til et mer innovativt og forskningsbasert næringsliv og fornyelse innenfor offentlig sektor. Det er også viktig med godt samarbeid mellom Forskningsrådet og andre aktører i virkemiddelapparatet (som Innovasjon Norge og Enova) for å sikre at forskningsresultater får størst mulig anvendelse både med tanke på verdiskaping og å møte samfunnsutfordringer.

Regjeringens mål med bevilgningene til forskning på elektronisk kommunikasjon er å sikre brukere i hele landet gode, rimelige og framtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, samt bidra til innovasjon og videreutvikling i bransjen. Samferdselsdepartementets forskningsmidler skal utvikle kunnskap om effektiv utnyttelse av infrastruktur, økt sikkerhet og avanserte ekomnettjenester i Norge. Innsatsen skal gå til områder hvor norske miljø kan hevde seg kunnskapsmessig og kommersielt, øke sikkerhet og robusthet i nettene og gi et godt grunnlag for videre politikk- og regelverksutforming. Norge er et av de mest digitaliserte landene i verden. Det betyr at vi ofte møter utfordringer og muligheter innen ekomnettjenester tidligere enn de fleste andre land og at sikkerhet- og beredskap i ekomnett- og tjenester får økende betydning i takt med betydningen nettene har for samfunnskritiske tjenester og samfunnets funksjon.

2.2 Styringsinformasjon

Samferdselsdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsbrev for 2018 punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene. Rapportering på de sektorpolitiske prioriteringene er nærmere omtalt under punkt 5 i dette tildelingsbrevet.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2018

Norges forskningsråd forvalter 152,014 mill. kr av bevilgningen i 2018 over kap. 1301 Forskning og utvikling mv., post 50 Samferdselsforskning. Denne fordeles med 95,22 mill.kr til transportforskning og 56,794 mill. kr til ekomforskning.

Det er rammeoverført 8,6 mill. kr til drift av Norges forskningsråd til Kunnskapsdepartementets budsjett, jf. omtale i punkt 4.

Fordelingen av midlene til transport- og ekomforskning framgår av tabell 1.1 og 1.2.

TABELL 1.1. Transportforskning 2018

	kr
Transport 2025	42 920 000
ENERGIX	29 300 000
SAMRISK II	1 000 000
Strategiske instituttsatsinger	6 000 000
Pilot-T	14 000 000
Transport 21-prosess	2 000 000
<hr/>	
Totalt:	95 220 000
<hr/>	

TABELL 1.2. Ekomforskning 2018

	kr
IKTPLUSS	28 794 000
CRNA	12 000 000
Simula@UiB	5 000 000
SIMULA – Grunnbevilgning	10 000 000
SAMRISK II	1 000 000
<hr/>	
Totalt	56 794 000
<hr/>	

Bevilgningen skal disponeres i samsvar med forutsetningene i Prop. 1 S (2017-2018) og Innst. 13 S (2017-2018). Vi minner om at departementene og Riksrevisjonen til enhver tid kan be om innsyn i bruken av midlene. Samferdselsdepartementet legger opp til to utbetalinger av bevilgningen, den første i januar og den andre i august.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor hovedområdene ekom- og transportforskning, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt, med unntak for Pilot-T-midlene som ikke kan omdisponeres uten at dette tas opp med Samferdselsdepartementet. Det er ikke anledning til å omfordele midler mellom de to hovedområdene. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal

alltid tas opp med Samferdselsdepartementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

Samferdselsdepartementets budsjettmessige føringer og aktivitetskrav:

- Pilot-T-midlene skal bidra til å utnytte potensialet for næringsutvikling og innovasjon knyttet til nye mobilitetsløsninger, og til at teknologi som har potensiale for å bidra til et transportsystem med bedret framkommelighet, sikkerhet og/eller reduserte utslipp raskere tas i bruk. Innsats innenfor Pilot-T kan knyttes til hele bredden av de sektorpolitiske prioriteringene for transport skissert i 2.1. For Pilot-T må Forskningsrådet legge opp arbeidet slik at man kommer raskt i gang og samtidig slik at man kan bidra til og justere kursen på grunnlag av en 21-prosess (se også omtale under punkt 4). Forskningsrådet har i kommunikasjon med Samferdselsdepartementet skissert at forprosjekt-prosjektformen kan være hensiktsmessig innenfor Pilot-T i oppstarten. Forprosjekter er mindre prosjekter og krever dermed mindre av søknadsskriver og av søknadsbehandling, og kan bidra til raskt å mobilisere aktører ut over de som allerede benytter Forskningsrådets andre tilbud på transportsiden. Samferdselsdepartementet støtter denne tilnærmingen. Samferdselsdepartementet ønsker å bli orientert om hva slags søknader som kommer inn til forprosjekter innenfor Pilot-T (jf. punkt 6 Planlagte styringsmøter).

Det er lagt opp til at Pilot-T forvaltes av Norges forskningsråd og Innovasjon Norge i felleskap. Selv om tildelingen er todelt slik at Innovasjon Norge og Norges forskningsråd forvalter 15 millioner kroner hver, gjør dette det nødvendig med en tett dialog mellom disse virkemiddelaktørene. Videre er det nødvendig med en god dialog mellom virkemiddelaktørene og transportetatene, Avinor, Nkom og NTP-sekretariatet for å sikre at Pilot-T og annen transportrelatert aktivitet i Forskningsrådet og innsatsen til de andre aktørene i sektoren spiller godt sammen, og det er viktig at dette er koordinert med innsatsen som skjer gjennom Enova.

Det er ikke et krav fra Samferdselsdepartementet at Pilot-T er organisert som et eget program hos Forskningsrådet, men Pilot-T skal synliggjøres eksempelvis gjennom at det tydelig fremgår i utlysning at det er Pilot-T-midler som lyses ut. Det kan også være aktuelt å synliggjøre Pilot-T gjennom et eget seminar/egen mobiliseringsinnsats rettet mot næringslivet eller liknende. Dersom Forskningsrådet anser det hensiktsmessig kan dette være en del av en bredere utlysning. Det er positivt dersom Pilot-T bidrar til mobilisering og samordning også knyttet til andre virkemidler i Forskningsrådet.

- Transport 2025 skal fremme kunnskap og løsninger som kan bidra til å utvikle et helhetlig og framtidsrettet transportsystem som dekker næringslivet og samfunnets behov for effektiv, sikker og bærekraftig transport. Programmet skal omfatte alle de fire transportformene. Det legges til grunn at ITS inngår som et viktig tema, og at teknologiske endringer og forståelsen av disse er relevant for hele bredden av temaer i Transport 2025. Transport 2025 skal være et nav innenfor forskning på transportfeltet og legge til rette for godt samspill og samhandling med øvrige programmer i Norges forskningsråd. Arbeidet for å sikre samspill og samhandling må være koordinert med arbeidet som gjøres gjennom Pilot-T. Programmet skal

bidra til å fremme norske miljøer i internasjonalt samarbeid, ikke minst i EUs rammeprogram for forskning Horisont 2020. Samferdselsdepartementet har merket seg at Forskningsrådet har meddelt at man fra 2018 tar sikte på at Transport 2025 også vil finansiere innovasjonsprosjekter for næringslivet. Samferdselsdepartementet ser positivt på at man forsøker denne prosjektformen innenfor Transport 2025.

- Det forutsettes at midlene til ENERGIX anvendes til kunnskapsutvikling og løsninger som reduserer klimaskadelige utslipp fra transportsektoren (veg, bane, sjø og luftfart). Midlene skal fordeles mellom forskning som fremmer utvikling av teknologi og samfunnsvitenskapelig forskning rundt miljøvennlige transportsystemer, virkemidler og løsninger.
- Utbetaling av bevilgningen til strategiske instituttsatsinger (SIS) til Transportøkonomisk institutt forutsetter departementets godkjenning av nye SISer i tråd med ny praksis for godkjenning av SIS. SD vil informere Forskningsrådet om nye SIS ved TØI når prosessen er slutført.
- Transport 21-prosessen skal være en bred strategiprosess knyttet til transportforskningsområdet. Det er avgjørende at en 21-prosess på transport er tilpasset prosessen knyttet til rullering av Nasjonal transportplan, som den overordnede strategiprosessen for utvikling av transportsektoren. Samferdselsdepartementet gir Forskningsrådet i oppdrag å gjennomføre en Transport 21-prosess, og legger til grunn at Forskningsrådet vil ha tett kommunikasjon med NTP-sekretariatet slik at man unngår unødige duplisering av arbeid og slik at resultatene fra en 21-prosess også kan bidra til NTP-prosessen. Det forutsettes at midlene fra Samferdselsdepartementet til IKTPLUSSE anvendes til ekomforskning med kunnskapsutvikling til områdene kompleksitet og robusthet, data og tjenester overalt og et trygt informasjonssamfunn.
- SIMULA-senterets grunnbevilgning, finansiering av Robuste nett senteret (CRNA) og finansiering av Simula@UiB videreføres for 2018. For CRNA har departementet lagt inn en økning i bevilgningen for å videreutvikle sensornettet som senteret drifter og særlig forske på problemstillinger knyttet til kjernenett og nasjonal autonomi. Samferdselsdepartementet ber Norges forskningsråd fortsette å administrere tildelingen og følge opp senteret på vegne av Samferdselsdepartementet.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55. Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. For nærmere omtale av den nye posten for virksomhetskostnader i

Forskningsrådet vises det til Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon for 2018, programkategori 07.70.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Samferdselsdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

Samferdselsdepartementet viser videre til at det i Prop 1 S (2017-2018) under omtalen av kapittel 1301 post 50 heter at "For den nye satsingen Pilot-T er det noe usikkert om satsingen medfører endrede virksomhetskostnader. Dersom det viser seg at satsingen medfører kostnader, vil midler bli rammeoverført". Samferdselsdepartementet ser behov for en bredere strategiprosess knyttet til transportforskningsområdet. Behovet for en slik prosess knytter seg både til Pilot-T som ny satsing og til de store endringene som skjer innenfor transportsektoren. Samferdselsdepartementet viser til at Forskningsrådet har skissert kostnaden ved en 21-prosess til å være 2 mill. kr og legger opp til at disse midlene blir rammeoverført til Kunnskapsdepartementet i tråd med det som er varslet i Prop 1 S (2017-2018).

5. RAPPORTERING

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer.

Samferdselsdepartementet ber om rapportering på de sektorpolitiske prioriteringene: transport og ekom. De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Innenfor transport bør rapporteringen for 2018 også si noe om erfaringene med oppstart av Pilot-T. Samferdselsdepartementet understreker at inndelingen i to hovedområder ikke er til hinder for å omtale fellestrekk mellom områdene, jf. også 2.1. Samferdselsdepartementet understreker videre at det er ønskelig å se på utviklingen av Forskningsrådets portefølje innenfor de sektorpolitiske prioriteringene, og at det er avgjørende for god rådgivning at Forskningsrådet fortsetter utviklingen i retning av porteføljetankegang og ikke ensidig rapporterer pr program. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapportene.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Samferdselsdepartementet vil avholde styringsmøte med Norges forskningsråd på våren og i november eller desember 2018. Til møtet på våren 2018 legger departementet opp til å diskutere foreløpige erfaringer med Pilot-T og forprosjekter (jf. punkt 3).

Med hilsen

Kjell Rosanoff (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Hall Arnøy
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Innovasjon Norge
Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Riksrevisjonen
Riksrevisjonen
Innovasjon Norge

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Norges Forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

14/8259 -

22.01.2018

Statsbudsjettet 2018 – Tildelingsbrev nr. 1 fra Utenriksdepartementet

1 Innledning

Vi viser til Prop. 1 S (2017-2018) og budsjett for 2018 som Stortinget behandlet og vedtok 14.12.2017.

Utenriksdepartementet stiller i dette tildelingsbrevet 104 708 000 kroner til rådighet for Norges forskningsråd for 2018.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd
Regjeringen har vedtatt følgende mål for Norges forskningsråds virksomhet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning.

Det vises til punkt 2 og 3 i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement for nærmere omtale av Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og av Forskningsrådets mål.

Utover det som er omtalt i dette brevet, stiller departementet gjennom Financial Mechanism Office (FMO) i Brussel midler til rådighet for Forskningsrådet for

gjennomføring av bilaterale program om forskningssamarbeid finansiert av EØS-midler. Forskningsrådet avsluttet i 2017 rollen som programpartner (Donor Programme Partner) for norsk forskningssamarbeid med Estland, Latvia, Polen, Romania og Den tsjekkiske republikken (et planlagt programsamarbeid med Ungarn ble avlyst). I 2018 intensiveres arbeidet med konkretisering og implementering av nye forskningsprogrammer med de samme landene, samt Litauen og Portugal (forhandlingene pågår fortsatt med Ungarn). Forskningsrådets rolle og oppgaver som programpartner fremgår av rammeavtalen mellom FMO og Forskningsrådet.

Det vises også til eget tildelingsbrev fra Norad til Forskningsrådet, som vil gi finansiering og føringer for operasjonalisering av NORGLOBAL-2, GLOBVAC og VISJON 2030.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementets tildelinger til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til måloppnåelse under Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet og Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer. Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet er også relevant for enkelte av programmene.

Utenriksdepartementet har et sektoransvar for fagområder knyttet til utenriks- og utviklingspolitikken, samt deler av sikkerhetspolitikken. Investeringene skal styrke forskning som bidrar til kunnskap om og innsikt i globale utfordringer og gir bærekraftige løsninger i utviklingsland, knyttet til den globale innsatsen for å nå FNs bærekraftsmål. Det forventes at forskningen er utfordringsbasert og konsentreres om geografiske og tematiske områder som er særlig relevante for norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Dette inkluderer blant annet nordområdene, Arktis og Russland, miljøvennlig teknologi, europaforskning og prioritert tematikk innenfor utviklingsforskning, ref pkt 3. Departementets investeringer i forskning skal bidra til en offentlig sektor som utnytter forskning i fornyelsesarbeidet innenfor sine sektorer.

Institusjonsforankret strategisk prosjekt

Evalueringen av de samfunnsvitenskapelige instituttene viste at instituttene som arbeider med utenriks- og utviklingspolitikk holder meget høy forskningsmessig kvalitet. Samtidig ga evalueringen anbefalinger om mer kontakt og tettere dialog mellom de aktuelle instituttene og de politiske aktørene på området. Dette var også omtalt i NIFU-studien Pathways to global impact. Evalueringen viste også at instituttene etterspurte mer langsiktig finansiering.

UD er opptatt av at de relevante instituttene skal få styrket mulighetene til å produsere FoU innenfor sentrale målsettinger og prioriteringer som fremgår av Forskningsstrategi for utenriktjenesten og Norad (2017-2024). Søknadstypen institusjonsforankret strategisk prosjekt, forankret i evalueringens vurderinger og anbefalinger til de aktuelle instituttene, kan være en mulighet. Samtidig er UD opptatt

av å tilrettelegge for mer dialog og kontakt mellom instituttene forskere fagspesialister i UD og Norad. Konseptet skal innebære at det stilles tydelige krav til instituttene mht. både kvalitet og relevans, samtidig som det gis mer frihet og muligheter for langsiktig planlegging enn under ordinære NFR forskningsprogram eller UD's egne rammeavtaler. Det legges til grunn at Forskningsrådet utvikler og klargjør konseptet i løpet av 2018 med tanke på finansiering f.o.m. 2019.

2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KD's etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For 2018 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Aktivitet, periode, referanser	Budsjett kap.post	Flerårig ramme	Tildeling 2018
Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis, 2013-2018 (PETROSENTER) (UD-ref. NOR-13/0019)	118.70	25 000 000	2 500 000
Program for Russland og Nordområda/Arktis (NORRUSS) <ul style="list-style-type: none"> Ny produksjonsteknologi (innovasjonsprosjekt), 2015-2018 (UD-ref. RER-15/0012) Russisk politikk for de arktiske områdene 2015-2018 (UDref. RER-15/0013) 	118.70	10 000 000	2 500 000
The High North and Russia – NORRUSS+ (UD-ref. QZA-17/0186) <ul style="list-style-type: none"> Nordområdene og Arktis (2017-2021) 	118.70.171	80 000 000	16 000 000
The High North and Russia – NORRUSS+ (UD-ref. RUS-17/0024) <ul style="list-style-type: none"> Russlandsforskning (2017-2021) 	118.70.121	45 000 000	9 000 000
The High North and Russia – NORRUSS+ (UD-ref. UKR-17/0017) <ul style="list-style-type: none"> Forskningssamarbeid med Ukraina, Georgia og Moldova (2017-2019) 	164.73.111	12 000 000	4 000 000
Program for samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til petroleumssektoren (PETROSAM 2), 2013-2018, som f.o.m. 2017 er en aktivitet innen rammen av forskningsprogrammet PETROMAKS 2. (UD-ref. NOR-13/0111)	118.70	15 000 000	2 500 000
Europa i endring – fase 3, 2018-2022 (UD-ref. NOR-18/0001)	100.71	52 500 000	10 508 000
India-programmet, 2010-2019 (UD-ref. IND-10/0027)	165.70	200 000 000	19 000 000
Kina-programmet, 2018-2027 (UD-ref. CHN-09/020)	165.70	190 000 000	19 000 000
Kina-programmet – stipendordning (UD-ref. CHN 18/0001)	151.78		2 000 000
India: Samarbeid med Forskningsrådet 2011-2019(UD-ref. IND-11/044)	165.71	44 000 000	1 200 000
India: Samarbeid med Forskningsrådet 2017-2021 (UD-ref. IND-15/0007)	165.71	100 000 000	12 500 000
Sør-Afrikaprogrammet SAN OCEAN (UD-ref RSA-16/0005)	150.78		1 500 000
Totalt			104 708 000

Midlene utbetales i to terminer, tentativt i mars og september. Utbetalingene fra kapittelpost 165.71 (India) og 150.78 (Sør-Afrika) vil skje fra ambassadene til Forskningsrådet. Resten vil utbetales samlet fra departementet.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

Tildelingen fra kapittelposter på bistandsbudsjettet (03) skal kun brukes på tiltak som kan godkjennes som ODA i henhold til OECD/DAC. I dette tildelingsbrevet gjelder dette kap.post 165.70, 150.78, 151.78 og 165.71.

3.1 Budsjettmessige føringer

Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis (PETROSENTER)

Det er opprettet et senter for forskning om utfordringene for petroleumsvirksomhet i arktiske strøk. Formålet er å bygge opp et forskningsmiljø av høy kvalitet som er relevant for oljenæringen i nord og i arktiske strøk. Norges forskningsråd evaluerte senteret i 2017. Evalueringen vil danne grunnlag for vurdering om Utenriksdepartementets tildeling skal videreføres for ytterligere tre år.

Program for Nordområdene/Arktis, Russland og Eurasia

Det tildeles midler til det siste året av prosjekter knyttet til forrige fase av programmet NORRUSS, samt midler til den nye fasen av programmet som heter NORRUSS+. I tillegg å være rettet mot rettet mot Nordområdene/Arktis og Russland, inkluderer den nye fasen av programmet midler fra bistandsbudsjettet til forskning om og forskningssamarbeid med Ukraina, Georgia og Moldova.

1. Ny produksjonsteknologi (innovasjonsprosjekt)

Formålet med aktiviteten er å utvikle ny teknologi og øke markedsmuligheter i sektorer som i tiden framover vil stå sentralt i den økonomiske utviklingen i nord. Utvalgte sektorer er maritim teknologi, industriproduksjon, arktisk teknologi, energiøkonomisering og fornybar energi, reiseliv, mineraler, og infrastruktur. Ordningen skal rettes mot grensekryssende samarbeid med bedrifter og organisasjoner i våre naboland i nord: Finland, Russland og Sverige.

2. Russisk politikk for de arktiske områdene (forskningsprosjekt)

Formålet med aktiviteten er å støtte forskning om russisk sikkerhetspolitikk i Arktis, og om Russlands økonomiske planer og aktivitet i Arktis. Kunnskap om Russland som arktisk aktør er særdeles viktig, spesielt i det nye sikkerhetspolitiske bildet i Europa. Prioritet skal gis prosjekter med internasjonale samarbeidspartnere som kan bidra med nye innfallsvinkler til temaene.

3. Nordområdene og Arktis

I tråd med programdokumentet for NORRUSS+, er formålet å styrke forskningsbasert kunnskap om geopolitiske og utenrikspolitiske fagområder som er relevante for Nordområdene og Arktis. I tillegg forskning på sikkerhets- og utenrikspolitikk, legges det særlig vekt på, miljø- og naturressursforvaltning, næringsvirksomhet og sosial utvikling, samt forskning på utfordringer og muligheter knyttet til hav. Innsatsen skal produsere kunnskap av høy kvalitet, og styrke relevante norske forskningsmiljøer.

4. Russland

I tråd med programdokumentet for NORRUSS+, er formålet å utvikle en langsiktig strategisk ekspertise om Russland i Norge, både hva gjelder situasjonen innenriks i Russland og Russlands relasjoner til andre land. Det legges særlig vekt på kunnskap om landets politiske-, samfunnsmessige- og økonomiske utvikling. Innsatsen skal produsere kunnskap av høy kvalitet, og styrke relevante norske forskningsmiljøer.

5. Utvikling i Ukraina, Georgia og Moldova

I tråd med programdokumentet for NORRUSS+, er formålet er å produsere kunnskap av høy kvalitet som kan styrke utviklingen i de tre landene og å styrke landenes egen forskningskapasitet. Samtidig skal programmet styrke forskningssamarbeid mellom norske forskningsmiljøer og partnere, og styrke norsk forskning på utvalgte utviklingsområder i de tre landene. Det legges særlig vekt på forskning om landenes hovedutfordringer knyttet til innen- og utenrikspolitikken.

Samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til petroleumssektoren (PETROSAM2)

PETROSAM2 følger opp flere av satsingsområdene for tilskuddsordningen Barents 2020 (nå Arktis 2030), inkludert målsetningen om å medvirke til å opprette arenaer for samarbeid mellom norske og utenlandske kompetansemiljø på nordområderelevante fagfelt, jf. Prop. 1 S (2012-2013). Prosjekter som får støtte, skal være nordområderelevante, og tildelingen skal fungere som såkornsmidler. Departementet ber om å bli holdt orientert om prosjektene som får midler fra Arktis 2030, og ønsker samarbeid om profilering av resultatene fra prosjektene. PETROSAM 2 er f.o.m. 2017 en aktivitet innen rammen av forskningsprogrammet PETROMAKS.

Europa i endring – fase 3 (2018-)

Utenriksdepartementet samler støtten til Europaforskning i ett program f.o.m. 2018. I tråd med programdokumentet skal programmet fremme europarelatert forskning av høy kvalitet som gir ny innsikt og styrker kunnskapsgrunnlaget for politisk handling.

Europa i endring omfatter følgende fem hovedtema;

- Drivkrefter, utviklingstrekk og utfordringer i Europas/EUs politiske utvikling
- Økonomisk utvikling, det indre marked og global konkurranse
- Verdigrunnlag under press
- EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk. Europas rolle i verden.

- Klima og energiutfordringer, det grønne skiftet

Kriteriene for tildelingen presiseres nærmere i utlysningstekstene som ble publisert ultimo 2017.

Departementet er innforstått med at Europa i endring og NORRUSS+ vil bli innlemmet som separate delaktiviteter med videreføring av de tematiske prioriteringene i det nye programmet for forskning på Internasjonale relasjoner, utenrikspolitikk og norske interesser (UTENRIKS). Dette programmet med sine delaktiviteter har ingen definert slutt i tråd med Forskningsrådets nye policy, men av forvaltningsmessige grunner gis det i dette tildelingsbrevet en tentativ finansiering i perioder som vist i tabellen over - avhengig av Stortingets bevilgning.

India-programmet

India-programmet (Indnor) ble evaluert i slutten av 2015, og en av hovedkonklusjonene var at det fungerer godt og er på god vei mot å nå oppsatte mål. Programmet planlegges videreført til 2021. Hovedformålet er å fremme forskningssamarbeid mellom Norge og India samt norsk forskning om India, i tråd med India-strategien fra 2009, Panoramastrategien fra 2015 og Forskningsrådets veikart for India-samarbeid. Dette betyr særlig satsing på forskning og forskningssamarbeid om klima-, miljø- og energispørsmål, om økonomiske spørsmål så vel som om generelle samfunnsspørsmål. En god kobling mellom forskning, utdanning og innovasjon/næringsliv er viktig, og i tråd med anbefalingene fra evalueringen bes det om at dette prioriteres høyere i den kommende perioden.

Midlene til India-programmet kommer fra posten for faglig samarbeid på bistandsbudsjettet, og det må derfor sikres at sluttmottagernes oppfølgingsrutiner er i henhold til kravene for kontroll med bruken av slike midler. Dette innebærer et spesielt krav til å følge opp og rapportere på de fire «tverrgående hensynene» i norsk bistandssamarbeid: Menneskerettigheter, kvinners rettigheter og likestilling, klima/miljø og anti-korrupsjon. Risikofaktorer som kan tenkes å ha en negativ effekt på noen av disse hensynene må identifiseres og analyseres, og uønskede effekter forebygges. Videre skal resultatoppnåelse inngå i rapporteringen.

CHINOR – Forskningsprogram for samarbeid med Kina

Ny fase av Kina-programmet (Chinor) iverksettes fra 2018. Modellen ble utviklet i programmets første periode 2008-2017. Modellen forutsetter utlysninger i andre forskningsprogrammer, rettet mot de prioriterte temaene. Felles utlysninger med kinesiske finansieringspartnere tilstrebes for å sikre samtidig finansiering av både de norske og kinesiske prosjektbidragene. Det legges opp til å delta i nordiske og europeisk arenaer for Kina-samarbeid innenfor programmet.

Hensikt med å finansiere CHINOR er knyttet til å løse store, globale utfordringer, fokusert mot Kinas bidrag til FNs bærekraftsmål. Videre skal programmet bygge

kunnskap om Kina, og Kinas rolle i Asia og globalt. CHINOR skal bidra til å sikre høy kvalitet i denne forskningen, og bidra til å legge grunnlaget for fremtidens forskningssamarbeid med Kina.

Forskningsrådet bes i 2018 videreføre stipendordningen mellom Norge og Kina i tråd med tidligere praksis. Det er besluttet at det overordnede ansvaret for stipendordningen overføres fra UD til KD, og ses i sammenheng med øvrig oppfølging av gjeldende myndighetsavtale om norsk-kinesisk utdanningssamarbeid. Dette innebærer at midlene som i dag går til stipendordningen rammeoverføres fra UD's budsjetter til KD's budsjetter. Av budsjettekniske årsaker vil en slik overføring først kunne effektueres fra og med budsjettåret 2019.

SANOCEAN

Det skal inngås en ny flerårig program om forskningssamarbeid mellom Norge og Sør-Afrika som etterfølger det tidligere SANCOOP-programmet. Det nye SANOCEAN-programmet skal støtte forskning for å støtte opp om bærekraftig forvaltning av naturressurser i Sør-Afrika, herunder innenfor havbruk og havforvaltning (blå økonomi), miljø (med vekt på hav og marin forurensing), klimaendringer og bærekraftig energi. Forskningssamarbeidet baseres på et programdokument (rammeavtale) som norske og sørafrikanske myndigheter skal enes om, og som beskriver nærmere rollefordeling og forvaltningsrutiner. Midler til det sørafrikanske forskningsrådet (National Research Foundation) under SANOCEAN-programmet vil kanaliseres via en separat tilskuddsavtale mellom NRF og ambassaden i Pretoria. Flerårig ramme for tildelingen til Forskningsrådet vil konkretiseres på et senere tidspunkt.

4 Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Virksomhetskostnadene ble tidligere finansiert gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet over kap. 285 post 55 og gjennom en andel av FoU-bevilgningene fra alle departementer som finansierer forskning gjennom Forskningsrådet. Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Departement x viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

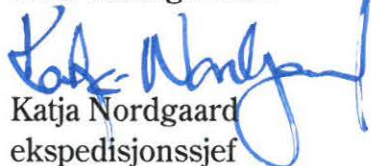
5 Krav til rapportering

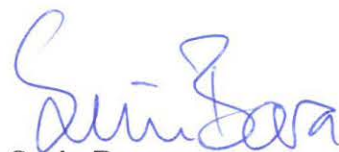
Utenriksdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i pkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapporter.

6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte i juni 2018 med utgangspunkt i årsrapport 2017, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2018, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2019. Det vil videre bli avholdt et styringsmøte i desember 2018. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen

Katja Nordgaard
ekspedisjonssjef

Svein Bæra
fagdirektør for forskning